

Temporal analys och aktivitetsmodellering av Tsunamikatastrofen 2004

Libertad Aguilar Oddershede

Department of Fire Safety Engineering
Lund University, Sweden

Brandteknik
Lunds tekniska högskola
Lunds universitet

Report 5207, Lund 2006

**Temporal analys och aktivitetsmodellering av
Tsunamikatastrofen 2004**

Libertad Aguilar Oddershede

Lund 2006

Temporal analys och aktivitetsmodellering av Tsunamikatastrofen 2004

Libertad Aguilar Oddershede

Report 5207

ISSN: 1402-3504

ISRN: LUTVDG/TVBB--5207--SE

Number of pages: 130

Illustrations: Libertad Aguilar Oddershede, phuket-maps.com, räddningsverket, lantadivers.com

Keywords

tsunami, disaster, catastrophe, 2004, MS Project, F-REX, activity modelling, control system, command system, cooperation system, Swedish government

Sökord

tsunami, katastrof, 2004, MS Project, F-REX, aktivitetsmodellering, temporal analys, ledningssystem, samverkanssystem, svenska regeringen

Abstract

Part of the acts made by the Swedish government under the Tsunami disaster 2004 showed difficulties in registration, cooperation and command. To facilitate these requirements a technical system is needed.

This report discusses different kinds of methods for computer support that enable a better command, cooperation and resource management. A requirement specification was made after activity modelling and simulation in two available systems, MS Project and F-REX. Both system appear to be unsuitable for the purpose, but the conclusion shows that F-REX have a potential, if it is developed and the user interface is improved, MS Project on the other hand is too difficult and hard to use. An alternative that is preferred is to design a new computer support. The most important parts for the new computer support are structure in stored information and security in the system. With structured information the course of events can be retrieved and used for exercise or analyses to provide mistakes in future disasters.

Författaren ansvarar för innehållet i rapporten

Språk/Language: Svenska/Swedish

© Copyright: Brandteknik, Lunds tekniska högskola, Lunds universitet, Lund 2006.

Brandteknik
Lunds tekniska högskola
Lunds universitet
Box 118
221 00 Lund

brand@brand.lth.se
<http://www.brand.lth.se>

Telefon: 046 - 222 73 60
Telefax: 046 - 222 46 12

Department of Fire Safety Engineering
Lund University
P.O. Box 118
SE-221 00 Lund
Sweden

brand@brand.lth.se
<http://www.brand.lth.se/english>

Telephone: +46 46 222 73 60
Fax: +46 46 222 46 12

Sammanfattning

Efter Sydostasienkatastrofen 2004 visade sig många delar i regeringens agerande vara bristfälliga. Vissa delar av den kritik som riktades mot regeringen av katastrofkommissionen har tidigare riktats bland annat efter Estonias förlisning 1994. De största problem som uppstod innefattar registrering, samarbete och ledning. Ett behov ses därför i att hitta ett tekniskt verktyg för att möjliggöra en enklare och mer strukturerad hantering av information. Regeringen har tidigare uppmärksammat behovet av ett tekniskt system för samordning och därför tillsattes 2002 en utredare. Trots att både utredare och KBM, Krisberedskapsmyndigheten, behandlat ärendet har ett lämpligt tekniskt verktyg ej kommit i bruk. Denna rapport vill tjäna som underlag för ett nytt verktyg och belyser de krav som verktyget bör uppfylla. Kravspecifikationen gäller främst ledning, samarbete och hantering av resurser. En stor brist som uppmärksammas inom departement är bristfällig kommunikation dem emellan vilket leder till att departement ger sig in på varandras områden utan egentlig kunskap eller befogenhet. Genom en bra dokumentation där behov specificeras i ett tekniskt verktyg kan departement och myndigheter med lämpliga egenskaper och kunskap anmäla sig. Om ansvarigt departement anser det lämpligt kan de anta erbjudandet om hjälp och därmed hamnar rätt person på rätt plats. Ett tekniskt verktyg förenklar möjligheterna till samarbete mellan departement och privat sektor eftersom samarbetet dem emellan i nuläget även det är bristfälligt. Genom en webbaserad Internettjänst med lämplig säkerhet kan samarbetet förenklas med myndigheter, organisationer och företag. Utlandsmyndigheter kan använda sig av denna tjänst så att de kan initiera nya projekt om olyckan skulle inträffa utomlands. För att snabbare förmedla och distribuera beslut som tagits, ges förslag om att beslut av åtgärder och finansiering finns samlat och lätt tillgängligt för samtliga berörda parter i datorstödet. Därmed fås ingen fördröjning i tiden för underrättning utan parterna kan själva uppdatera sig i verktyget.

Under katastrofen blev aktuella och erbjudna resurser ibland bortglömda eller besked gavs om att behov inte förelåg trots att så inte var fallet. För att undvika dessa misstag samt underlätta hanteringen av resurser finns förslag i rapporten på en resurshanteringsfunktion i verktyget. I funktionen ska möjlighet finnas att lägga in resurser med vissa attribut. Attributen är sådana att de anger till exempel tid för färdigställande, beräknad transporttid, antal mellanlandningar och kapacitet för transporter medan tjänster har ett liknande upplägg. Även prisförslag kan framgå för en enklare jämförelse vid likartade resurserbjudande. Viktigt är att systemet uppdateras av erbjudaren om resursen av någon anledning inte längre skulle motsvara de specifikationer som finns angivna, det görs för att öka tillförlitligheten på systemet. För att uppmärksamma behov ska en särskild sida finnas i anslutning till resursfunktionen som anger departementets behov av hjälp. Intresserade erbjudare kan där se vad som krävs för tillfället och hur de kan stå till tjänst. Avtal som staten skrivit ska vara tydligt angivna, indelade och sorterade för att enkelt se om avtal redan finns för att täcka behovet.

Visualisering av händelserna har utförts med två befintliga verktyg MS Project och F-REX. Båda verktygen visar sig i nuläget vara olämpliga för ändamålet, men slutsats dras att F-REX har potential att kunna användas på grund av sin strukturerade sparning och användbara funktioner, om verktyget vidareutvecklas och användargränssnittet förbättras. MS Project å andra sidan anses för komplicerat och ej användarvänligt. Att föredra är ett nytt verktyg med enkelt användargränssnitt och funktioner för att alla tjänstemän ska kunna sätta sig in i och använda verktyget vid kris. Befintliga datorstöd kräver att användaren utnyttjar verktyget i vardagligt arbete för att kunna sätta sig in i det mer avancerade systemet. Detta innebär att en ovan person, exempelvis vid en brådskande inkallning av förstärkningspersonal, behöver

lägga ner tid för att sätta sig in i systemet. En låg inlärningströskel och lätthanterliga funktioner medför att verktyget kan användas som ett krisprogram. I stort är det viktigaste med verktyget säkerheten och att informationen kan lagras strukturerat. En strukturerad lagring ökar sökbarheten och därmed kan informationen återuppspelas som övning eller analyseras för att i framtiden undvika onödiga tidsfördröjningar med mänskligt lidande eller död som följd. Det är viktigt att ledning på högsta nivå får nytta av den senaste tekniken genom att deras stab följer med i resten av världens och samhällets utveckling inom tekniken. Genom att ett nytt tekniskt system finns tillgängligt täcks det behov som finns inom ledning och samordning samtidigt som onödiga tidsfördröjningar undviks och samhällets sårbarhet minskas.

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	<i>Bakgrund.....</i>	5
1.2	<i>Syfte och mål.....</i>	5
1.2.1	Målgrupp	5
1.2.2	Verktyg	6
1.2.3	Metod	6
1.3	<i>Avgränsningar.....</i>	6
1.4	<i>Rapportstruktur.....</i>	6
2	Förord	9
3	Historik	11
4	Verktyg	13
4.1	<i>Behov</i>	13
4.2	<i>Val av verktyg</i>	15
4.3	<i>MS Project</i>	16
4.3.1	Simulering	16
4.3.2	Diskussion om för- och nackdelar med MS Project	16
4.3.3	Liknande verktyg	17
4.4	<i>F-REX</i>	17
4.4.1	Simulering	17
4.4.2	Diskussion om för- och nackdelar med F-REX	19
4.4.3	Liknande verktyg	19
4.5	<i>Andra verktyg på marknaden.....</i>	19
4.6	<i>Krav på framtida verktyg</i>	19
4.6.1	Dokumentering och strukturerad lagring	19
4.6.2	Riskenivå	20
4.6.3	Tidsplan och aktivitet	23
5	Krishantering och beredskapsplaner	27
5.1	<i>Begreppet kris</i>	27
5.2	<i>Regeringens beredskap</i>	28
5.3	<i>Vilka åtgärder har vidtagits?</i>	30
6	Ledning	31
6.1	<i>Regeringens agerande.....</i>	31
6.2	<i>Utlandsmyndigheternas ledning.....</i>	32
6.3	<i>Vilka åtgärder har vidtagits?</i>	33
7	Samverkan.....	35
7.1	<i>Samarbetet på regeringsnivå</i>	36
7.1.1	Utlandsmyndigheternas samverkan	37
7.2	<i>Samarbete länder emellan</i>	37
7.2.1	EU-samarbetet	38
7.2.2	Samarbete mellan länders utlandsmyndigheter	38
7.3	<i>Vilka åtgärder har vidtagits?</i>	39
8	Registrering.....	41
8.1	<i>Vilka åtgärder har vidtagits?</i>	42

9	Resurser	43
9.1	<i>Thailändska insatser</i>	44
9.1.1	Sjukvården i Thailand	46
9.2	<i>Svenska insatser</i>	46
9.3	<i>Evakueringen från Thailand</i>	47
9.3.1	Evakuering på regeringsnivå	47
9.3.2	Ansvarsfördelningen vid evakuering	51
9.3.3	Vilka åtgärder har vidtagits?	52
10	Identifiering	53
10.1	<i>ID-kommissionens arbete i Thailand</i>	53
10.2	<i>ID-kommissionens och regeringens arbete i Sverige</i>	54
11	Diskussion och slutsats	57
12	Referenser	59
12.1	<i>Otryckta källor</i>	61
12.1.1	Loggböcker	61
12.2	<i>Bilder</i>	62
13	Förkortningar	63
14	Namnlista	65
15	Lista över platser	69
	Bilaga 1 Händelseförloppet	71
	Bilaga 2 Händelseförloppet med registreringsproblematiken	73
	Bilaga 3 Händelseförloppet med identifieringsproblematiken	87
	Bilaga 4 Händelseförloppet med resursproblematiken	93
	Bilaga 5 MS Project simulering med registreringsproblematiken	105
	Bilaga 6 MS Project simulering med identifieringsproblematiken	113
	Bilaga 7 MS Project simulering med resursproblematiken	121

1 Inledning

Utifrån den katastrof som drabbade Sydostasien i form av flodvågor som drog in över land i december 2004 har ett stort behov av planering och samarbete identifierats. I detta arbete redovisas verktyg för att underlätta samarbetet mellan inblandade parter och även de resurser som finns att tillgå. Genom att vara förberedda och ha en bra handlingsplan kan onödiga fördröjningar undvikas och dyrbar tid sparas. Författaren har genom faktainsamling och inläsning av rapporter visualiserat förloppet under katastrofen.

1.1 Bakgrund

Vid krishantering och räddningsinsatser inom det civila samhället är ofta tiden en kritisk faktor som sätter gränser för när viktiga beslut måste tas eller insatser måste genomföras. I de flesta situationerna är det viktigt att insatsen kan genomföras med minsta möjliga tidsfördröjning. I andra situationer är inte tidsbristen avgörande utan istället relationen eller koordinationen av handlingar så onödiga fördröjningar kan undvikas. Det finns många exempel på olyckor och katastrofer där det ofta påpekas att det fanns brister i ledningsorganisationen. Exempel där insatsledningen fungerat mer eller mindre bra är Sydostasienkatastrofen 2004, Polismorden i Malexander 1999, Estoniahaveriet 1994, Scandinavian Star 1990 och Palmemordet 1986. Vid mordet 1999 och 1986 påpekades att det fanns brister i kommunikation och samordning mellan ledning och organisation inom polisen. Under Estoniahaveriet fick ledningen (regeringen) stor kritik bland annat för hanteringen vid växeln, information om omkomna samt bärning av fartyget. Fartygsledningen vid branden på Scandinavian Star fick kritik för dålig kommunikation, samordning och ledning. En väl förberedd och planerad samordning av resurser och åtgärder, med tydliga alternativa handlingsplaner, medverkar till att insatsledningen kan fokusera på arbetet med att analysera inkommande information och successivt skapa en lägesbild av vad som har hänt. En viktig del för att kunna förbättra beredskapen inför framtida katastrofer eller kriser är att samlad information ska kunna användas för att dra erfarenheter och att inte samma misstag begås igen. Militären använder sig av dokumentering via datorstöd och kan på så sätt spela upp förloppet igen både i utbildningssyfte och i analytiskt syfte för att se vad som kan förbättras. Denna metod bör tas till vara även i det civila, då bland annat för att öka folkets tillit till regeringen samt öka analyseringsförmågan av inträffade händelser och på så sätt underlätta för förebyggande åtgärder.

1.2 Syfte och mål

Syftet är genom att analysera händelseförloppet under tsunamin se de behov som fanns för planering, samordning och övervakning vid gemensam insatsledning och utifrån det belysa de tekniska möjligheter som kan erbjudas. Olika typer av insatser har skiftande karaktär och kräver anpassande åtgärder. Ett verktyg eller system som används vid flera myndigheter och organisationer möjliggör förenklad och förbättrad samordning mellan organisationerna. Detta bör bidra till att tempot i processen ökar och att effektiviteten förbättras. Rapporten har gjorts som ett examensarbete på 15 poäng på brandingenjörsprogrammet i samarbete med Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

1.2.1 Målgrupp

Rapporten vänder sig till såväl politiker som verktygs- och metodutvecklare som är intresserade av ett tekniskt system som kan samordna resurser och ledning samt dokumentera och återanvända erfarenhet från tidigare händelser.

1.2.2 Verktyg

Rapporten beskriver krav på ett datorbaserat verktyg för att hantera erfarenhet och beskrivningar av förlopp. Verktuget ska användas för att samla in fakta och lagra det strukturerat för att kunna återanvända erfarenhet både för att spela upp förloppet på nytt och analysera vad som gick fel och kan förbättras.

1.2.3 Metod

Arbetet bestod i att samla information om de aktiviteter som gjordes av myndigheterna vid Sydostasienkatastrofen 2004, samt att bryta ner dessa i lämpliga delaktiviteter med associerade delmål och tillstånd. Tillgängliga resurser vid tillfället associerades till aktiviteterna och beskrivning av förloppet och aktiviteterna har skett på ett sådant sätt att de relativt enkelt kan formuleras som en projektplan i lämpligt verktyg. För att få fram ett lämpligt verktyg har visualisering gjorts i såväl MS Project som F-REX. Arbetet bedrevs med stöd från den forskning som genomförs vid FOI med syfte att utveckla en synkroniseringsmatris för militär insatsledning. I arbetet togs även en demonstration för marknadsföringsändamål fram.

1.3 Avgränsningar

Ett syfte med rapporten är att den ska kunna användas vid en katastrof av varierande art, dock ska detta examensarbete endast belysa och inrikta sig på de åtgärder och de resurser som användes vid katastrofen i Sydostasien 2004, ingen fördjupning kommer att ske i andra katastrofer eller omfattande händelser och olyckor. En vilja finns dock hos författaren om att detta arbete ska ligga till grund för att utforska även andra katastrofer och utvidga systemet för att bättre kunna samordna och planera resurser, resurser som kanske inte nämnts i detta arbete men som använts vid andra katastrofer.

Rapporten kommer endast att ta upp de system som kan användas för samordning och ledning, och inte ta upp sannolikheter eller förebyggande åtgärder för att undvika katastrofer. Det kommer till största delen att fokuseras på Sverige, på de åtgärder, metoder och de resurser som finns här och endast ytligt se de resurser som finns inom EU och världen. En utvidgad forskning inom området skulle kunna göras med mål att även ta med resurser som kan finnas tillgängliga i och med vårt medlemskap i EU eller av intresse för omvärlden att hjälpa till vid en katastrof. Rapporten är avgränsad i rummet till Sverige och Thailand. I simuleringen i MS Project samt F-REX, verktygen som använts för visualisering, är händelsen begränsad till tidsperioden närmast katastrofen, från den 26/12 2004 fram till den 8/1 2005. Rapporten är fokuserad på denna tidsperiod och tidsperioden efter den 8/1 2005 är endast i ett övergripande perspektiv.

Vidare har ingen hänsyn tagits till kostnader, finansiering eller ekonomiska aspekter. I området införskaffning av resurser kan diskuteras vad som är mest lämpligt, snabbast och billigast. Bör resurserna införskaffas genom offentlig upphandling eller redan avlagda avtal? Området är stort och komplex och kommer inte att tas upp i detta arbete.

1.4 Rapportstruktur

Huvudämnet i rapporten kommer i andra kapitlet, Verktyg, efter en kort historik i kapitel ett. I kapitlet Verktyg beskrivs först de använda verktygen för visualisering, de simuleringar som utförts och därefter följer en diskussion om ett nytt datorstöd är nödvändigt eller om ett befintligt kan användas för ändamålet. Även en blick över lämplig struktur på verktyget finns med. Härfter följer bakgrunden till arbetet som är en kort sammanfattning av det som författaren tolkat som viktig grund till arbetet framför allt ur katastrofkommissionens rapport

och med inslag från KUs betänkande. En beskrivning finns till att börja med av begreppet kris samt befintliga kris- och beredskapsplaner inom regeringen. Följande kapitel tar upp de tre grundläggande bristerna; ledning, samverkan och registrering. Därefter kommer en beskrivning av vad som gjorts, detta uppdelas i rapporten i resurser och identifiering. Kapitlet Sammanfattning och diskussion kommer i slutet av rapporten. I bilagorna visas händelseförloppet som använts som indata till simuleringarna, samt simuleringen i MS Project.

2 Förord

Detta arbete har gjorts inom FOI med handledare Göran Pettersson och författaren vill därmed tacka både honom och institutionen Data och informationsfusion för handledning och stöd. Författaren vill rikta ett extra stort tack till Pär-Anders Albinsson, Mirko Thorstensson och Dennis Andersson, som genom deras hjälp med F-REX gjort det möjligt för mig att använda verktyget och visualisera händelseförloppet under tsunamin. Ett speciell tack riktas även till Jouni Rantakokko som hjälpt mig att översätta finska till svenska då så har krävts.

Jag vill också citera ett stycke från katastrofkommissionens rapport som jag tycker säger väldigt mycket om katastrofen och manar till eftertanke.

”Tsunamin var en naturkatastrof. Den stod utanför mänsklig makt att hindra. Dess krafter, var den skulle inträffa och när det skulle ske gick inte att styra. Här finns ingen att lägga skulden på. Vi står inför detta ensamma och samtidigt tillsammans med alla andra.

När vi går vidare, inser vi att verkningarna av naturkatastrofer till viss del kan begränsas av människorna. Det ligger i vår makt att med kunskaper och andra resurser dels förebygga risker, dels påverka händelseförloppet efter katastrofen. Hur det skall göras bestämmer vi tillsammans i det demokratiska samhällets arbetsformer.” [SOU 2005:104, kap 6]

Författaren hoppas att rapporten ska vara till grund för fortsatt forskning inom området och att ett verktyg kan utformas så att ledning och samverkan under framtida katastrofer kan underlättas.

Libertad Aguilar Oddershede
Norrköping 2006

3 Historik

Den 26 december 2004 klockan 01:59¹ svensk tid inträffar ett jordskalv med en magnitud av 9,3 på Richterskalan strax norr om ön Simeulue ungefär 160 km utanför Sumatras västkust [SOU 2005:104, Hansén]. På grund av dess styrka uppfattas skalvet direkt i de närmaste länderna; Bangladesh, Indien, Malaysia, Myanmar, Maldiverna och Thailand (se figur 1). Skalvet som uppkom av att två stora kontinental plattor rört på sig gav upphov till flodvågor i Indiska oceanen. Flodvågorna drabbar Thailand omkring klockan 03:45 och har då en sådan kraft att de tar både människor och byggnader med sig i dess färd in mot land [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Tidpunkterna då vågorna når land varierar vilket beror på vågutbredningshastighet, avstånd och djupet intill land. Klockan 04:20 når vågorna ön Phuket som har många kända turistmål såsom stränderna Karon Beach och Kata Beach samt staden Patong. Strax därefter når vågorna Krabi-provinsen, med bland annat Phi Phi öarna, som ligger öster om Phuket. Vågorna rör sig sedan vidare norr om Phuket till staden Khao Lak som nås 15 minuter senare. Eftersom Khao Lak är ett turistområde med många hotell och bungalows längs med stranden, blir Khao Lak ett av de hårdast drabbade områdena. Totalt tar vågorna omkring 300 000 liv runt om Indiska oceanen varav 543 svenskar i Thailand [SOU 2005:104, Hansén och Rikspolisstyrelsen, 2006]. Det stora antalet omkomna svenskar berodde på att Thailand är ett populärt turistmål för svenska resenärer särskilt under juletid och att många väljer att bo på hotell och bungalows vid stranden nära havet.

Figur 1. Sydostasien

By courtesy of 'Phuket-Maps.com'

¹ Klockan är då 07:59 i Thailand. Det är 6 timmars tidskillnad mellan Sverige och Thailand.

4 Verktyg

Huvuddelen av arbetet som utförts handlar om att på ett lätthanterligt sätt hantera den information som finns om Sydostasienkatastrofen och visualisera den på ett enkelt sätt. Genom dokumentering kan dels händelsen analyseras för att undvika samma misstag vid framtida händelser dels spelas upp igen för att öva olika scenario. Ett behov finns hos regering och myndigheter att med ett tillförlitligt verktyg koppla samman regering och myndigheter på ett sådant sätt att samarbete och utbyte av information är möjligt. Genom snabb reflektion av tidiga lägesbilder ökar möjligheten till snabba beslut eftersom de är baserade på kända fakta. Vid katastroftidpunkten var utbytet av information bristfälligt likaså dokumentationen [SOU 2005:104, Lennquist m.fl., Hansén, Daleus, Moseley]. Förbättring inför nya kriser kan göras genom att utrusta de nya rum som inrättas för krisledning och kommunikation på UD med ett verktyg för samordning men också för dokumentering, beslut och åtgärder. Genom en säker anslutning kan delgivning av sådan information ges till alla berörda myndigheter eller departement som berörs av informationen. Med ett tekniskt verktyg kan resurser och behov annonseras, samtidigt som aktiva användare snabbare kan erbjuda sina resurser eller analysera om lämpliga sådana finns. Dokumentationen kan ske via händelseloggar som sparas i datoriserade dagböcker och viktiga händelser kan på så sätt markeras och spåras. Verktuget behöver inte utformas som ett enda system utan kan delas upp i olika moduler. Två delar skulle kunna vara planeringsmodul och analysmodul som länkas till varandra för att se hur väl en planering överensstämmer med verkligheten.

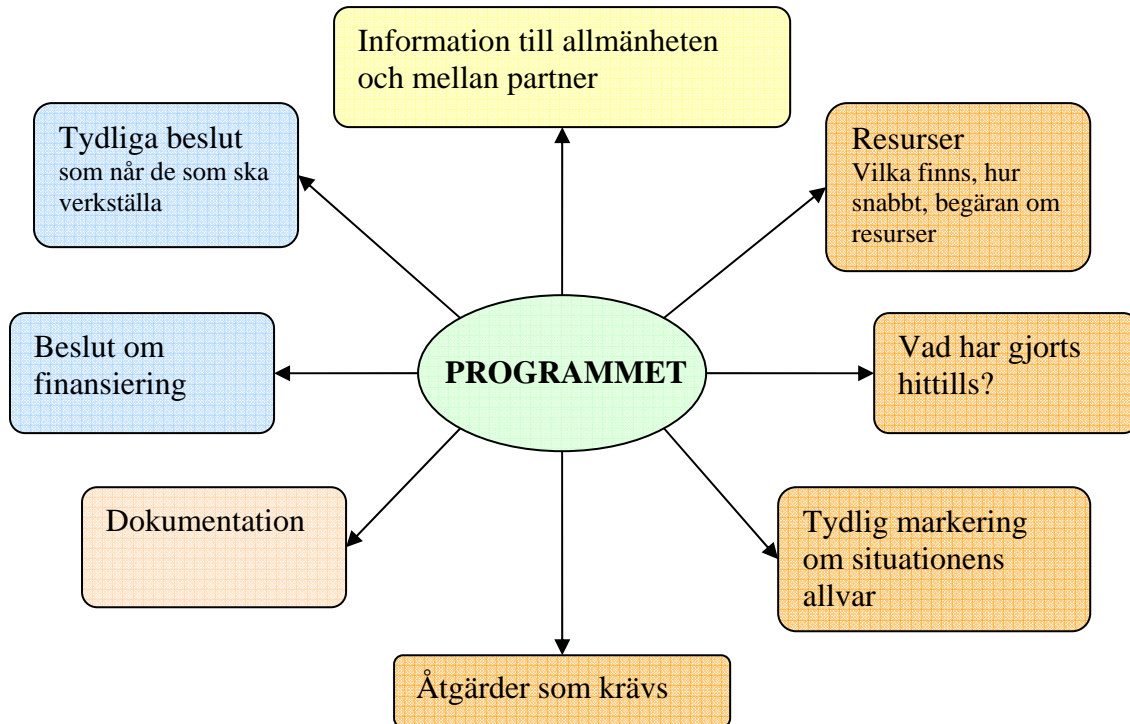
4.1 Behov

Ett behov finns om att hitta ett tekniskt verktyg för att samordna resurser och åtgärder. Under 2002 tillkallades av regeringen en särskild utredare med två huvudsakliga uppgifter. Ena uppgiften var att analysera behovet av informationsförsörjning mellan aktörer som är verksamma inom det civila försvaret och vid krishantering i fred. Det andra var att utifrån de olika verksamheternas behov av samverkan och samordning upprätta en kravspecifikation på nödvändig teknik för att knyta samman systemen för informationshantering. Enligt rapporten [SOU 2003:11] som gavs ut 2003, har utredaren gjort en analys och utvärderat datorstöd som redan fanns på marknaden hos bland annat polis, räddningstjänst och Socialstyrelsen. I rapporten beskrivs ett av Överstyrelsen för civil beredskap² utformat tekniskt verktyg, ELVIRA. ELVIRA skapades utifrån de behov som vid tidpunkten fanns, dock hade verktuget sina brister och beslut togs, efter utvärdering av både Krisberedskapsmyndigheten år 2002 och SOU 2003:11, om att det inte skulle fortsätta att distribueras eller utvecklas. Författaren ser därmed att ett nytt tekniskt verktyg bör tas fram eller utvecklas som är lätt att använda samt som har de funktioner och den säkerhet som krävs för att kunna informera och samordna alla aktörer som medverkar vid en krissituation.

Ett problem som ofta återkommit efter kriser är att det är svårt att återfinna och tillgodogöra sig erfarenhet från tidigare händelser. Anledningen beror mest på den svaga strukturen inom dokumentering och bristen på kopplingar mellan händelser [Neider G., 2006]. Metodik som militära enheter utvecklar för dokumentation av erfarenheter från insatser bör kunna vara en källa till inspiration för hur underlag samlas för vidareutveckling av beslutsstödet. Huvudparten av informationen baseras på mänsklig rapportering i tal och skrift. Fakta som tidpunkt, plats och vad som observerats anges. Riskklass, stämningar och beslut kan dokumenteras. Då en grupp av händelser inträffar efter varandra fås ett fall som antingen

² Företrädaren för dagens krisberedskapsmyndighet.

utbryter eller kan avvärjas genom användning av tidigare erfarenhet [Neider G., 2006]. För att kunna finna och återanvända erfarenhet är det viktigt att kunna söka och sortera strukturerat i tillgänglig lagrad information. Viktiga delar som verktyget därför bör ta hänsyn till är delgivning av information, beslut, finansiering och resurser (se figur 2).

Figur 2. Verktygets viktigaste delar

Det system som används får inte vara krångligt eller komplicerat. Komplicerade system ökar stressen bland användarna och viljan att använda systemet minskar [Stress, 2006]. Det ska vara ett enkelt system som är lätt att komma igång med och som är lätthanterligt för såväl vana som ovana. En fundering som är viktig att ha i åtanke vid implementering av ett nytt system är hur pass känslig information man vill ska kunna läggas in i systemet. Ju känsligare informationen är desto säkrare bör systemet vara och kanalerna informationen skickas genom bör vara säkrade. Samtidigt är tillgänglighet en viktig del och att informationen går att hämta och lämna via Internet med en slags webbapplikation är att föredra. Då kriser inträffar utomlands bör de som vistas i nära anslutning till händelsen kunna påbörja krishanteringen och även initiera datorstödet. Information kan läggas in i verktyget som wikis, det vill säga att personen som lägger upp information i databasen registreras med en specifik identitetsstämpel så att personen lätt kan spåras [Wiki, 2006]. Författaren ser inte att datorstödet ska behöva köras eller bara användas av särskilt utbildad eller tillsatt tjänsteman i det ändamålet, utan att det ska kunna användas av alla som behöver ha eller ge information av något slag. Chefer och andra ansvariga inom departement ska själva kunna gå in i verktyget och till exempel publicera beslut som tagits, se vilka åtgärder som är verkställda eller under åtgärd, kunna publicera anteckningar från möten och även kunna se om andra departement eller organisationer lagt upp förslag eller erbjudande av resurser. Med hänsyn till ekonomiska aspekter är det att föredra att datorstödet kan användas av enskilda istället för att en avdelning eller grupp har till uppgift att under tiden eller i efterhand rekonstruera förloppet. Med tanke på säkerhet och behov av tillförlitlig information ska den person som lagt upp information i verktyget tydligt anges och endast administratör eller personal i samma departement ska kunna ändra eller radera information. Genom närhetsprincipen, att observationer och

inrapportering sker nära källan, blir informationen som lagras mer tillförlitlig och omedelbart tillgänglig för återanvändning [Hagström A. m.fl., 2001].

4.2 Val av verktyg

Verktyget ska kunna tillföra ett bättre samarbete mellan involverade parter. Ett behov av denna funktion sågs under katastrofen eftersom det fanns brister i samarbete och kommunikation inom och mellan myndigheter [SOU 2005:104, Daléus] (se även kap 8, Samverkan). Bättre samarbete kan erbjudas genom att bland annat göra det möjligt att kommunicera via verktyget samt kunna erbjuda och tillfråga om hjälp och resurser. Kommunikation ska kunna begränsas över olika kanaler beroende på prioritet, ämne, organisation med mera. Med fördel ska kommunikation via fax, e-post och telefon vara kopplade till datorstödet som registrerar och dokumenterar kommunikationen. Därmed kan informationen lättare spåras. Viktiga data kan tas ut ur meddelande och registreras för att automatiskt spåra viktiga data så som tid, plats och namn. Via verktyget ska tillgång finnas till viktiga telefonnummer och kontaktinformation till personer som möjligtvis kan beröras vid en krissituation. Meddelande ska kunna skickas från datorstödet för att informera viktiga personer om händelsen och ifall de behöver inställa sig och inom vilken tid. Skrivs ingen tid ska verktyget själv kunna ange rimlig tid beroende på riskklass. Tiden ska finnas förprogrammerat i datorstödet men med möjlighet att ändras om så anses lämpligt. En funktion ska finnas för tillfrågning av resurser och hjälp. På samma sida ska erbjudande kunna visas från aktörer som uppmärksammat behovet och har något att erbjuda. Genom att dokumentera resurstillgångar glöms inte någon resurs bort som för tillfället inte är aktuell, vilket var ett problem under katastrofen [SOU 2005:104, Moseley] (se även kap 10, Resurser). Ytterligare en funktion som åberopas är ledning. Beslut och åtgärder ska kunna registreras i verktyget så att aktiva och engagerade aktörer ser informationen. De behov som finns ska kunna följas genom hela vägen från beslut och åtgärd tills det är verkställt. En åtgärd ska kunna bekräftas och kommenteras efterhand som delmål uppfylls. Åtgärden ska tydligt markeras när den är slutförd eller om fel eller problem inträffat.

De datorstöd som har använts i detta arbete för att visualisera händelsen har varit Microsoft Project, ett windowsbaserat system, och F-REX, ett forskningsprojekt vid FOI.

Anledningen till att MS Project valdes var att det är lätt att införskaffa och programmera in på datorn eftersom det tillhör Microsoft paketet. F-REX valdes av anledningen att den har många användbara funktioner och att data kan lagras strukturerat. I figur 3 jämförs båda verktygen mer överskådligt i en tabell.

	MS PROJECT	F-REX
FÖRDELAR	Bra listning av resurser	Många varierade användningsområden
		Strukturerad lagring av data
NACKDELAR	Bristfällig kompatibilitet med andra program	Verktyget är till för kortare händelseförlopp
	Ingen strukturerad lagring av information	Kräver bra dokumentation för god visualisering
	Går ej att godtycklig spåra och sortera	
	Svårförståelig utdata	

Figur 3. Jämförelse mellan MS Project och F-REX

4.3 MS Project

MS Project är ett datorstöd av Microsoft för att planera projekt. I verktyget läggs uppgifter in med tid för start och slut samt en kommentar till uppgifter. Till uppgiften kan resurser kopplas. Resurser är sådant som krävs för att genomföra uppgiften till exempel organisationer och företag. Ingen funktion finns för material som behövs i uppgiften. När en ny resurs läggs till kan arbetstid och kostnad skrivas in. Uppgifterna kan sorteras i olika klasser som till exempel uppgiftsnamn, start- och slutdatum. En funktion finns för att lista resurserna efter organisation och under dessa finns de uppgifter de antagit. Då en uppgift får ytterligare en resurs kopplat till sig kommer varaktighet, arbetstid och antal anställda att variera. Förändringen görs efter inprogrammerat val för att få en så verklig situation som möjligt. Funktionen är inte alltid önskad men går dessvärre inte att ta bort. När uppgifter och resurser lagts till ses i ett Gantt diagram³ förloppet i tiden med tidsstaplar eller punkter på en tidsskala. Ytterligare en funktion är att uppgifterna kan kopplas till varandra och visas i ett flödesdiagram.

4.3.1 Simulering

Simulering gjordes av indata på händelseförloppet för tsunamikatastrofen (se bilaga 1 – 4) och resultatet kunde sedan ses som ett Gantt diagram (se bilaga 5 – 7). Diagrammen är svåra att förstå och tyda trots att förenklingar och färger använts för att mer pedagogiskt visualisera förloppet. Detta visar att MS Project inte är lämpligt som analysverktyg.

4.3.2 Diskussion om för- och nackdelar med MS Project

Fördelen med att göra projektplaner med MS Project är att den både kan läsas och ses på skärmen. Problem finns dock i att överföra data till andra datorstöd. Möjligheten att föra över tidsskala och flödesdiagram till annat datorstöd är begränsat och bristfälligt. Visuella delar sparas som skärmbilder där endast synbara delar på skärmen sparas i bilden och med dålig upplösning. Ett behov finns i att kunna föra över hela bilden och med bättre kvalitet. Information som visas i celler på MS Project är fullt kompatibla med MS Excel vilket är en fördel. Men informationen i uppgifterna som länkas från cellerna går inte att föra över. Vid initiering av ett projekt kan endast start- eller slutdatum väljas inte både och. För att datorstödet även ska fungera som analysverktyg är både ett start- och slutdatum önskvärt eftersom data som läggs in efter att händelsen utspelats är inom en given tidsperiod. En bra funktion är listningen av resurser, dock finns i listningen många förbättringspunkter för att lättare hänvisa resurserna till projektet. Resurserna listas efter företag och därför är det lätt att veta vilka uppdrag som ett visst företag hanterar. I samma diagram visas kostnad och arbetstid som uppdraget krävt. Utdata från verktyget är svårt att förstå och visualiseringen är inte mer lättförståelig än texten. Mer pedagogiska figurer och utformning av utdata hade underlättat förståelsen. Förprogrammerade färger för olika klasser som exempelvis kommunikation, begäran och transport hade underlättat förståelsen av tidsdiagrammen. MS Project visade sig inte vara lämpligt som analysverktyg för att visualisera ett tidsförlopp med så många klasser som krävdes. Visualiseringen är svår och ingen funktion finns för att strukturerat lagra information för att kunna återanvändas. En funktion att efterhand spåra och sortera godtyckliga data finns ej och anses av författaren vara en viktig del för att analysera förloppet och hur misstag kan undvikas att upprepas. Sortering efter problem är önskvärt där ett problem kan följas tills det är eliminerat. Författaren anser att MS Project har bra funktioner men är ett alldeles för avancerat och komplicerat datorstöd att användas i befintligt skick både som analys- och projektverktyg. Skulle datorstödet användas inom regeringen krävs en enhet för hantering av inmatning av data till datorstödet.

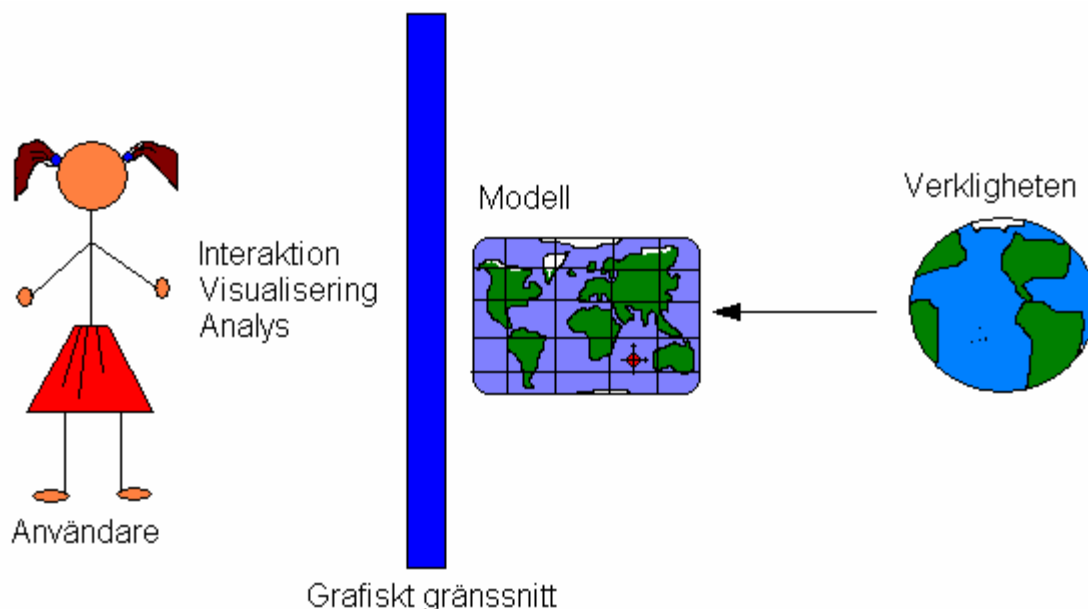
³ Resultaten i bilaga 5 – 7 presenteras i s.k. Gantt diagram.

4.3.3 Liknande verktyg

På marknaden finns många verktyg som påminner om MS Project framför allt med användning av Gantt diagrammet. Som exempel till verktyg som liknar MS Project kan tas Project Kickstart och Analyst's Notebook.

4.4 F-REX

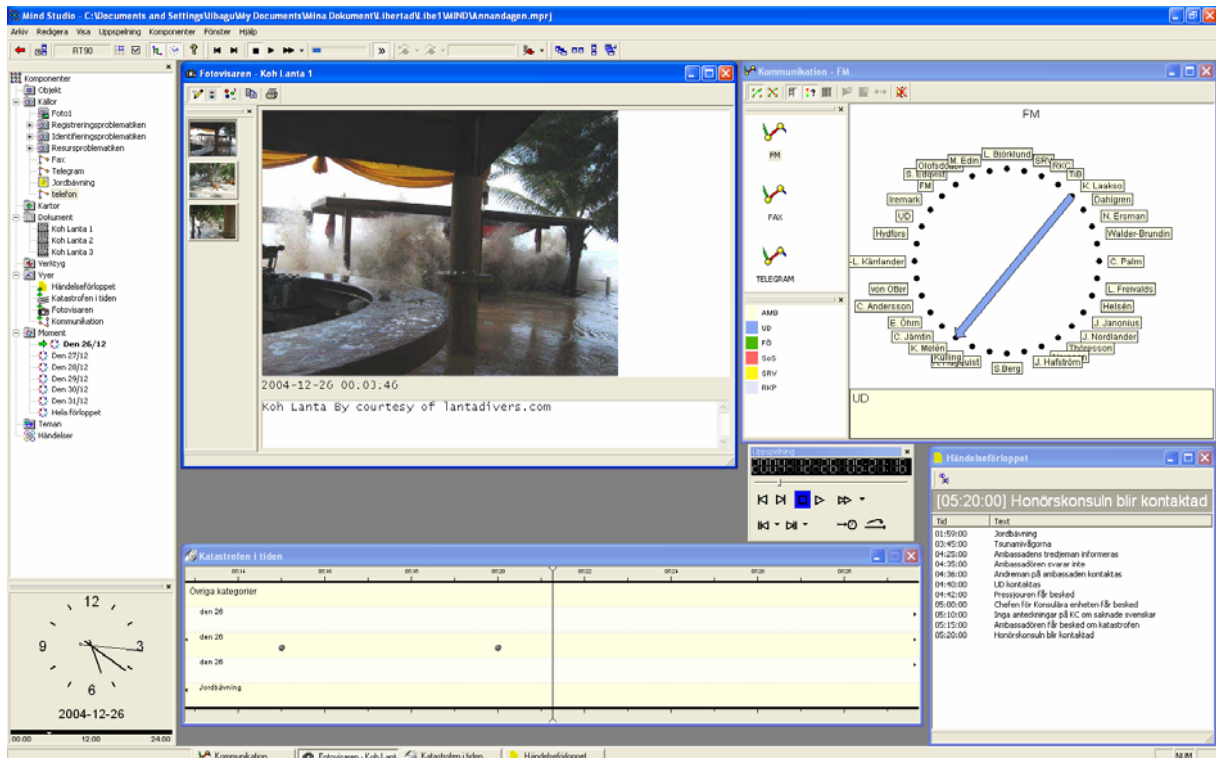
F-REX är ett forskningsprojekt och system utvecklat på FOI för att kunna hantera stora datamängder på ett strukturerat sätt och att återge ett komplicerat och verkligt händelseförlopp. Händelserna i verkligheten är ofta samplade och lagras i modellen som händelser. Modellen är kopplad till ett användargränssnitt för att i efterhand visuellt kunna återge förloppet. F-REX-systemet är ett ramverk bestående av en systemkärna och ett grafiskt användargränssnitt (se figur 4) [MIND manual, 2001]. Systemkärnan har grundläggande komponenter som en händelselista, en klocka, en komponenttabell, ett koordinatsystem, en notifieringsmekanism, en uppspelare och en komponent för filhantering. Anledningen till valet av F-REX är dess kapacitet att hantera stora datamängder strukturerat och visualiseringsmöjligheten. Systemet är ett analysverktyg som på grund av sitt användargränssnitt är lättanvänt och enkelt att sätta sig in i.

Figur 4. Schematisk bild över F-REX-systemet baserad på MIND Manual, 2001.

4.4.1 Simulering

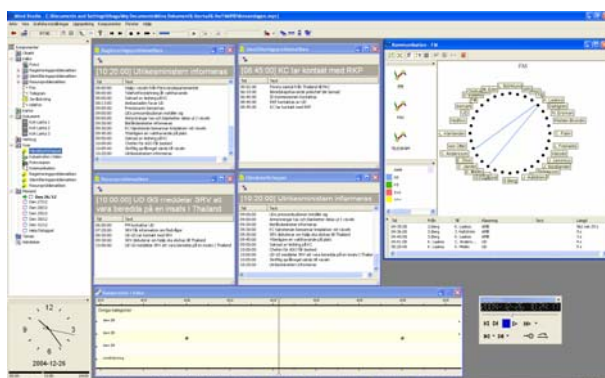
Simuleringen i F-REX var mer begränsad än MS Project eftersom verktyget ej är utformat för långa förlopp. En testkörning gjordes på samlingar av händelsen över en längre tid vilket visade att förloppet återuppspelades alldeles för långsamt och svåröverskådligt. Problemet kan lätt åtgärdas genom en justering av tidsaxeln och uppspelningshastighet som ställs in beroende på förloppets längd. Första katastrofdagen den 26/12 2004 har simulerats detaljerat i F-REX med indata från bilagorna 1 – 4 och slutsats kan dras att det finns för lite och odetaljerad information dokumenterad om händelsen. För att en få en god och detaljerad bild av händelsen samt bättre förståelse för händelsens utveckling krävs mer detaljerad indata. Problemet kan endast lösas genom att Regeringskansliet och myndigheter mer strukturerat dokumenterar händelsen medan krisen utspelar sig.

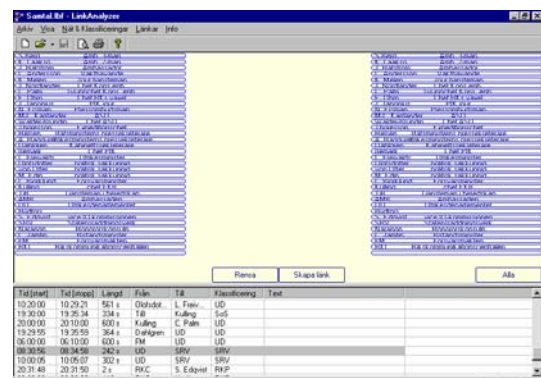
Figur 5. Visualisering av händelseförloppet i F-REX. (Bilden i fotovyn är publicerad med tillstånd från lantadiver.com)

I figur 5 visas fyra olika vyer i F-REX: fotografi (ovan till vänster), kommunikation (ovan till höger), tidslinje (nedan till vänster) och händelseförlopp (nedan till höger). Indata till det som visas i samtliga vyer programmeras in i funktionen källor som händelser i källan. Ett särskilt program, LinkAnalyzerII, (se figur 7) används för att göra kommunikationslänkarna och kan sedan importeras in till F-REX. I mitten av fönstret ses "fjärrkontrollen" till visualiseringen. Genom kontrollen kan visualiseringen spelas, stoppas och pausas, men även hastighet på förloppet varieras genom kontrollen. På listan som visas till vänster i fönstret finns funktioner till verktyget såsom objekt, källor, kartor, dokument, verktyg, vyer, moment, teman och händelser. Under listan finns en klocka som visar tidpunkt och datum under visualiseringen.

Figur 6 visar att vyerna kan varieras beroende på vilket innehåll som är inprogrammerat och vad som är viktigt att visa.

Figur 6. Visualisering av händelseförloppet i F-REX.

Figur 7. Kommunikationslänkarna i LinkAnalyzerII

4.4.2 Diskussion om för- och nackdelar med F-REX

F-REX har många funktioner, men är fortfarande ett forskningsprojekt med ej kompletta delar och förbättringsmöjligheter på en del områden. Problem som uppstod under simulering av händelseförloppet var att det inte fanns någon möjlighet att visa dokument under körning av händelseförloppet och att redigering av många händelser inte går att göra utan måste redigeras en och en. En funktion för visualisering av utsträckta händelser i tiden som är textbaserade, händelser med tidsintervall, vore bra att ha, som verktyget är utformat nu visas händelsen endast som en punkt med en tidsangivelse. Möten, där röstinspelningar inte finns, sträcker sig alltid över ett tidsintervall men visas i datorstödet endast som en händelse på ett visst klockslag. Systemet är endast gjort för kortare intervaller och händelseförloppet med katastrofen som simulerades över två veckor blev i längsta laget. För tillfället har verktyget endast använts för kortare förlopp som övningar inom militär, polis och räddningstjänst där längre scenario inte varit nödvändiga. I övrigt är systemet bra med enligt författaren stor potential eftersom systemet kan användas inom varierade användningsområden och med strukturerad lagring av data.

4.4.3 Liknande verktyg

På marknaden finns ett verktyg, LUPP, som används hos räddningstjänsten som påminner om F-REX. I LUPP finns liknande kartfunktioner som hos F-REX där GPS signaler från räddningsfordon visualiseras på en karta.

4.5 Andra verktyg på marknaden

Ingen större analys görs av andra verktyg som finns tillgängliga på marknaden än ovan nämnda. Dock förekommer två datorstöd som bör undersökas vid utformning av nytt verktyg nämligen Life Lines och STORM. Life Lines är ett verktyg för att registrera patienter, deras behandling och läkare. Vid val av en patient visas sjukdomar, vilka kirurgiska och medicinska behandlingar som getts samt vilka läkare som varit ansvariga. Vidare kan mer fakta fås om behandling och patient genom olika funktioner. Visualiseringen i tidsskala visas för olika kategorier på skärmen om så önskas. Kan användas inom Regeringskansliet genom att lista beslut och koppla till åtgärder såväl tjänster som material. Verktyget är licenserat av Office of Technology Liaison och utfört som ett forskningsprojekt på University of Maryland av teamet Plaisant, Shneiderman och Li [Life Lines, 2006]. STORM står för System for Tasking and Resource Management, och är ett verktyg inom KC-polis som används av polisen [RPSFS 2001:17]. I verktyget ingår ett flödesdiagram för att bland annat koppla misstänkta personer till andra personer, händelser och kommunikationer. Flödesdiagrammen är tydliga med pedagogiska symboler och väl markerade. Samtal kopplas till varandra genom en funktion för kommunikation. Funktionen kan visas i en lista eller visualiseras i ett flödesdiagram. Kommunikationsfunktionen kan användas på samma sätt vid utformning av nytt verktyg, medan kopplingsfunktionen kräver en del förändringar. Det pedagogiska användargränssnittet bör tas till vara.

4.6 Krav på framtida verktyg

Genom att analysera vad som hände under tsunamikatastrofen har specifikationer för framtida verktyg framkommit. Några av de funktioner som är önskvärda i ett verktyg för ledning och samverkan presenteras i detta kapitel.

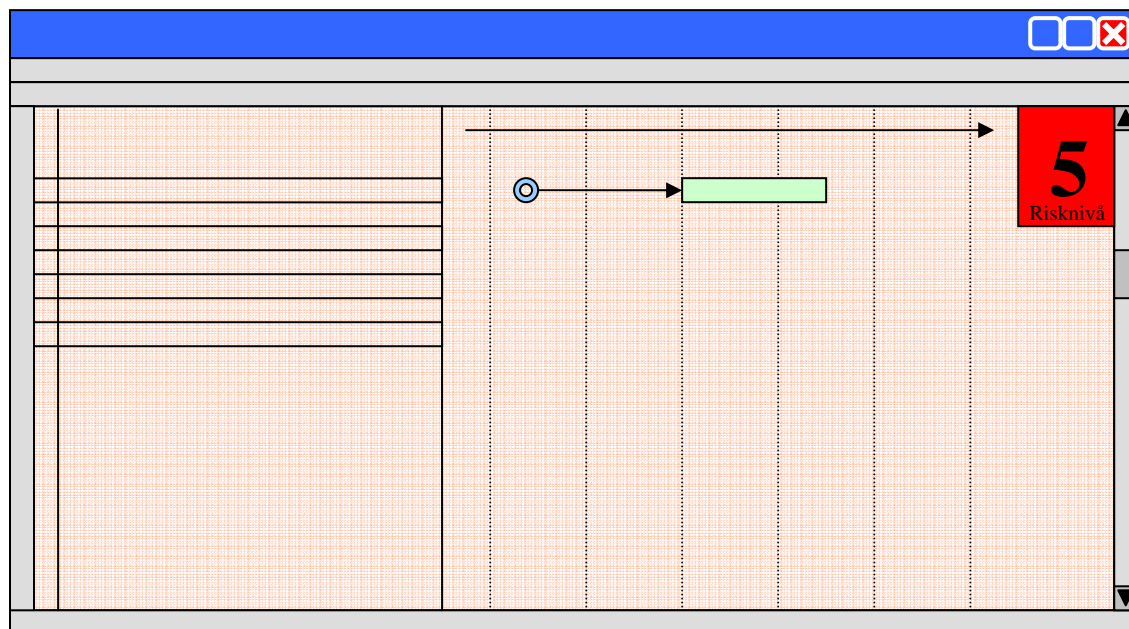
4.6.1 Dokumentering och strukturerad lagring

För att dra nytta av tidigare inträffade katastrofer bör verktyget ta till vara information från tidigare projekt. Data bör sparas strukturerat på ett sätt så att tid, plats och andra viktiga data

snabbt kan hittas. Vid start ska katastrofens karaktär matas in så att data som sparats i tidigare katastrofer kan hittas i databasen. Systemet ska söka likheter mellan den aktuella situationens händelser och databasens händelser. Under projektet gång ska verktyget kunna dra slutsatser av inmatade händelser och ge tips så att samma fel inte upprepas, liknande de funktioner som officeassistenten har. En erfarenhetsfunktion ska finnas som visar redan inlagda händelser och att fakta kan sökas och fås fram från inlagda händelser.

För beslut och diskussion om åtgärder är det nödvändigt att ledningen träffas eller samtalar om behoven. Möten ska därför kunna läggas in så att det framgår vilka som bör närvara och vad som ska diskuteras. När ett möte har skett kan det vara bra att publicera vad parterna kommit fram till. Möjlighet att skriva in beslut där det tydligt framgår vem som fattat beslutet, godkännande eller avslag och till vem beslutet är riktat ska finnas i verktyget. Samma sak gäller för beslut om finansiering, vad den ska täcka och storlek.

Det är viktigt att inte uteslutande använda systemet utan kompletterande samtal med respektive myndighet eller organisation bör också finnas. Dock ska systemet användas som en loggbok, så att det som gjorts dokumenteras på ett snabbt och smidigt sätt. Eftersom ett skrivet beslut är lättare att gå tillbaka till och eventuella felaktigheter lättare kan rättas till, bör dokumentering alltid ske. Missförstånd kan också minimeras eftersom det står skrivet och inte endast är muntliga överenskommelser. Fördelen med att ange resurskapacitet i skriven form är att resurser som erbjudits inte kommer bort i hanteringen, som exempelvis kan hända om en resurs inte anses nödvändig just för tillfället. Även ett avslag av resurs bör vara uppskrivet i systemet så att en utredning i efterhand kan se om det var rimligt att avslå den eller om det gav följd effekter som hade kunnat undvikas om resursen använts.

Figur 8. En schematisk bild av risknivå och bakgrund i samma färg som visualiserar projektets allvar

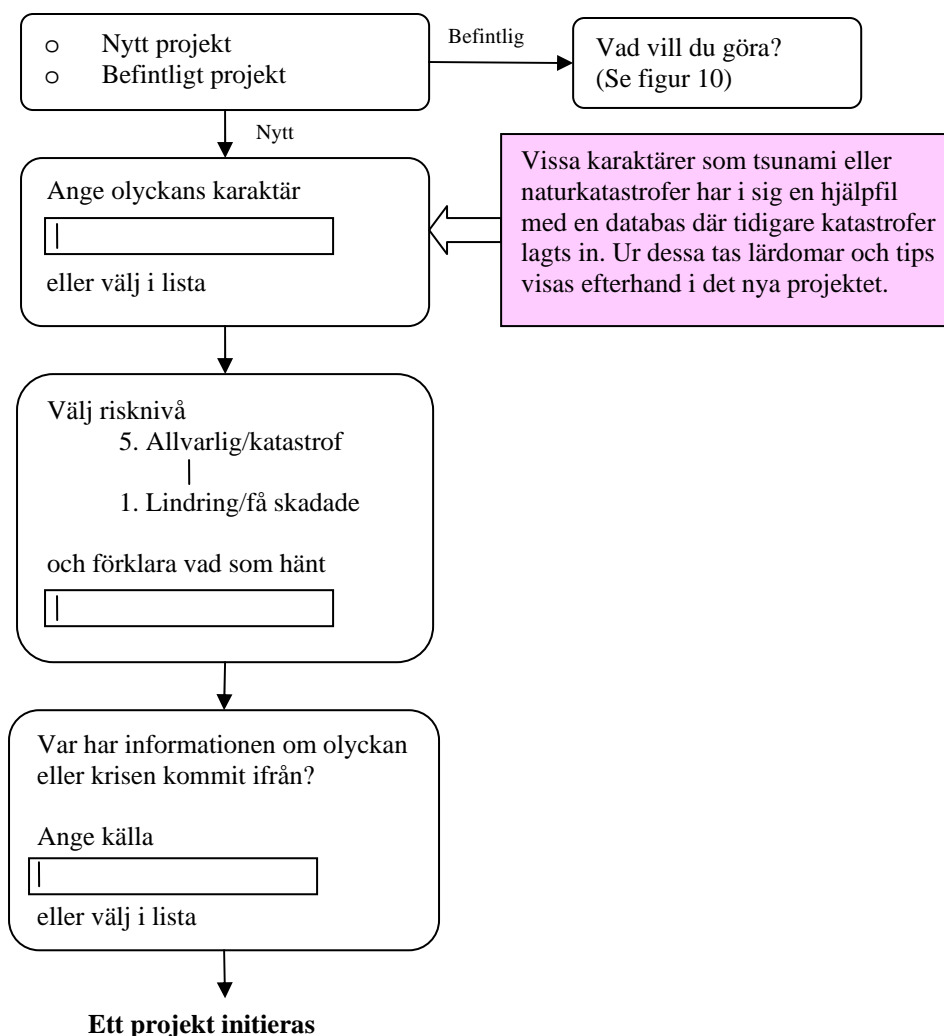
4.6.2 Risknivå

Verktyget bör ha en funktion när ett projekt startas där information om risknivån matas in och hur allvarlig situationen är. Eftersom det är svårt att förmedla hur allvarlig en situation är, kan det vara en hjälp att se förslag på andra katastrofer och få en bild om det är lika allvarligt eller ej. Även en riskmatris kan vara till hjälp för att bedöma situationens omfattning och risknivå.

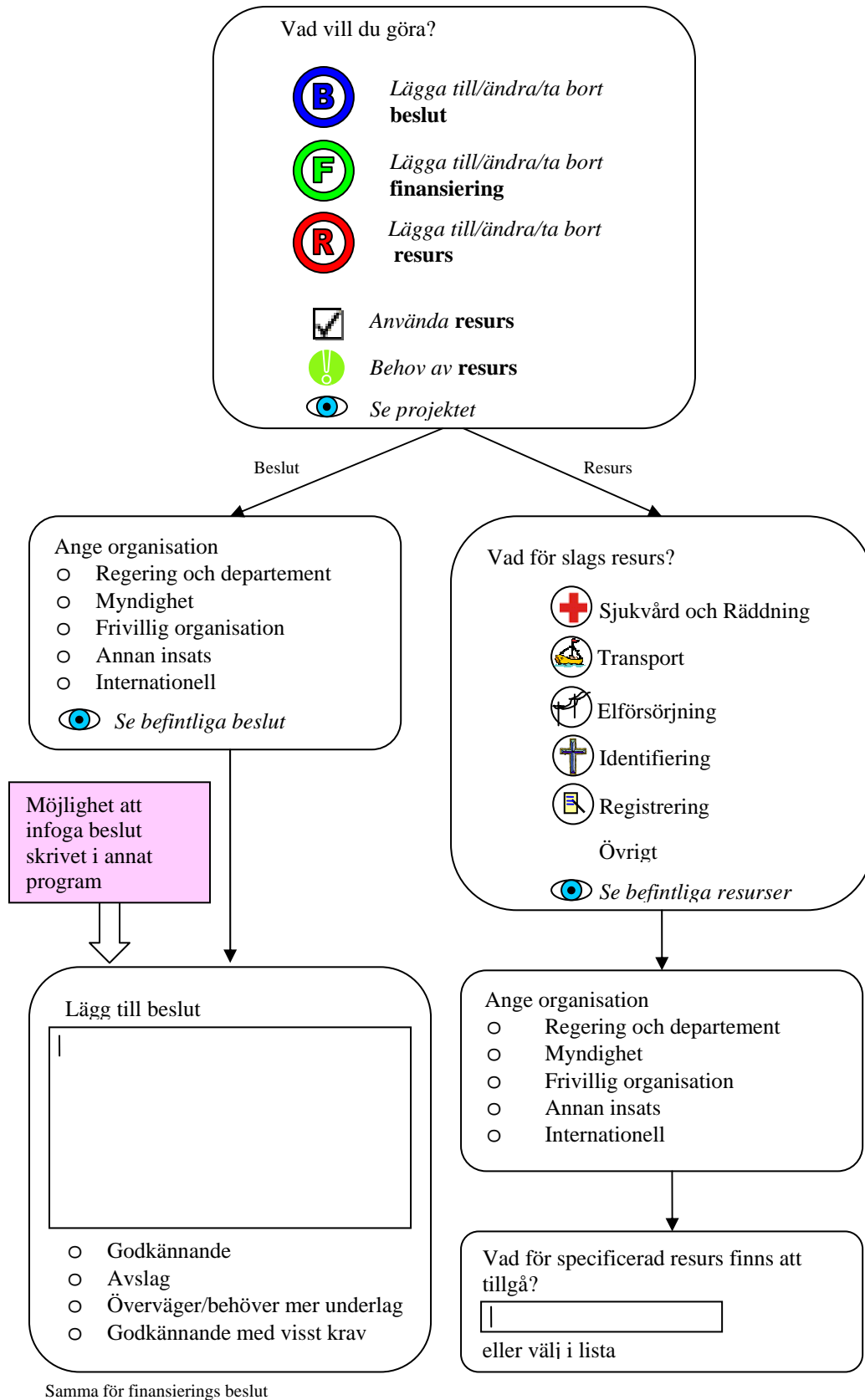
Genom att ha olika bakgrundsfärg beroende på risknivå, kan en ny användare i ett tidigt skede dra slutsats om vilken risknivå situationen i projektet har. En grafisk ruta med risknivån ska helst också vara synlig vid användandet av systemet (se figur 8).

Det är viktigt för andra som loggar in i datorstödet att få en bekräftelse på hur den som initierade projektet har valt risknivå. Man bör kunna få information om slutsatsen dragits genom egna intryck eller genom att andra länder eller säkra källor hört av sig (se figur 9).

Man bör också kunna se vad som gjorts, vad som görs i nuläget och om några åtgärder planeras. Beslut ska vara direkt länkade till åtgärder som i sin tur är länkade till resurser. Med länkning erhålles en dokumentering som kan beskriva anledningen till att åtgärden genomfördes. Under projektets gång ska möjlighet finnas att ändra risknivå utifrån nya intryck och besked. En händelse som från början klassas som en *svår påfrestelse på samhället* kommer så småningom att endast vara individinriktad. En möjlighet skall också finnas att ange stämningläget på allmänheten.

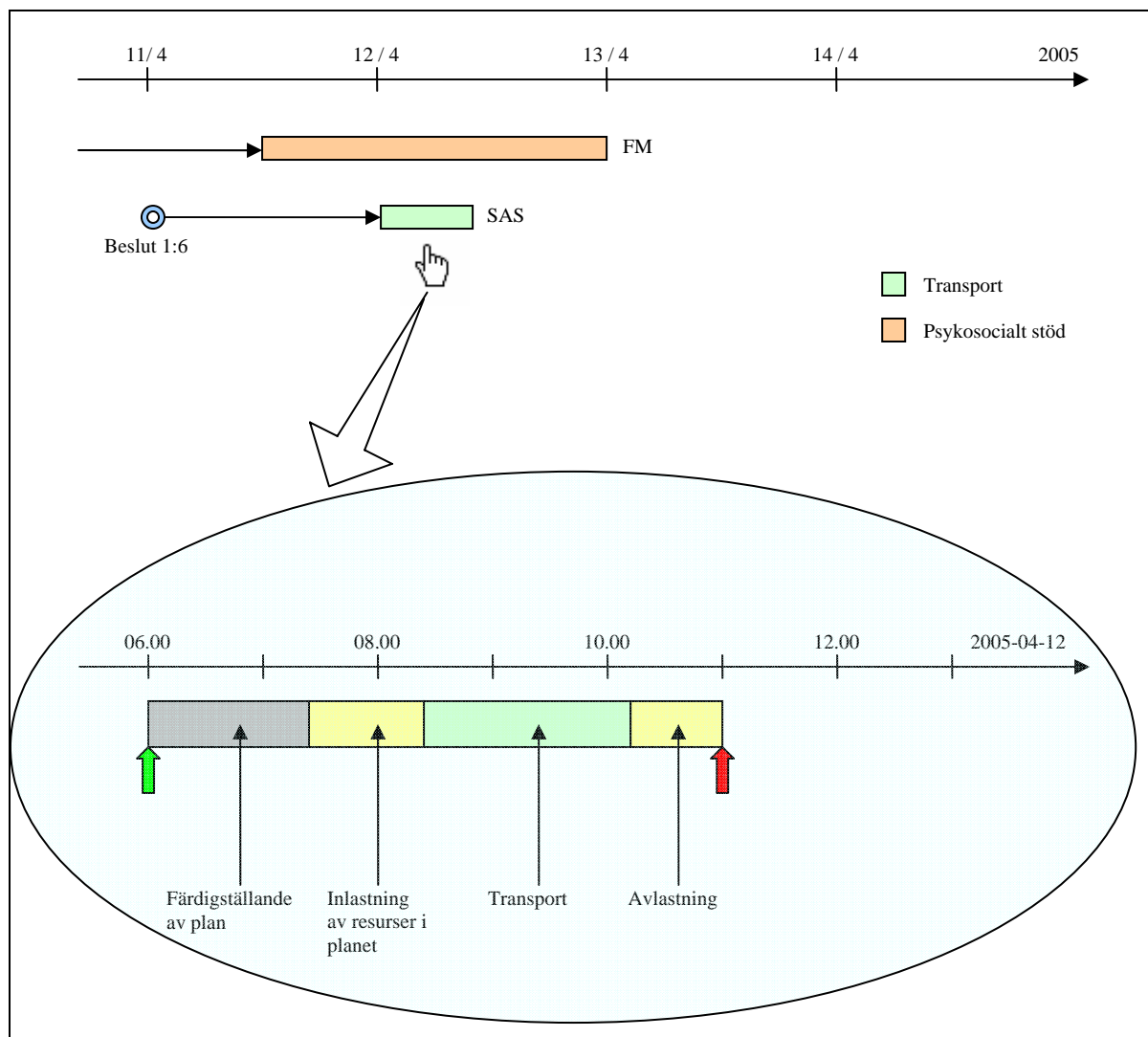
Figur 9. Struktur över framtida verktyg

Figur 10. Programstruktur för att lägga till ett beslut eller en resurs vid framtida verktyg

4.6.3 Tidsplan och aktivitet

Det är viktigt att systemet har en tidsplan med kalender. I kalendern ska finnas möjlighet att skriva in då projektet börjar men även slutdatum för projektet (denna möjlighet med slutdatum finns inte på MS Project). På tidsplanen ska tagna beslut, beslut om finansiering och resurser som tagits i anspråk eller erbjudits visas. De som är ansvariga för en resurs ska ange då de fått beslutet, när de startar, vad de gör för tillfället och när resursen är slut och momentet är färdigställt. När en resurs lagts till (se figur 10) ska de tillgängliga resurserna framgå i en lista och eventuellt även kostnad eller prispförslag. För att lättare få en bild av delar av ett projekt kan ett "förstoringsglas" användas. Detta medför en smidigare översikt på vad som gjorts även mer detaljerat (se figur 11).

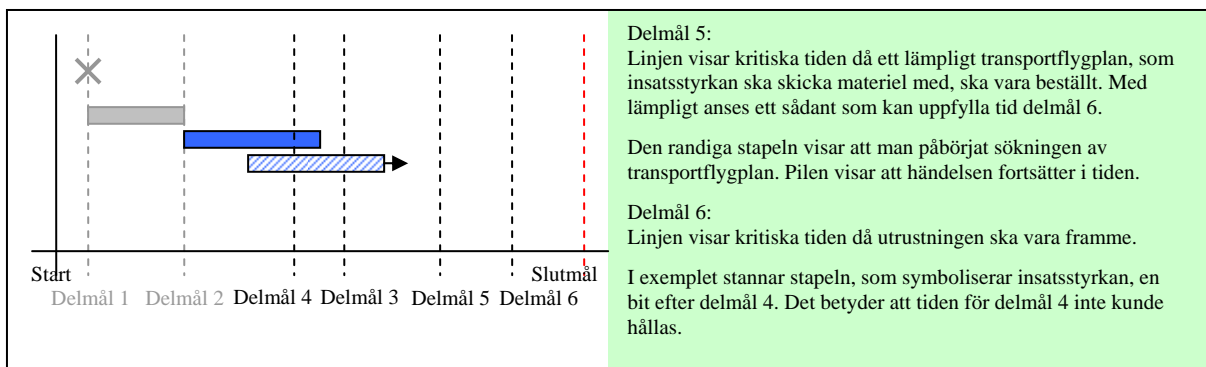
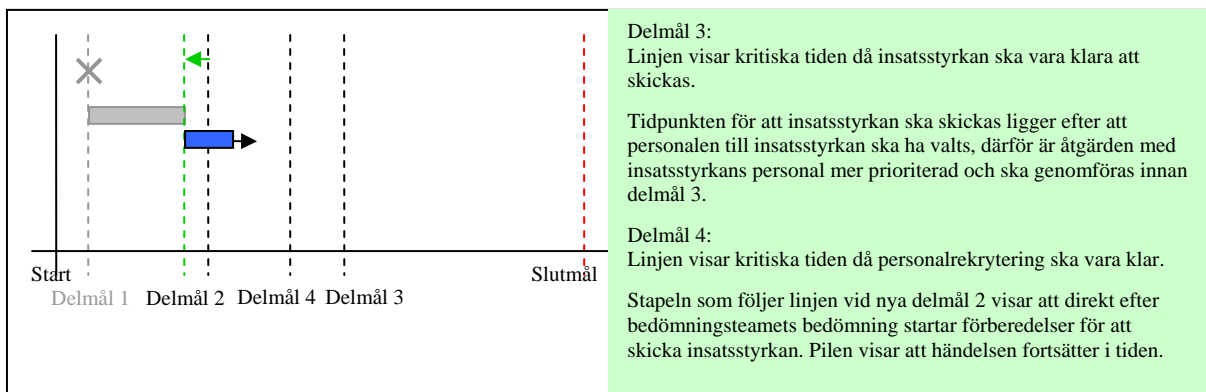
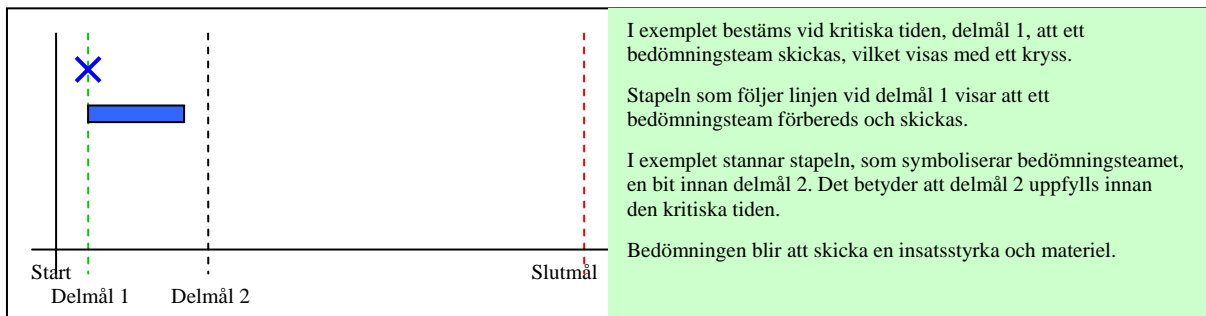
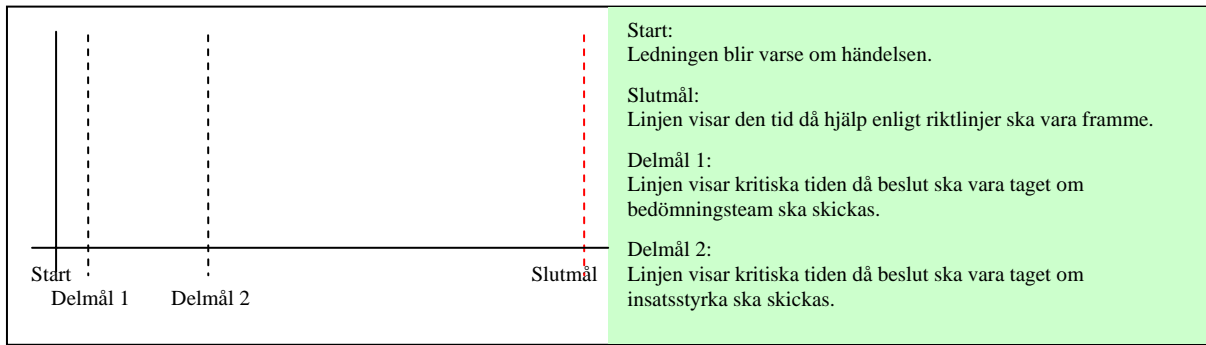

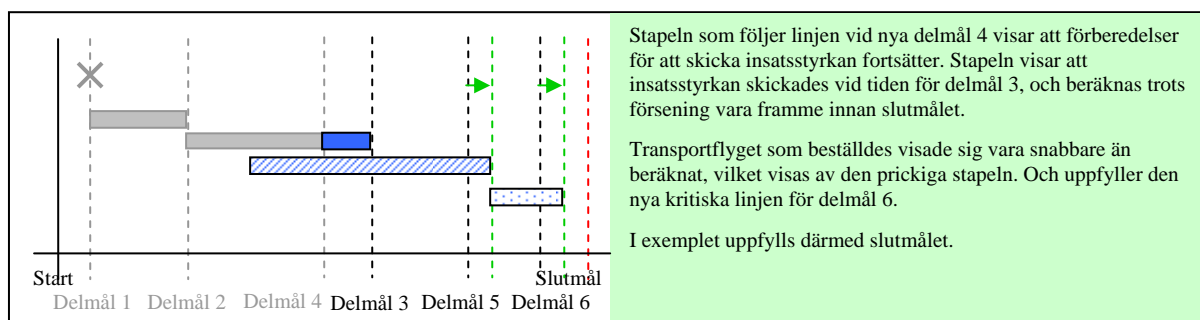
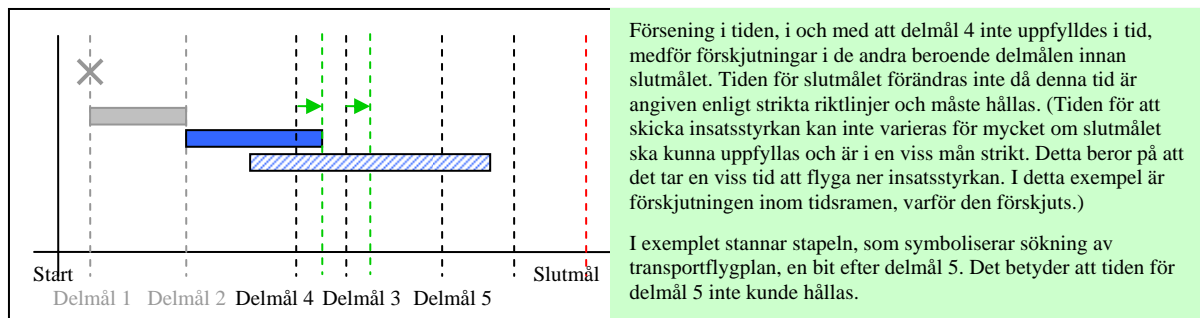
Figur 11. En tidsplan där en del av projektet kan förstöras och en mer detaljerad bild av åtgärden visas

För att kunna planera användningen av resursen bör följande framgå:

- Vad har satts in.
- När är resursen tillgänglig?
- Tid för färdigställande och transport.
- Vilka organisationer som erbjuder vilka resurser.
- Om resursen just nu inte kan användas och anledning.
- Lite kort för- och nackdelar med olika alternativ.

Exempel 1: Att skicka hjälp och resurser

Slut exempel 1

I verktyget bör finnas funktioner för att lägga in aktuella avtal som finns tecknade med staten, kunna se tillbaka i en databas på avtal som tidigare funnits och kunna se förslag till avtal som finns eller funnits. Smidigt är om den partner som staten skrivit avtal med står för uppdateringen av avtalsdatabasen som den berörs av och därmed minskar arbetet med uppdatering från statens sida. En motivering eller en utvärdering av lämpligheten kan i vissa fall vara nödvändigt för att kunna gå tillbaka till den information som finns lagrad och se grunden till avslag eller godkännande av ett avtal.

För att verktyget ska fungera bättre är en god idé att ange vissa riktlinjer då exempelvis information om katastrofen ska vara kontrollerad och inom vilken tid hjälp ska vara skickad. Med klara riktlinjer från början kan personal som använder verktyget vara inriktade på att färdigställa vissa åtgärder inom en viss tid (se exempel 1). Givetvis framkommer under händelseförloppet nya fakta som kan komma att kräva nya beslut och omprioriteringar, men verktyget ska kunna beakta detta. På detta sätt kan fördröjningar tidigt upptäckas och konsekvenser av fördröjningen följas upp.

5 Krishantering och beredskapsplaner

Vårt samhälle är sårbart⁴, detta fick vi erfara den 26 december 2004 då många människor miste livet i en av de värsta naturkatastroferna i modern tid. Dessa nya globala hotbilder ställer ökade krav på samhället, inte minst på regering, kommun och landsting. Man måste vara förberedd på allt, även det otänkbara [Krisberedskapsmyndigheten, 2006]. Ett snabbt och handlingskraftigt agerande är vanligtvis ett resultat av en bra planering. En väl inövad och fungerande ledningsfunktion är också A och O för en fungerande och snabb insats. Genom att vara förberedd minskar sårbarheten i samhället och viktiga samhällsfunktioner blir därför opåverkade. Oftast är det händelser som inträffar mycket sällan som får stora konsekvenser. Då ett hot eller en risk kan förutses går det att planera, utbilda och öva inför ett sådant scenario. Övning ger färdighet och den kunskap som erhålles kan även användas då en händelse är oförutsägbar. Personer som övat vet vad de skulle göra i en liknande situation, de känner till krisplanen och därmed även vilka resurser som finns att tillgå samt kan använda det material som finns. Denna förberedelse minskar fördröjningar och oförmågan att agera [Enander A. m.fl., 1993]. En viktig bit är att medvetenheten och kunskapen om vad som ska göras vid en kris hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga bör ökas, då de är ytterst ansvariga för de beslut som fattas. Det bör inte finnas någon oklarhet kring ansvarsfördelningen inom organisationen eftersom det för onödiga fördröjningar med sig och kan leda till att personer utan befogenheter tar beslut de inte har rätt till. Vid planering av framtida kriser kan man givetvis inte förbereda sig för alla möjliga händelser eftersom en olycka kan skilja sig mycket beroende på var, hur och när den inträffar. Därför bör man vara öppen i sitt tänkande och handlande för oförutsägbara händelser. Man bör även under krisens gång försöka förutse nya hot eller behov, för att redan då det finns indikationer på nya behov börja förebygga och vara beredd på att göra en insats.

5.1 Begreppet kris

Frågan om vad en kris är eller när något ska klassas som en kris är svår att besvara. Oftast definieras en kris av en olycka vars storlek är så omfattande att vanliga rutiner inte är tillräckliga. I olyckor där många personer förolyckas är oftast sannolikheten och frekvensen för olyckan liten. Detta kan bland annat visualiseras med en riskmatris (se figur 12). I en riskmatris finns två extremlägen som klassas som allvarliga händelser. Det ena extremläget är vid vardagsolyckor som inträffar ofta och som har stor betydelse för de individer som drabbas men inte medför problem för samhället. Det andra är vid extraordinära händelser då sannolikheten för att de inträffar är liten men konsekvenserna sådana att det ställer stora krav på samhällets krishanteringsförmåga.

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.” [SFS 2006:544, 4 §]

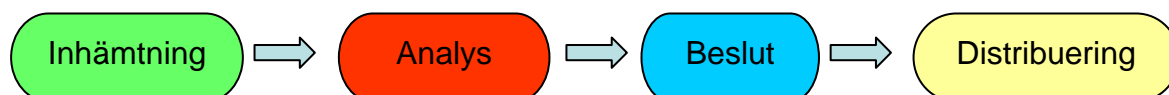
⁴ Sårbarhet avser hur mycket och hur allvarligt samhället kan påverkas av en händelse. Det bestäms av förmågan att förutse, hantera, motstå och återhämta sig från en händelse. [KBM, 2006]

	↑ Sannolikhet				
> 1 gång per år					
1 gång per 1-10 år					
1 gång per 10-100 år					
1 gång per 100-1000 år					
< 1 gång per 1000 år					
	→				
Hälsa	Övergående lindriga obehag	Enstaka skadade, varaktiga obehag	Enstaka svårt skadade, svåra obehag	Enstaka döda och flera svårt skadade	Flera döda och totalt svårt skadade
Miljö	Ingen sanering, liten utbredning	Enkel sanering, liten utbredning	Enkel sanering, stor utbredning	Svår sanering, liten utbredning	Svår sanering, stor utbredning
Egendom	<0,1 milj kr	0,1-1 milj kr	1-5 milj kr	5-20 milj kr	>20 milj kr

Figur 12. Riskmatris (Räddningsverket, 1989)

5.2 Regeringens beredskap

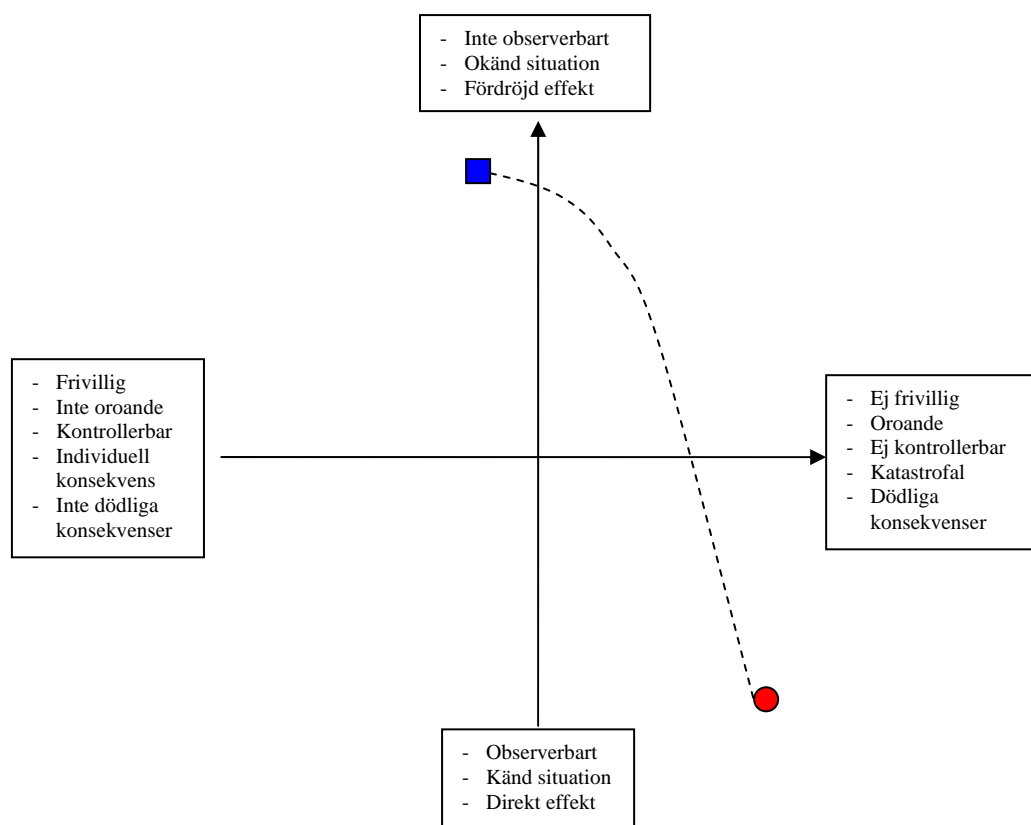
Under tsunamikatastrofen saknades på regeringsnivå en fungerande organisation för krishantering [SOU 2005:104, kap 5]. En av grundklossarna vid krishantering är informationshämtning (se figur 13). Försvarsdepartementet har en enhet, UNDBER⁵, för informationshämtning med en delvis analys- och distribueringsfunktion. Dock saknades på både försvarsdepartementet och utrikesdepartementet en fungerande funktion för analys som sammanställer och distribuerar inhämtad information [SOU 2005:104, kap 4 och 5]. Förutom insamling och analys av information krävs ett beslutsorgan som tar beslut utifrån den information som tillhandahållits. Då en krisorganisation saknades kom situationens natur och omfattning att uppfattas sent och regeringen kom därför sent igång med identifiering av behov och åtgärder. Vid normala omständigheter skulle denna fördröjning inte inverka märkbart, men vid en kris där tidsmarginalerna är knappa kan fördröjningar i tid bli avgörande och kostnaden, i detta fall räknat i lidande, hög.

Figur 13. Grundklossarna vid krishantering

⁵ UNDBER står för försvarsdepartementets funktion för underrättelse och beredskapsfrågor.

Figur 14 nedan visualiserar hur situationen uppfattades hos olika delar av organisationen vid olika tidpunkter under tsunamikatastrofen. Då ledningen på plats i Thailand insåg allvaret och konsekvenserna av vad som hänt, var ledningen i Sverige omedveten om hur stora och allvarliga konsekvenserna var. Den blåa kvadraten symboliserar ledningen i ett inledande skede och den röda symboliserar de drabbade och ledningen på plats, linjen däremellan visar vägen den blåa kvadraten rör sig. Linjen visar att ju längre tiden går desto mer kommer beslutsfattarna att bli varse och få mer förståelse om situationen. Till slut förstår beslutsfattarna situationens allvar när den blåa kvadraten når den röda cirkeln. [Enander A. m.fl., 1993]

Figur 14. Ledningens uppfattning av katastrofen med tiden

I och med att en kris uppstår måste man kunna tillgodose de särskilda behov av information och stöd som uppstår, och det ska kunna ske oavsett krisens omfattning eller karaktär [Hagström A. m.fl., 2001]. Ett stort problem vid kriser är att man endast har tillgång till ofullständig information. Oberoende av utgångsläge och dåligt underlag bör regeringen kunna handla och fatta snabba och relativt korrekta beslut [Ds 2006:1, 2005]. Genom planering kan krishanteringen förbättras och en organisation för ledning är en förutsättning för att verksamheten ska kunna fungera på ett bra sätt. Vid en kris är personer i organisationen beroende av ett tydligt ledarskap, med direkta direktiv och instruktioner, alternativt en organisation med klar struktur [Castenfors, K. m.fl., 2005]. En samordning av dessa två alternativ kan i vissa fall vara att föredra då organisationen blir mer flexibel och ger nivåer längre ner i organisationen ett större ansvar. Det är viktigt att alla i organisationen vet sin plats och uppgift, samt att alla känner till vem som är beslutsfattare och vem som är ansvarig för verkställandet av beslut. I dagens organisation finns svagheter i förvaltningens uppbyggnad, vilket medför en ovisshet hos personalen i både arbetsuppgifter och ansvar [SOU 2005:104, Sammanfattning]. Till bristen på ledning bör tilläggas att även samarbetet mellan departement

och myndigheter var bristfällig (läs mer om Samverkan på kap 7). Samma avsaknad av ledningsstruktur med otydliga roller och ansvar inom Regeringskansliet är sedan tidigare kända men inte åtgärdade då samma problem uppstod vid Estonias förlisning 1994 [*SOU 1999:48*, 1999].

Ett utvecklat krisberedskapssystem för att snabbt hjälpa EU-medborgare i katastrofer utanför unionens gränser fanns under tidpunkten för katastrofen inte heller på EU-nivå utan endast en inledande krisberedskapsstruktur. Man arbetar idag med att ta fram en lämplig plan för om stora katastrofer skulle inträffa utanför unionens gränser.

Beredskapen i kommun och landsting inför extraordinära händelser är dock mycket mer utvecklat i och med *Lag (2002:833) om extraordinär händelser i fredstid hos kommuner och landsting*. Lagen innebär att kommuner och landsting skall vara medvetna om de risker som finns i deras område och göra en plan för hur de ska hanteras. En sådan plan borde även inrättas för regeringen för att beredskapsplaner ska kunna göras för olyckor utomlands och på internationellt territorium. Vid tidpunkten för katastrofen sade den nationella krishanteringen att regeringens ansvar i första hand gällde strategiska frågor medan ansvaret för ledning och samordning av operativa åtgärder av nationell karaktär låg på myndigheterna, inget specificerat för kriser utanför landets gränser. Vid krissituation kan dock UD enligt Utrikesdepartementets metodbok tillsätta en s.k. beredskapsgrupp med valfri sammansättning av personer beroende på krisens art (undantag från några fasta mandat) [2005/06:KU8, kap 3]. Metodboken anger att beredskapsgruppen vid en krissituation med kort varsel ska kallas till ett möte, vilket också gjordes efter ett dygn. Inom UD finns också SSSB, Sekretariatet för säkerhet, sekretess och beredskap, som inom sitt ansvarsområde bland annat har frågor som avser UD:s beredskap och utlandsmyndigheternas beredskaps- och evakueringsplaner. De flesta ambassader är skyldiga att upprätta en typ av beredskaps- och evakueringsplan, men ett 50-tal utlandsmyndigheter, däribland ambassaden i Bangkok, har undantagits denna skyldighet [2005/06:KU8, kap 4]. Motiveringen är graden av bland annat utvecklad politisk-, ekonomisk- och infrastruktur. Trots undantaget upprättade ambassaden i Bangkok under hösten 2004 en konsulär krisplan för stöd och vägledning för insatser vid en större olycka, vilken även övades under hösten [Promemoria 2005-02-15].

5.3 Vilka åtgärder har vidtagits?

För att öka krisberedskapen antog regeringen den 30 maj 2006 proposition 2005/06:133 ”Samverkan vid kris för ett säkrare samhälle”. Åtgärder som därmed ska vidtas är bland annat ett system med en krisledande myndighet och en samlad lägesbild, en beredskaps- och analysenhet på Regeringskansliet och att användandet av RAKEL⁶ utökas. Beredskaps- och analysfunktionen ska i en krissituation biträda regeringen. Enheten ska vid en kris genomföra sektorsövergripande omvärldsbevakning dygnet runt, förse beslutsfattare med nödvändigt underlag och därmed få en tidig varning om att något inträffat. De ska då ett beslut verkställts följa och bedöma effekten av åtgärden och vid behov av andra resurser larma aktörer utanför Regeringskansliet. Även kommun och landstings krisberedskap har uppdaterats och lagen om extraordinära händelser har upphört att gälla samtidigt som *Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjdberedskap* infördes.

⁶ RAKEL står för Radiokommunikation för effektiv ledning.

6 Ledning

För att en ledning ska fungera är det viktigt att cheferna får aktuella lägesbilder om vad som sker och för tillfället görs. Cheferna bör löpande verifiera att beslut verkställs och om så inte är fallet kontrollera varför åtgärden inte utförts. För att arbetet som utförts ska kunna utvärderas och händelseförloppet kunna rekonstrueras, bör man dokumentera de beslut som fattas, vilken information som kommer ut eller in i organisationen, vilka kontakter som tas och om andra organisationer tillkallas. Detta ska göras för att kunna analysera om fel begåtts och för att kontrollera om organisationen och krisplanen fungerar. Denna analys ska användas för att i framtiden kunna åtgärda och förbättra områden som inte fungerat tillfredställande.

Förutom personal för ledning krävs teknisk utrustning såsom kommunikationsutrustning. Kommunikationsutrustningen till exempel i form av datorer för registrering, logistik⁷ och samarbete, telefon och kommunikationsradio ska finnas på ledningsplatsen och fungera då krisledningen påbörjar sitt arbete. Det är viktigt att kommunikationsutrustning och verktyg arbetas fram centralt och inte i enskilda län eftersom det kan bli svårt med kompatibiliteten, samt att ledningen genom staben har tillgång till den senaste tekniken. För att kommunicera skriftligt mellan aktörer på ett bra sätt så att beslut, resurstillgångar och liknande dokumenteras behöver man hitta eller arbeta fram ett bra tekniskt ledningsverktyg (se även kap 12, Verktyg). I kommunikation med varandra via tal kan ett system liknande RAKEL användas, där kommunikationen kan föras på ett säkert och dokumenterat sätt [Motion till Riksdagen 2004/05:kd651]. Det krävs också samarbetsövningar mellan många aktörer för att öva ledningsorganens samspel mellan tekniska system och personal. Övningarna skulle leda till att personalen känner till hur de ska använda utrustningen och hjälpmedlen och på så sätt optimeras ledningsförmågan.

6.1 Regeringens agerande

Regeringen hade under katastrofen ingen fungerande funktion eller organ för krisledning trots att behov av en krisledning tidigare uppmärksammats, som exempel kan nämnas rapporten efter Estonias förlisning 1994 där samma brister som vid denna katastrof kommenterats [SOU 1999:48]. Ledningsorganet bör ha sådana befogenheter att de ska kunna skicka iväg såväl bedömnings- som inventeringsteam, för att få en bättre bild av situationen och dess behov. Denna bild behövs för att både ha beslutsunderlag för att förbereda en insats och för att snabbt kunna agera. I ledningsgruppen bör finnas expertis inom varierande områden och möjlighet att tillkalla sådan då händelsen är av oförutsägbar karaktär som kräver speciell expertis. I och med en ledningsgrupp med olika kompetens fås ett brett kontaktnät och större tillgång till resurser [SOU 2005:104, kap 6]. Ett flertal grupper, däribland en beredskapsgrupp, bildades på de olika departementen under katastrofen med syfte att diskutera frågor och problem som kom upp och åtgärda dem. Men grupperna hade ingen beslutsfattande roll och kunde inte ta de beslut som ibland behövdes för att utföra vissa åtgärder.

Regeringen borde i ett tidigt stadium, trots att katastrofens konsekvenser fortfarande inte var kända, ha klarlagt vilka åtagande och skyldigheter staten hade gentemot svenska medborgare i en krissituation. Problem inträffade då många av de drabbade svenskarna förväntade sig en insats från svenska staten och få hade vetskap om att det främst var reseföretagen och försäkringsbolagen som var ansvariga för evakueringen [SOU 2005:104, kap 4]. Vidare borde regeringen hålla sig informerad och även aktivt sökt information om situationen för att sedan

⁷ ”Logistik definieras som de aktiviteter som har att göra med att erhålla rätt vara eller service i rätt kvantiteter, i rätt skick, på rätt plats, vid rätt tidpunkt, hos rätt kund, till rätt kostnad.” [R. Åbrandt och K. Lumsden, 2005]

kunna bedöma hjälpbehoven. Kontakt mellan media och regering bör ske kontinuerlig för att ge allmänheten en riktig lägesbeskrivning och vilka åtgärder som beslutas. Ett gott samarbete med media med riktig information ökar allmänhetens förtroende och tillit [Hagström A. m.fl., 2001]. Erfarenhet efter Göteborgsbranden 1998 visar att det bästa sättet att förhindra ryktesspridningen och öka förtroendet för ledningen är att tala om för allmänheten vad man vet om katastrofen och inte dölja något [Hagström A. m.fl., 2001]. För att förhindra kommunikationsproblem ska information om det man vet och vill få fram dessutom vara genomtänkt och ha en grund. Man ska även vara öppen för reaktioner som blir av den information som getts. När chefer fått information om vad som skett och vad som för tillfället görs bör de vidareförmedla detta till andra inom organisationen, samarbetspartners och allmänheten. Det är av stor vikt att veta vad som sker inom de olika organisationerna för att kunna få en korrekt bild av hur händelsen hanteras och om något saknas. Alla inblandade ska veta syftet med insatsen och sträva mot samma gemensamma mål.

Under det första dygnet var inga chefer på plats på UD då dessa var på ledighet [SOU 2005:104, kap 5]. En fysisk närvaro av chefer vid stora kriser är viktig för att kunna bedöma situationens allvar, diskutera handlingsplaner, fatta beslut och för att bedöma om mer personal behöver kallas in till enheten. Cheferna kan genom närvaro se den egna personalens kapacitet och den belastning som de utsätts för både fysiskt och psykiskt.

6.2 Utlandsmyndigheternas ledning

Enligt folkrätten har utländska myndigheter huvudansvar för de utlänningar som vistas på deras territorier [SOU 2005:104, Hirdman m.fl.]. I katastrofen medförde detta att det var thailändska myndigheter som var ansvariga för sjukvård och utlänningarnas säkerhet. Sverige via ambassader har rätt att ta kontakt med svenska medborgare som råkat illa ut men får annars endast inskrida till skydd för svenska medborgare. Det ska sägas att landet med huvudansvar bör meddela ambassaden om någon svensk medborgare förolyckats eller omhändertagits. Katastrofen var av sådan omfattning att de thailändska myndigheterna inte omgående meddelade svenska ambassaden om att svenska medborgare förolyckats och skadats. Hänsyn bör dock tas till att administrativa åtgärder försenades eftersom thailändska myndigheterna omgående började med evakuering och sjukvårdshjälp i drabbade områden. Utlandsmyndigheterna, ambassad och konsulat, är svenska samhällets kontaktyta för svenska medborgare gentemot utländska myndigheter. Det kräver att utlandsmyndigheterna har god lokalkännedom, personalkontakter och språkkunskaper för att dels kunna hjälpa egna medborgare, dels ha kontakt med de lokala myndigheterna.

Omgående efter att tsunamivågorna träffat kusterna i Thailand fick ambassaden i Bangkok information om händelsen. Ambassadören aktiverade krisplanen som fanns upprättad på ambassaden och ett krismöte hölls samma dag [SOU 2005:104, Hansén]. Ambassadören begav sig tidigt till det mest drabbade området för att själv bedöma konsekvenserna av katastrofen och utifrån dessa intryck bedöma hjälpbehovet [SOU 2005:104, kap 4]. Dessvärre blev ambassadören för involverad i det operativa arbetet då personalstyrkan i Phuket var begränsad. Detta gjorde att det strategiska och mer överblickbara arbetssättet som hade krävts av ambassadören i situationen försvann. För att en ledning ska fungera bra bör den operativa och strategiska ledningen hållas isär för att inte det ena ska ta över det andra [Hagström A. m.fl., 2001]. Det betyder dock inte att ingen samverkan ska ske, de ansvariga ska självklart meddela varandra då något inträffar eller utförs och även ha en kontinuerlig kontakt för att arbetet ska fungera. I de drabbade områdena uppkom irritation hos drabbade till följd av att inga eller för få representanter från UD fanns på plats eller kunde utföra konsulära uppgifter [SOU 2005:104, kap 4]. En bättre ledningsförmåga på UD i Sverige skulle ha minskat

fördröjningen av konsulär hjälp genom att ansvariga på ett tidigt stadium bedömt situationen och varit pådrivande i att skicka en snabb förstärkning av personal med konsulärerfarenhet till det drabbade området [SOU 2005:104, Sammanfattning]. Jämfört med länderna Frankrike, Storbritannien och Tyskland så fanns i dessa länder en särskild snabbinsatsstyrka för konsulära insatser [SOU 2005:104, Hirdman m.fl.]. En liknande plan med en personalstyrka som är i beredskap vore tillämpbar även i Sverige och beslut att införa en snabbinsatsstyrka i Sverige fattades den 1 juni 2005 (se kap 8 Registrering). Eftersom ambassadören lämnade ambassaden för att ta sig till katastrofplatsen och där upprätta en krisenhet av ambassaden, kom ansvaret för ambassaden i Bangkok att ligga på ambassadens andreman [SOU 2005:104, kap 4]. För att förbättra denna ledning som uppstår i form av att andreman tar över ambassadörens uppgifter bör alltid andreman på svenska ambassader vara utbildad i krishantering och ledarskap utifall denne får ta över ambassadörens uppgifter. Till ambassadörens hjälp i Phuket hade han honorärkonsuln på plats. Honorärkonsuln är en person som väl känner till de lokala myndigheterna, folket, språket och omgivningarna. För att på bästa sätt kunna få ut det mesta från detta samarbete, mellan ambassad och honorärkonsul, bör honorärkonsuln ha etablerat ett kontaktnät med såväl svenskkolonier som lokala myndigheter samt bör ha engagerats i beredskapsarbetet som ambassaden har inför kriser. Då honorärkonsuln inte är avlönad utan arbetar på frivillig basis är det viktigt att välja en lämplig person till ändamålet. Honorärkonsuln i Phuket vid tillfället ägde två hotell i Phuket, dessa kom inte att användas till drabbade i någon större grad utan var främst till för betalande gäster, samma sak gällde tillgången på vatten på hotellet som var avgiftsbelagd. Det är viktigt att alla tillgängliga resurser bör tas tillvara och då inte honorärkonsuln själv är medveten om de drabbades situation och om hjälpbehovet som finns på plats kan honorärkonsulns lämplighet diskuteras anser författaren. Ambassadören lade inför och under Sveriges utrikesministers besök åt sidan allt ledningsansvar på området och engagerade sig endast åt utrikesministerns besök [SOU 2005:104, kap 4]. Eftersom behovet av ledning på plats var stort och ambassadörens närvaro var av stor betydelse, anser författaren att ambassadören borde ha lämnat ansvaret för utrikesministerns besök åt någon annan tjänsteman på ambassaden. I ungefär fyra dagar bedrevs konsulatet i Phuket utan chef.

6.3 Vilka åtgärder har vidtagits?

Den 29/11 2005 på en pressträff presenterades den nya beredskaps- och analysenheten i Regeringskansliet (se kap 5 Krishantering och beredskapsplaner). Enheten ska arbeta med omvärldsbevakning, bearbeta och analysera informationen som inhämtas och därmed få en tidig förvarning med snabb larmning om det skulle uppkomma en kris. Genom denna metod kan informationen dokumenteras och tillbakablickning av tidigare lagrad data ge ännu snabbare förberedelse och reaktion då man kan upptäcka tendenser till kriser.

7 Samverkan

Vid stora hot eller risker är det viktigt att kunna arbeta gränsöverskridande mellan olika samhällssektorer och landgränser. Det bör tas tillvara både i förebyggande syfte genom att man känner till varandras resurser och kompetens, och för att kunna hantera konsekvenserna av en händelse. Man ska därför inte bara inrikta sig på sin egen organisation utan gå utanför dess gränser och agera gemensamt [Hagström A. m.fl., 2001]. Det är viktigt att analysera hur en händelse påverkar olika verksamheter för att kunna sätta in rätt resurser. Utifrån den förmåga som finns i organisationen kan slutsatser dras om vilka åtgärder som kan vidtas och vilka som kräver stöd från andra organisationer. Man bör dock vara medveten om hur snabbt krishanteringen kan komma igång. Finns det något system eller sätt att varna och hur tolkas varningssignalerna? Finns de nödvändiga resurserna tillgängliga och kan man på ett smidigt sätt få igång krisfunktionen? Det är första skedet som är avgörande för hur snabbt den aktuella händelsen hanteras och hur konsekvenserna blir. Då kriser ofta inträffar snabbt och med stor omfattning kan internationella insatser ibland inte bli aktuella i krisens första skede utan då måste lokala resurser användas. Däremot kan en förstärkning med internationella resurser bli aktuell. För att skapa en gemensam syn på sårbarhet och även träna samverkan bör övning omfatta privat och offentlig sektor samt ett internationellt samarbete.

Man bör även vara medveten om att vid en kris kan speciella kompetenser bli nödvändiga. All kunskap kan inte innefattas i ett enda departement, därför är det av stor vikt att departementen vet vilka andra departement, myndigheter, organisationer eller experter som kan kallas. I förväg bör samråd ha skett med dessa för att vid en kris omedelbart ha åtkomst till den kunskap de besitter. Om det under krisen uppkommer andra problem eller behov man tidigare inte förutsett ska man ha den kunskap och beredskap inom departementet att nya kontakter kan knytas med lämpligt organ. Etablering av kontakter är därför viktigt både före och under en kris [Hagström A. m.fl., 2001]. Då inget samarbete finns etablerat sedan tidigare kan problem med revir uppstå då man kommer in på varandras områden. Ett exempel på detta sker då SRV erbjuder sin hjälp [SOU 2005:104, Moseley]. Försvarsdepartementet är i vanliga fall ansvarigt för SRV och ska därför ta beslut i fråga. Samtidigt är det UD som äger problemet eftersom krisen sker utomlands och därför bör UD stå för kostnader och beslut. Anledningen till att processen med aktivering av resurser tog tid kan delvis härledas till de finansiella restriktioner som fanns [SOU 2005:104, Moseley]. Chefer drog sig i början från att besluta och aktivera andra organisationer med tanke på kostnader [SOU 2005:104, kap 4]. Detta problem bör ses över för att undvika onödiga fördröjningar i framtiden. En annan anledning till fördröjningar var att UD inte besitter den kunskap om vilka resurser eller möjligheter som SRV har eller kan införskaffa [SOU 2005:104, Moseley]. UD borde inte hanterat denna fråga utan skulle ha överlåtits till ett departement som är mer insatt i SRV, som till exempel Försvarsdepartementet. När så inte skedde kom beslut och finansieringsproblematiken att dra ut på tiden så att det dröjde till sent den 27/12 innan SRV till slut fick beslut om att åka till Thailand [SOU 2005:104, Hansén]. De myndigheter och departement som hade resurser och möjlighet att agera avvaktade i väntan på beslut från regeringskansliet [SOU 2005:104, Moseley]. Regeringskansliet i sig dröjde länge med att fatta beslut då de saknade kapacitet att bearbeta all befintlig information eller dra några korrekta slutsatser av den. Då heller inte några chefer fanns på plats och närhetsprincipen (krisen ska hanteras på lägsta möjliga organisatoriska nivå) tillämpades kom besluten att dröja ytterligare. Då inte experthjälp räcker för att genom samtal få en bra bild på karaktär och omfattning av situationen bör ett bedömningsteam skickas till området. Därmed kan man få en bedömning som underlag för vad som behövs göras. Beroende på olyckans karaktär och geografiskt läge bör gruppens

sammansättning av experter variera. SRV och Försvarsdepartementet planerade till en början att skicka ett bedömningsteam till Thailand för att se behoven men beslutet drogs tillbaka för att istället skicka en insatsstyrka direkt [SOU 2005:104, Moseley].

7.1 Samarbetet på regeringsnivå

Det fanns överlag brister i kommunikation och samarbete mellan olika departement, myndigheter och andra organisationer [SOU 2005:104, kap 3]. Ett grundmurat förtroende och god arbetsfördelning dem emellan skulle innebära att kunskap och kompetens utnyttjas på bästa sätt, arbetsbelastningen blir lägre och onödiga fördröjningar undviks. Genom att ha förtroende, tillit och kunskap om varandras kapacitet och resurser undviks revirtänkande och spänningsfält mellan departement, myndigheter och andra organisationer vilka annars har en negativ påverkan på informationsutbytet och samarbetsviljan. I nuläget har regeringen och departementen dålig insyn i vilka bolag och företag som avtal slutits med och man vet därför inte vilka resurser staten har tillgång till då en kris inträffar [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Avtal som tecknats är oftast till för att regeringen snabbt ska kunna använda sig av dessa resurser vid en nödsituation. När avtalen inte används eller aktiveras utnyttjas inte tillgängliga resurser på ett optimalt sätt. Detta medför också minskat förtroende och kritik mot regeringens agerande från de företag som avtal slutits med. Regeringen har genom tecknande av avtal med företag redan diskuterat lämplighet och finansiering av de resurser som skulle bli aktuella vid en nödsituation [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Mer kunskap borde finnas hos departementen om resurser som finns att tillgå i departementets egen regi.

Upparbetade rutiner som fanns för katastrof utomlands tillämpades till en början för att hantera katastrofen [SOU 2005:104, Hansén]. Detta arbete består till största delen av bistånd och normalt behövs ingen större samverkan med andra departement som inte brukar delta i biståndsärenden. Det medförde att samarbete mellan departement kom att dra ut på tiden. Regeringens syn- och arbetssätt är nämligen sådant att det departement som i vanliga fall är ansvarigt även är ansvarigt för det området under en kris, även kallat ansvarsprincipen.

Kommunikation och möjligheten till resurser via organisationer utanför departementets ramar borde göras tydligare och övas mer. Med fördel kan ett fungerande samverkansorgan eller person tillsättas på varje departement [Hagström A. m.fl., 2001]. Samverkanspersonen ska vid en kris ha liknande uppgifter som militärens samverkansofficerare hade under katastrofen. Eftersom militär och polis länge arbetat med speciella personer eller grupper för samverkan kan kunskap och erfarenhet tas från dessa grupper vid utbildning av personal. Det ska dock sägas att en samverkansgrupp, som kallades för kontaktmannagruppen, bildades på statssekreterarnas initiativ den 31 december [SOU 2005:104, Hansén]. Kontaktmannagruppens syfte var att underlätta kontakterna mellan departement samt utreda informations- och samverkansproblem som inte kunnat lösas inom eller mellan departementen [2005/06:KU8]. Även i Thailand formades en samverkansstrategi, också den kom till stånd sent. När ambassadören avlöstes i Phuket den 1 januari kom den nye ansvarige på plats att dra igång ett formellt samarbete mellan de inblandade aktörerna [SOU 2005:104, Moseley]. Ett bra initiativ som tyvärr inte startade tidigare bland annat på grund avsaknad av kunskap i krishantering och för liten personalstyrka [SOU 2005:104, kap 4].

Samarbete mellan offentliga myndigheter och privata organisationer och företag skedde till viss del. En aktör som fanns med under hela katastrofen var Svenska kyrkan. Till en början ombads Svenska kyrkan om hjälp med stöd och samtal vid flygplatser vid svenskars ankomst hem [SOU 2005:104, Hansén]. Sedan fick de också utveckla ceremonier och rutiner för en värdig hemkomst av omkomna. Personal från Svenska kyrkan åkte ner till Thailand och

svenska präster i Thailand begav sig till området för stöd åt drabbade. UD hade själv ingen tanke på att anlita eller tillfråga andra trossamfund [SOU 2005:104, Hansén], men Svenska kyrkan tog ändå detta initiativ och hade fortlöpande kontakt med andra kyrkor och trossamfund.

Röda Korset hjälpte till efter att researrangörerna bett dem om hjälp med att bland annat skicka med sjukvårdspersonal på många hemvändande flyg [SOU 2005:104, kap 3]. I övrigt var tillgången på sjukvårdspersonal på flygplanen begränsad och ett bättre samarbete mellan reseföretag, andra organisationer och staten skulle ha ökat tillgången av sjukvårdspersonal på hemvändandeflyg till Sverige. Samarbete mellan UD och reseföretagen har initierats (se kap 10 Evakuering från Thailand).

7.1.1 Utlandsmyndigheternas samverkan

Ambassaden i Bangkok hade, vid tidpunkten för katastrofen, ett nätverk för registrering av svenskar bosatta och arbetande i Thailand för att kunna använda sig av deras resurser vid en krissituation [SOU 2005:104, kap 4]. Nätverket bestod dessvärre just då endast av namn, adress, telefon och företag där de arbetade. En ambition är att i framtiden även få med mer detaljerad information om personers kompetensområden. Då även kompetensområden finns med i registret kommer det att bli lättare att ta vara på snabba och i förväg konstaterat lämpliga och villiga personer som kan hjälpa till vid en krissituation. Dessa personer kan i sin tur få fram hjälp och resurser från sina företag på ett lättare sätt då kontakten med företaget redan finns. Eftersom detta nätverk inte var fullt utvecklat gick dessa resurser till spillo och ambassaden förlitade sig på den hjälp som gavs av frivilliga där kompetensområde och lämplighet var okänt. Ambassaden hade under katastrofen brist på personal, då de flesta var på ledighet, vilket medförde att all tillgänglig extra personal som kunde rycka in godtogs [SOU 2005:104, kap 4]. För att få fram frivilliga som kunde hjälpa ambassaden annonserades det på ambassadens hemsida den 27/12 att ambassaden behövde hjälp [SOU 2005:104, Hansén]. Denna uppmaning fick många frivilliga att ringa in och erbjuda sin hjälp. När svenska insatsstyrkan sedan kom till Phuket området den 29/12 tog de över det arbete som volontärerna haft. Denna övertagning skedde dessvärre utan en överlämning, och information som fanns hos frivilliga gick förlorad [SOU 2005:104, kap 4]. Den saknade överlämningen fick också många frivilliga att ta illa vid sig då deras insatser inte uppskattades eller i vissa fall gjorts förgäves.

För att ytterligare öka förutsättningarna med resurs- och registerkapaciteten hos ambassader bör samarbete inledas med reseföretag, försäkringsföretag och med andra svenska organisationer och industrier (se kap 10 Evakuering från Thailand). En ledningscentral bör inrättas på alla ambassader med kommunikationsutrustning och kontaktinformation till viktiga enheter. Med fördel kan även en mobil ledningsenhet bildas, med egen elförsörjning och kommunikationsutrustning, för att kunna mobilisera delar av ambassaden och ändå inte mista kontakten med ambassaden i sig. En mobil ledningsenhet hade till exempel varit lämplig då ambassadören begav sig till Phuketområdet.

7.2 Samarbete länder emellan

Efter några dagar stod det klart att de nordiska länderna hade en likartad situationsbild. Nordiska länder har sedan 1960-talet haft ett gott samarbete sinsemellan och samarbetet förefaller sig därför mer naturligt än EU-samarbetet [SOU 2005:104, Hansén]. Statsministern i Sverige har först kontakt med Norges och Finlands statsministrar, men samtalande sedan även med Islands statsminister och Tysklands förbundskansler.

7.2.1 EU-samarbetet

EU har en webbfunktion (Risk Assessment Page) med anslutningar för konsulärt samarbete där medlemsländerna kan kommunicera med varandra om gemensam riskbedömning och krishantering [Regeringens samråd med EU-nämnden, 2006 och SOU 2005:104, Larsson]. För att denna tjänst ska kunna användas ska den aktiveras av ett av medlemsländerna. Då webbsidan aktiverats framkommer information om ansvariga för krisenheter i de andra medlemsländerna och möjlighet att anteckna de resurser som landet behöver hjälp med. EU har också den så kallade ”gemenskapsmekanismen för räddningstjänst” (Räddningstjänstmekanismen) som underlättar samarbetet mellan räddningstjänster i olika länder [SOU 2005:104, Larsson]. Räddningstjänstmekanismen tar tillvara erfarenheter från insatser genom att utvärdera, sammanställa och dokumentera dem i en databas. Under Räddningstjänstmekanismen finns ett övervaknings- och informationscenter kallat MIC (Monitoring and Information Centre). Detta centrum inhämtar och förmedlar information dygnet runt, antingen genom att informationen kommer till deras vetskap eller genom att skicka iväg bedömningsteam. De tar emot anhöllan om hjälp och efterfrågar vilka länder som kan tänka sig hjälpa till och med vilka resurser. En databas med de resurser som varje EU land har, inställetid, uthållighet, tillgänglighet med mera ska i framtiden kunna få ut ur denna idag ej kompletta databas. För att databasen ska fungera bra krävs att resurserna ständigt uppdateras i databasen av det land som har tillgång till resursen. Efter sammanställning av resurser som medlemstaterna erbjudit meddelar MIC biståndet till landet som sökt hjälp. För att kommunicera mellan MIC och medlemsländers kontaktpunkter håller ett gemensamt kommunikations- och informationssystem, CESIS⁸, på att byggas upp [SOU 2005:104, Larsson].

EU-samordnaren på Konsulära och Civilrättsliga enheten, KC, hörde den 27/12 av sig till ett kansliråd på KC och påtalade att det var viktigt att aktivera EUs gemensamma katastrofberedskap [SOU 2005:104, Hansén]. För att EU ska hjälpa till med flygtransportstöd till medlemsländerna krävs att något av medlemsländerna aktiverar funktionen. Med flygstödet från EU ansåg EU-samordnaren att en snabbare evakuering av svenska medborgare kunde ske. Kanslirådet avböjde och pekade på att det var cheferna på KC som handhade ärendet och att de skulle höra av sig om det skulle bli nödvändigt med aktivering av EUs gemensamma katastrofberedskap [SOU 2005:104, Hansén]. EUs gemensamma katastrofberedskap aktiverades aldrig vilket innebar att de resurser som fanns tillgängliga och den kapacitet som hade kunnat uppnås inte användes. Som jämförelse kan göras att Indonesien, Sri Lanka och Maldiverna genom att be EU om hjälp aktiverade Räddningstjänstmekanismen den 26/12 [SOU 2005:104, Larsson]. Räddningstjänstmekanismens bedömningsteam kom till området redan den 27/12 för att se de behov som fanns för att hjälpa nödställda i de tre länderna. Insatsen var inte inriktad på att hjälpa EU-medborgare utan var av allmän karaktär för att rädda och upprätthålla liv samt minska lidande med resurser i form av materiel och personal med sjukvårds- eller räddningskompetens.

7.2.2 Samarbete mellan länders utlandsmyndigheter

Ambassadören i Bangkok försökte samma dag som katastrofen inträffade anordna en EU-samordning mellan ambassaderna på plats [SOU 2005:104, kap 4]. Först försökte ambassadören kontakta nederländska ambassaden men fick beskedet att den nederländska ambassadören var i Krabi på semester. Därefter kontaktade svenske ambassadören även den brittiske, finske, danske och norske ambassadören men kom fram till att en EU-samordning

⁸ CESIS står för Community Emergency Communication and Information System.

var svår att få i stånd. I och med att inget samarbete kom igång delades heller ingen information mellan ambassaderna som fanns i landet.

7.3 Vilka åtgärder har vidtagits?

I inriktningsbeslutet antaget den 1 juni 2005 (promemoria 2005-11-15) framgår att samordningen mellan departement och mellan departement och myndigheter, företag och organisationer successivt byggs upp för att bättre klara en kris. Ett nordiskt samarbete med åtgärder för att öka det konsulära arbetet i en kris och uppmaningar om krisövningar tillsammans har getts. Inom EU planeras en bättre och starkare samordning.

8 Registrering

Tidigt efter katastrofen började svenskar i området och anhöriga att höra av sig till framför allt UD, Rikspolisstyrelsen, länspolismyndigheterna och SOS Alarm AB [SOU 2005:104, Hansén]. Då samtal började komma in till vakthavande och jourhavande konsulära tjänsteman på UD insåg de snabbt att det rörde sig om en stor katastrof med många drabbade [SOU 2005:104, Hansén]. De insåg att detta skulle medföra att många människor, både drabbade och anhöriga, skulle försöka ringa till UD för att få mer information och/eller lämna uppgifter om personer som var välbehållna, saknades eller hade omkommit. Det befarades ringa in minst lika många människor som vid Estonias förlisning 1994 och då drogs också slutsatsen att kapacitet inte skulle finnas för att ta emot den mängd data som skulle komma in till UD [SOU 2005:104, Hansén]. Som följd till detta uppmanade jourhavande tjänsteman att inga anteckningar om drabbade skulle tas eftersom det skulle ta för mycket tid och väntetiden skulle därmed bli för lång [SOU 2005:104, Hansén]. Det ansågs till en början bäst att bara informera att thailändska myndigheter var ansvariga för katastrofhanteringen och att regeringen organiserade sig för en eventuell insats. Eftersom katastrofen inträffade utomlands användes på regeringsnivå den så kallade likhetsprincipen (innebär att en verksamhets organisation och lokalisering så långt det är möjligt ska överensstämma under fred, kris och krig) vilket medförde att UD automatiskt blev ytterst ansvarig för de beslut och åtgärder som kom att tas.

Då ansvariga märkte att personalen i växeln började ta anteckningar och att registrering var ett måste i det läge som rådde, delades det i växeln ut en blankett som personalen skulle fylla i då personer ringde [SOU 2005:104, Hansén]. Denna blankett hade framtagits och använts vid en övning i växeln ett år före katastrofen [SOU 2005:104, Hansén]. Personalen tog anteckningar i många olika format, vissa antecknade för hand, andra skrev ner allt i excelark. Efterhand märktes det att det var svårt att sammanställa informationen som kom in på grund av de olika formaten och att listorna över drabbade inte fungerade tillfredställande. I det stadiet initierade man ett program för registrering av drabbade, INVIT [SOU 2005:104, Hansén]. När ett nytt program används är det viktigt att göra en systemutvecklingsinsats så att programmet anpassas, fungerar och fyller behovet som finns. En sådan enhet för att analysera programmets lämplighet och utveckling fanns inte på UD och programmet användes i den ursprungliga utformningen [SOU 2005:104, Hansén och kap 4]. Problem med registrering och att kapaciteten på växeln inte räcker till är inget nytt. Redan då Estonia förläste uppstod samma problem [SOU 1999:48]. Det är märkligt att ingen åtgärd vidtagits trots att problemet tidigare uppmärksammats. Det är också förvånansvärt att då chefer på UD fick reda på att växelkapaciteten inte skulle räcka till så var det få som kopplade det till att det hade inträffat en katastrof. Fokus sattes endast på att växeln behövde förstärkas och inte på den bakomliggande orsaken [SOU 2005:104, kap 5]. Ett bra initiativ som togs på Regeringskansliet var att ett callcenter öppnades. Det minskade belastningen på växeln och det var enklare för drabbade att komma fram [SOU 2005:104, kap 4]. Nackdelen med denna lösning var att personer utan erfarenhet av krissituationer fick tala med drabbade och skakade människor, vilket är mycket påfrestande och svårt.

Aktuella och uppdaterade listor bör upprättas för att underlätta ansvariga myndigheters planering av behov såsom hemtransport, kontakt med anhöriga till omkomna, omhändertagande av personer med behov av psykosocialt stöd och vård samt för att ta hand om skadade när de anlät till hemlandet. I denna fråga om ansvar för registrering uppstod en revirkonflikt mellan UD och Rikskriminalpolisen [SOU 2005:104, Hansén]. UD ville ha

ansvaret av registreringen trots att medel i form av kompetent personal och program för en snabb, enkel och överblickbar registrering saknades, registreringen kom så småningom att överlåtas till Rikskriminalpolisen. Eftersom Rikskriminalpolisen har erfarenhet i registrering och väl utarbetade program och tränad personal för ändamålet borde UD från början ha överlåtit ansvaret till Rikskriminalpolisen. Det skulle därmed mer sannolikt ha minskat problematiken som uppstod med otillförlitlig och felaktig information samt dubbelregistrering av drabbade [Promemoria 2005-02-15]. Eftersom UD inte hade några utvecklade rutiner för registrering blev det många dubbelregistreringar som gjorde att tillförlitligheten var låg. Det var ovisst hur många och vilka som egentligen var skadade, omkomna eller välbehållna. För att förbättra tillförlitligheten på informationen gjorde UD så småningom, den 31/12, en kvalitetssäkring [SOU 2005:104, kap 4]. Denna kvalitetssäkring hade med fördel kunnat göras tidigare då datamängden inte var så omfattande.

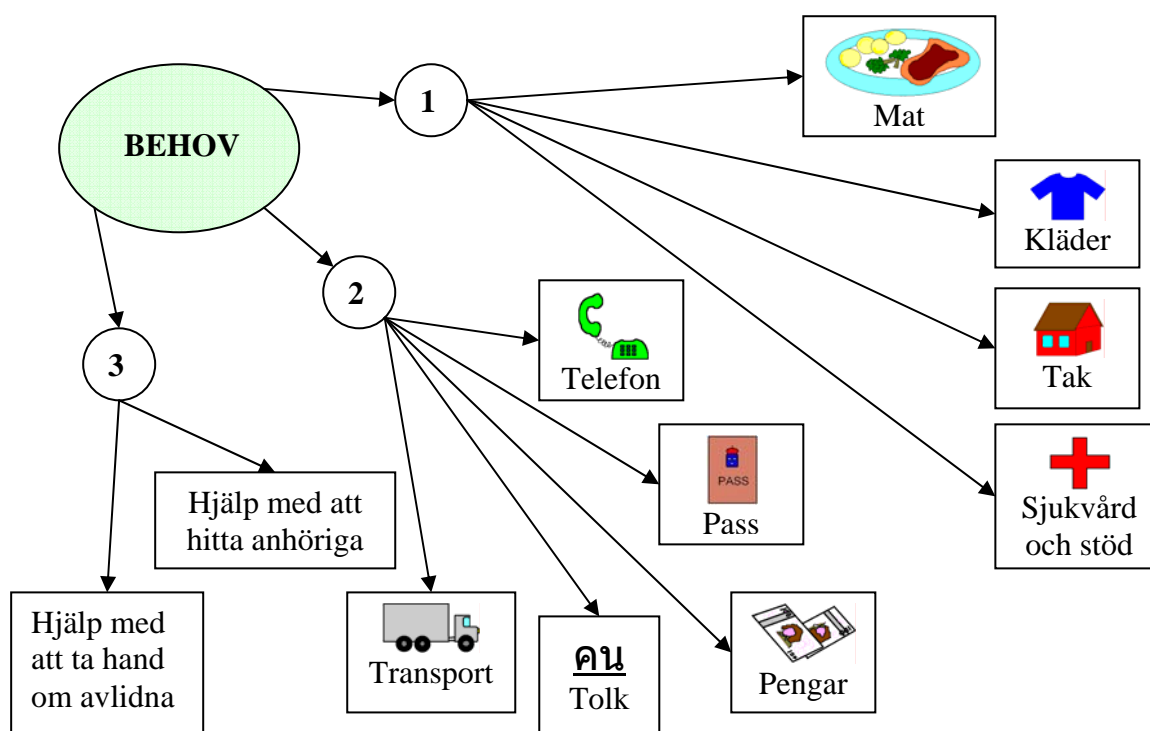
Som lärdom drogs att det är viktigt att i ett tidigt skede upprätta listor med uppgifter om vilka som befaras omkommit, saknas, skadats eller var välbehållna. Även uppgifter om vilken hjälp som personerna är i behov av eller om personen befinner sig på sjukhus bör antecknas.

8.1 Vilka åtgärder har vidtagits?

För att förbättra utrikesförvaltningens verksamhet antog Utrikesdepartementet den 1 juni 2005 ett inriktningsbeslut [Promemoria 2005-11-15]. I inriktningsbeslutet framgår att den konsulära krisberedskapen i Stockholm har förstärkts och att en konsulär beredskapsstyrka skapats. Beredskapsstyrkan ska förstärka behovet av telefonister och kunna registrera och ge information till drabbade och ledas av en nyinrättad chefstjänstemannafunktion. En vidareutveckling och kunskapslyft utförs på samtliga tjänstemän som ingår i beredskapen. Snabbinsatsstyrkor har bildats för att med kort varsel kunna förstärka utlandsmyndigheter med konsulära tjänstemän och kommunikationsansvariga. Till sitt förfogande kommer de att ha IT-kommunikation och satellittelefonutrustning för att ha garanterad kommunikationsmöjlighet. Beroende på katastrofens omfattning och natur kan storlek och sammansättning på insatsstyrkan variera. Insatsstyrkan ska på plats göra en behovsbedömning och därefter samordna för att på bästa sätt ta vara på samhällets resurser. För att klara av sin uppgift har insatsstyrkan utbildats i krishantering. Vid flera utlandsmyndigheter har en konsulär stödjepunkt inrättats. Varje stödjepunkt innehar minst en person som har goda kunskaper i konsulära frågor och krishantering. Beredskapsplanerna har utvidgats på utlandsmyndigheterna för att innefatta fler krissituationer. Ett kris- och ärendehanteringssystem, CONSDATA, har börjat införas och kommer så småningom att ersätta befintligt registreringssystem, KC-databasen. Jourverksamheten har förbättrats på så sätt att den utökats, förstärkts och att nya rutiner införts. För att öka kapaciteten i växeln, som länge varit ett problem på UD, har ett avtal tecknats med callcenter företaget KalixTele24. Samtidigt ser man över telefonväxlar och andra tekniska frågor.

9 Resurser

Beträffande materiel som behövs vid en kris behöver nödvändigtvis inte allt vara samlat på ett enda lager, men kunskap och planering bör finnas om hur man går tillväga för att få fram det snabbt. I planeringen ska man fråga sig; vad finns det för resurser och hur stora händelser klarar de av. I det fall förmågor och resurser inte är tillräckliga uppstår en kris. Man bör vara realistisk om vilken kapacitet som finns för att hantera händelsens konsekvenser samt vara medveten om de faktorer som kan innebära problem. Det är viktigt att analysera brister i den egna förmågan samt ta till sig av förslag till förbättringar för att på ett konstruktivt sätt efterhand minska risker och sårbarhet. Händelser som dokumenteras kommer alltid att bidra till en utvärdering, som bör användas på så sätt att samma misstag inte begås igen utan åtgärda de brister som finns för att nästa gång på ett bra sätt kunna hantera en liknande händelse.

Figur 15. Behovsschema och prioritet

När drabbade började höra av sig till ambassaden var det främst för att få pengar och pass (se figur 15) [SOU 2005:104, kap 4]. För att ambassaden ska kunna dela ut pengar krävdes att en avgift erlades och att de lånade pengarna så småningom skulle lämnas tillbaka. Detta väckte stor irritation hos drabbade först och främst eftersom de förlorat allt de ägde och på det skulle lägga en summa för att kunna få pengar men också eftersom många inte ville låna utan få pengarna [SOU 2005:104, kap 4]. Ambassaden i sig har ingen befogenhet att själv göra avsteg från bestämmelser om konsulärt bistånd och kan därför inte själv slopa avgifterna eller kraven på återbetalning [SOU 2005:104, kap 2 och 4]. Denna obefogenhet anser författaren bör ses över och mer frihet av konsulär art bör ges ambassaderna under katastrofer eller stora kriser. Problemet löstes så småningom av regeringen som slopade avgiften. Passen kom att leda till problem eftersom det till en början krävdes provisoriska pass för att både lämna Thailand och komma in i Sverige. Utfärdning av pass kunde endast ske då ansökan både hade foto och

stämplar om godkännande av både svenska och thailändska myndigheter [SOU 2005:104, kap 4]. För att utfärda bevis om svenskt medborgarskap krävs en tjänsteman med konsulär befogenhet och få av tjänstemännen var på plats på konsulatet i Phuket, vilket ökade irritationen och väntetiden för drabbade som skulle få sina godkännanden. De provisoriska passen räckte heller inte till utan löstes med papperspass. Under beredskapsgruppens möte på morgonen den 27/12 bestämdes att kontakt skulle tas med såväl thailändska myndigheter som Rikspolisstyrelsen om passproblemet. Kravet på pass slopades på eftermiddagen den 27/12 av både thailändska myndigheter och rikspolisstyrelsen [Promemoria 2005-02-15].

9.1 *Thailändska insatser*

Redan på eftermiddagen (lokaltid) den 26/12 började thailändska militären att undsätta drabbade från öar i närheten av Phuket. Undsättningen av skadade skedde med helikoptrar, medan oskadade fick båttransport in till land. När mörkret föll blev militären tvungna att avbryta insatsen, för att fortsätta nästa dag då ljuset var tillbaka. En av de öar som militären började undsätta var Phi Phi öarna. Phi Phi öarna består av två öar Koh Phi Phi Lei som är en nationalpark utan bebyggelse och Koh Phi Phi Don. Koh Phi Phi Don består av två stora berg som sitter samman genom ett låglänt strandparti mitt på. Ön är främst bebyggd på det låglänta mittpartiet och kom därför att drabbas svårt då vågorna svepte in från båda sidor över det låglänta området. Den östra sidan av ön klarade sig orörd. De överlevande hjälptes åt att ta hand om skadade och föra dem i säkerhet. Omkomna fördes så småningom till uppsamlingsplatsen, Chinese Tempel, i Krabi (se figur 16).

Figur 16.

Sydvästra Thailand By courtesy of 'Phuket-Maps.com'

I övriga drabbade områden hjälptes människor också åt genom att hjälpa drabbade med vård och att ta skydd i rädsla för nya vågor samt för att hjälpa anhöriga att leta efter saknade. Mat och tak över huvudet erbjöds på många av områdets tempel som också kom att bli uppsamlingsplatser för drabbade. Eftersom många av de drabbade blev tvungna att uppsöka sjukvård kom sjukhus och sjukstugor också att bli naturliga samlingsplatser. Beroende på var i det drabbade området som skadade befann sig då vågorna kom in fördes de till olika sjukhus. Drabbade i och omkring Phuket fördes till framför allt Bangkok Phuket Hospital (privat), Phuket International Hospital (privat) och Vachira Hospital (statligt) men några även till Mission Hospital och Thalang Hospital som annars i första hand thailändare fördes till. Drabbade som befann sig i Krabi-provinsen⁹ fördes till Krabi sjukhus [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Eftersom många människor befann sig i områdena runt Phang Nga, Krabi och Phuket var antalet skadade väldigt stort och sjukhusen blev snabbt överfulla. Överfulla sjukhus i samband med en ökad infektionsrisk gjorde att turister började evakueras från dessa sjukhus till sjukhus i städerna Hat Yai och Songkhla [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Det var i ett inledande skede svårt att komma fram till de mest drabbade områdena som till exempel Khao Lak, vilket försvårade och fördröjde hjälpinsatserna. Även skrällen om att nya vågor kunde skölja in gjorde att många drabbade drog sig för att komma ner till vägar och uppsamlingsplatser eftersom de låg nära stranden. Skadade fick på grund av svårframkomligheten transporteras till de små och resurssvaga sjukhusen som låg närmast, vilket medförde en hög belastning på den begränsade personalstyrka som fanns [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Katastrofmedicinska prioriteringar tillämpades därför på sjukhusen och svårt drabbade fick därför vänta länge på vård då de skadade med mest chans att överleva prioriterades. Det har också bevitnats att utländska patienter prioriterats gentemot thailändska [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Av alla skadade var över 1500 svenskar. De skadade hade främst sår-, stick- och krosskador men många hade dessutom frakturer, luxationer¹⁰, ledbandsskador, senskador eller fått vatten i luftvägarna [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Skadade med sår fick oftast primär sutur, vilket innebär att såren sys igen, vilket gjorde att många av dessa fick återvända till sjukhusen efter ett par dagar med infekterade sår [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Det medförde att belastningen på dessa sjukhus inte minskade trots att det gått flera dagar eftersom sjukvårdarna blev tvungna att öppna såren igen för att kunna rengöra och därefter ge antibiotikabehandling eller då såret var mycket infekterat lägga in patienten på sjukhuset. På vissa sjukhus utfördes istället fördröjd primär sutur, det vill säga att såret lämnas till en början öppet och sys igen efter några dagar. Primär sutur minskade risken för infektioner och antalet återkommande patienter [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Även begränsningarna av sjuktransport, avstånden mellan sjukhusen och att svårt skadade prioriterades sist gjorde att belastningen fortsatte att vara hög flera dagar efter att vågorna träffat land. Ser man till ambulansstillgången hade varje kommunalt sjukhus två ambulanser och privata sjukhus mellan 4 till 6 ambulanser, vilket var förhållandevis få för antalet skadade som skulle transporteras [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. För att klara av de vårdbehov som fanns på uppsamlings- och evakueringsplatser hjälpte både thailändsk vårdpersonal och många volontärer, med eller utan sjukvårdskunskap, till med att se till skadade och chockade.

I en undersökning som utfördes av katastrofmedicinska experter [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.] på sex thailändska sjukhus där frågan var ”Vilken form av stödsatser från Sverige var, eller hade kunnat vara, av värde i en situation som Tsunamikatastrofen, och i vilken utsträckning gavs den?”, visade sig att många av sjukhusen gärna tagit emot mer hjälp än de fick inom alla områden. Främst behövdes resurser i form av personal till koordination av

⁹ Phi Phi öarna och Koh Lanta tillhör denna provins.

¹⁰ När en skelettkula (till exempel axel, knä, höft, käke) hoppar ur sitt läge.

evakuering och kommunikation, materiel och sjukvårdspersonal som anestesister och traumateam.

9.1.1 Sjukvården i Thailand

Den thailändska sjukvården har i allmänhet en professionell kompetens, det som skiljer sig mellan kommunala och privata sjukhus är standarden [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. I synnerhet de privata sjukhusen har mycket hög standard medan kommunala sjukhus har lägre standard med mer begränsade resurser. Dessvärre var antalet skadade långt över det antal som tillgängliga sjukhus kunde ta in i både mån av plats, personal och materiel. Antalet ambulanser var också begränsat, varje ambulans hade plats för en bårpatient och var bemannade med sjuksköterskor. I Phuket-området fanns också 6 ambulanser som var bemannade av ej sjukvårdskunniga volontärer [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Att tillgängliga resurser inte räckte i den situation som uppstod är klart förståeligt, inget annat land hade heller varit förberett eller haft resurser för en liknande katastrof [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. För att förstärka personalstyrkan, skicka materiel och transportera skadade från Phuket kom en luftbro att öppnas mellan Phuket och Bangkok. Både thailändska Herculesplan och vanliga flygplan trafikerade denna sträcka [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.].

9.2 Svenska insatser

UD som främst ansvarig tog på sig att själv uträtta och framskaffa resurser. UD borde från början upprättat en plan för att delegera ansvarsområden till andra departement som är mer lämpade inom området [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. De berörda myndigheterna hade på så sätt kunnat ha direktkontakt med såväl utlandsmyndigheterna som företag eller myndighet där resursen hämtas.

Första insatsstyrkan som den 28/12 skickades till Thailand bestod av sjukvårdspersonal, telekom- och informationsexperter samt personal med psykosocial kompetens, totalt 19 personer [Räddningsverkets loggbok]. Med på samma plan åkte även utrikesministern, SRVs generaldirektör, personal från Röda Korset, Rädda barnen och Nordic Assistance (krisstöd) samt präster från Svenska kyrkan. SRV delade under resan upp styrkan i olika team beroende på kompetens och ett samarbete inleddes med prästerna från Svenska kyrkan om att agera gemensamt. När insatsstyrkan ankommer till Phuket beger de sig till det svenska konsulatet i Pearl Village för en lägesbeskrivning. Ett av de tre team som insatsstyrkan blivit uppdelat i skickas till Krabi för att stärka den svenska närvaron och stödja med sjukvårdshjälp. Det andra teamet gör en genomsökning och analys av sjukhusen i området medan det tredje teamet besöker uppsamlingsplatser, allt för att hitta svenska medborgare som antingen är välbehållna eller skadade. Den 1/1 landar två av Försvarmaktens Herculesplan på Phuket. Transportplanen har transporterat ner sjukvårdsmaterial, kistor och liksäckar [Försvarmaktens hemsida, 2006]. Det ena av planen ska användas för hemtransport av omkomna medan det andra ska stå till förfogande för räddningsorganisationer i området [Försvarmaktens hemsida, 2006].

UD ville i inledningsskedet stå för samordningsansvaret av sjukvårdspersonal till det drabbade området, en uppgift som den 29/12 överläts till Socialstyrelsen. Det är Socialstyrelsen som i vanliga fall ansvarar för planering och tillsyn och har därmed också denna uppgift under en kris eller katastrof. Denna bestämmelse är begränsad till att gälla sjukvård i Sverige, men inte utomlands så i den meningen var Socialstyrelsen inte ansvarig förrän de skadade anlät till Sverige. För att på svenska sjukhus kunna planera för hur många patienter som väntas komma är det viktigt att Socialstyrelsen har personal på plats i det

drabbade området för att kunna bedöma antalet patienter och deras behov [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Till en början var sjukvårdsteamet på en läkare och två sjuksköterskor som skickades från Socialstyrelsen i samma flygplan SRVs styrka menade att fungera som ledsagarsteam och följa med skadade på flygplanen hem. Men eftersom behovet av sjukvårdsresurser var stora i Thailand beslutade teamet att stanna och dagen därpå, den 29/12, skickades en förstärkning under ledning av Socialstyrelsen [SOU 2005:104 Lennquist m.fl.]. Den stora nedskickningen av sjukvårdspersonal kom inte igång förrän den 31/12, medan det tog något längre tid att få ner traumateam.

9.3 Evakueringen från Thailand

På Phukets flygplats var en del av flygplatsen till för gratisflyg till Bangkok för drabbade i katastrofen. En del av detta område var avsett för oskadda människor, medan den andra delen var full av bårar med skadade som blev omhändertagna av thailändsk medicinsk personal. De skadade förbereddes av sjukvårdspersonalen för ambulanstransport i Herculesplan till Bangkok. Prioriteringsmetoderna var enkla, först ensamma barn och skadade samt anhöriga till skadade, därefter resenärer med biljetter [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. En volontär hjälpte till med logistiken kring flygningarna, bland annat meddelade han flygkaptenerna vilka passagerargrupper som skulle till vilket sjukhus i Bangkok. Väl i luften kommunicerade flygkaptenerna med sjukhusen och ordnade ambulanser till flygplatsen för att ta emot de skadade [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.].

Evakueringen från Thailand till Sverige började nästan omgående via de reseföretag som hade resenärer i området [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. De flesta drabbade flögs hem av reseföretagens egna transportresurser, de drabbade som var skadade blev tvungna att invänta sjuktransport. Den inledande sjuktransporten av skadade var med SOS International, Nordic Assistance och liknande företag som hade möjlighet till sjuktransport [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Då deras kapacitet blev otillräcklig bad reseföretagen om statlig hjälp med sjuktransporter.

9.3.1 Evakuering på regeringsnivå

Konsulära enheten beslutade efter samtal med reseföretagen att börja se över möjligheten att få fram flygkapacitet via SAS till de drabbade områdena [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. I kontakten med SAS meddelar SAS att de inte kunde erbjuda någon flygkapacitet, de plan av MD80-typ som fanns till förfogande för tillfället var inte lämpliga för den långa transporten mellan Sverige och Thailand [SOU 2005:104, kap 4]. Dessa flygplan är utrustade med fältbårar vilka är obekväma och skulle under en så lång flygning vara relativt plågsam för de skadade samt att tre mellanlandningar skulle krävas (Delphi, Dubai och Istanbul). Trots denna avrådan som både sker muntligt och skriftligt till UD och Luftfartsverket, tas ny kontakt med SAS. Då ringer statsministerns statssekreterare till chefen för SAS Sweden för att diskutera frågan. Efter påtryckningar beslutar SAS att utföra dessa flygningar. Förutom ovanstående flyg meddelar SAS att man kan mobilisera två Airbus 330/340 och erbjuder även att använda lediga stolar på ordinarie flygningar från Bangkok till Köpenhamn om cirka 50 stolar per avgång [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Den 29/12 öppnas luftbron mellan Sverige och Thailand (Bangkok). I väntan på att SAS skulle börja flyga hyrde UD in ett flygplan, Boeing 737, från Air Scotland/Greece Airways via en flygmäklare [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Anledningen till att UD vände sig till SAS är att staten är delägare i bolaget och att staten har ett avtal från 1984 med SAS som kan användas vid kris eller katastrof utomlands [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.].

Till UD kom även erbjudande om hjälp från flygbolag och flygmäklare¹¹. Flygmäklaren Flight Management erbjöd UD en Boeing 757 från Air Slovakia, men de fick inget svar från UD [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Flygbolaget FlyNordic erbjöd UD två flygplan, ett av typen MD80 med möjlighet att fälla ett antal säten och kunna erbjuda bårplatser och ett MD82 flygplan, men UD svarade att inget behov fanns [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Ytterligare ett erbjudande kom till UD från FlyNordic om en Boeing 757 långdistansplan med bårplatser, denna gång erhöles inte något svar [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Ett erbjudande som UD kom att använda var erbjudandet från företagen Volvo/Ericsson/Skandia. De ställde genom sitt flygföretag BlueChipJet ett flygplan till UD:s förfogande där företagen stod för alla kostnader. För att garantera att de skadade fick vård under hela hemresan med BlueChipJet skulle frivilliga läkare följa med ned till Thailand för att sedan följa med de skadade tillbaka till Sverige [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. En sjuksköterska och en läkare ordnades genom kontakt med SOS Flygambulans. Planet som användes kunde ta 6 liggande personer och flyga till Phuket utan mellanlandning. UD använde sig även av flygbolaget Novair som transporterade ned personal och evakuerade med samma plan [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.].

För kvalificerad vård under transport för svårare skadade finns på marknaden mycket bättre alternativ till MD80 såsom flygande sjukhus. Ett bolag som arbetar med detta koncept är The Flying Eye Hospital där även operationer kan utföras ombord [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. För lättare bårtransport kan nämnas Lufthansas flygplan (Boeing 747-400 och Airbus A340/A330) med patientkompatibla säten, där sätena med endast en knapptryckning kan fällas till liggande läge. Även andra flygbolag med långdistansflygplan har denna funktion eller liknande där säten lätt kan fällas och på så sätt användas som bårar. Till en början diskuterades det nya ambulansflyget som utvecklas i Sverige SNAM, Svenska Nationella Ambulansflyget. Ledningsorganet för SNAM har Boeing 737-800 flygplan som är utrustade med moderna och mobila intensivvårdsbårar för att intensivvård ska vara möjlig på planet [SOU 2005:104, Hansén]. Vårdnivån är hög och med på planet finns syrgas, ventilator och många fler vård-, analys- och övervakningssystem. Diskussionen att använda sig av SNAM avfärdades när flygplanen inte skulle få flygtillstånd eftersom certifieringen inte var klar.

Anmärkningsvärt i denna problematik med upphandling av flygkapacitet var att UD själv tog sig an uppgiften. UD har ingen kunskap inom området logistik och skulle därför ha delegerat detta ansvar till ett mer lämpligt departement eller myndighet [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. En myndighet med mer kunskap i logistik skulle förmodligen ha känt till de avtal som finns tecknade mellan Försvarmakten och flera flygbolag genom Kronflyg, som är en organisation inom Försvarmaktens Logistik, FMLOG, och använt dessa avtal som går inom ramen för stöd vid fredsbevarande operationer [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Vid katastrofen hade två av dessa avtal som gäller hyra av flygkapacitet kunnat utnyttjas då det i avtalen står att de medger transport av ad hoc karaktär. I det ena avtalet står användandet av MD80, MD83 och MD87 med Nordic Regional, det andra är ett avtal med Nova Airlines om nyttjande av en Airbus A321 [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Tre andra avtal inom samma organisation som hade kunna nyttjas hade tecknats mellan Försvarmakten och tre flygmäklare; DFDS Transport AB, Flight Management och Oy Logimix Ltd [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Det problem som uppstod på UD då SAS inte kunde ställa några lämpliga flygplan till deras förfogande hade också kunnat lösas genom att de ansvariga för upphandlingen kontaktade kompetenta flygmäklare som på kort tid kunde införskaffa några lämpliga flygplan till de ändamål och behov som fanns. Då man inte hade denna kunskap inom logistik tvingades man använda de olämpliga flygplanen som SAS för närvarande kunde erbjuda. Hade en annan

¹¹ En flygmäklare är ett bolag som antingen kan ta flygkapacitet av sina egna resurser eller beställa externa resurser, då de oftast har ett brett kontaktnät.

myndighet haft ansvar för upphandlingen, hade den myndigheten kunnat analysera marknadens tillgångar på ett annat sätt. De erbjudande om flygkapacitet som kom in till UD från det privata näringslivet hade också kunnat utvärderas på ett bättre sätt och på så sätt kanske staten till större del använt sig av de erbjudanden som vid tillfället fanns.

9.3.1.1 Andra länder kontaktas

Även andra länder kontaktades för att få fram sjuktransport. Den 29/12 hade statsministern ett samtal med tyska förbundskanslern Gerhard Schröder bland annat angående den tyska akutsjukvårdskapaciteten [Sydsvenskan, 2006]. Schröder erbjöd platser i tyska sjuktransporter, vilket i viss omfattning kom att användas. Svenska statsministern hade även kontakt med den isländske statsministern, Ólafur Grímsson, den 30/12 som erbjöd hjälp med flygkapacitet från IcelandAir. Beskedet förmedlades omedelbart till UD, dock kommer det att ta fram till den 4/1 i UD:s hantering innan det bestämdes att IcelandAir skulle åka till Thailand med sitt ambulansplan [2005/06:KU8]. UD beställde även den 30/12 två ambulansflygningar med norska Global Medical Support. Enstaka skadade fick också transport med flygplan från Finland, Frankrike och Italien. Kabinettsekreteraren föreslog hjälp med sjuktransporter från USA. Till en början nekades hjälp från USA, men efterhand gavs besked om att Sveriges och USAs ambassad på plats skulle ta behovsfrågan sinsemellan. Sverige behövde inte använda sig av denna kontakt.

9.3.1.2 Sjukvård och planering innan flygning

För att kunna skicka en patient med flyg krävs att patienten är i ett sådant skick att den klarar av en sådan transport, särskilt viktigt är detta när avstånden är långa och sjukvårdshjälpen och sjukvårdsutrustningen ombord begränsad. För att få denna information skickas ett inventeringsteam bestående av sjukvårdskunnig personal som gör en lägesbeskrivning, samordnar med värdlandets sjukhus och bedömer skadades tillstånd inför transport [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Eftersom det var ett stort område som var drabbat och de skadade utspridda över många sjukhus, krävdes också flera inventeringsteam för att få en bild av vilka resurser som krävdes för evakuering. Ett inventeringsteam skickades inte från Sverige förrän den 29/12, och bestod då endast av en sjuksköterska och en läkare från Socialstyrelsen [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Konsekvensen av avsaknaden av inventeringsteam blev att evakueringen från svenska myndigheter kom igång sent vilket förlängde lidandet för drabbade. Då ingen bild fanns för hur många skadade som skulle transporteras hem eller varifrån de skulle åka, var planeringen av flygplan svår [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.]. Flygplan beställdes från både Phuket och Bangkok, utan vetskap om vilka resurser som krävdes på respektive flygplats. Flygplanen hade då inte heller anpassats till de behov som fanns, beroende på om de drabbade kunde flyga i vanliga flygstolar eller om de drabbade var i sådant skick att flygplanet behövde kompletteras med bårar. Avsaknaden av inventeringsteam från svensk sida samt ovetskapen om när flygplan från Sverige skulle anlända till Thailand och med vilken kapacitet, gjorde att evakueringen inte kunde bli optimal och att flygplan avgick från Thailand med många tomma platser [SOU 2005:104, Åbrandt m.fl.]. Ytterligare ett problem som uppstod var att ett speciellt tillstånd krävs i Thailand för att kunna transportera ut skadade till flygplanen med ambulans. Detta tillstånd hade inte alltid sökts inför en resa, vilket medförde att den skadade inte fick transporteras ut till flygplanet [SOU 2005:104, Lennquist m.fl.].

Ett annat problem vid hemskickandet var att de drabbade inte blev avregistrerade [SOU 2005:104, kap 4]. Tanken var att registrering skulle ske inför varje flight, men pressen på personalen var så stor att en registrering inte gick att få till stånd. Den nya idén blev att skicka passagerarlistorna från flygplanet under resans gång, vilken inte heller var genomförbar då

ingen möjlighet fanns att kommunicera med land [SOU 2005:104, kap 4]. Till slut provades att faxa passagerarlistorna vid mellanlandningarna i Delhi och Dubai vilket inte alltid funkade. Problemet med registreringen medförde att skadade som man trodde var kvar i Thailand egentligen skickats till Sverige, vilket i sin tur skapade problem för den fortsatta transporten av skadade till planen [SOU 2005:104, kap 4].

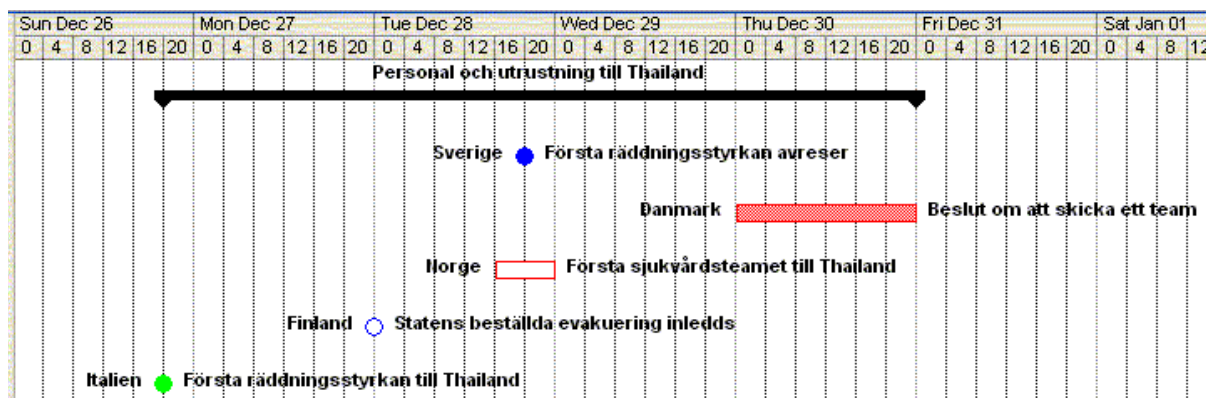
9.3.1.3 Ankomsten till Sverige

Redan med första evakueringsflyget fanns krisstöd på plats på flygplatserna. Denna var då främst arrangerad av reseföretagen och Svenska Kyrkan, men även Karolinska sjukhuset hade några läkare och sjuksköterskor på Arlanda. Socialstyrelsen insåg tidigt vikten av att möta drabbade från katastrofområdet med krisstöd och sjukvård och ämnet började därför diskuteras redan den 26/12 [Socialstyrelsens loggbok]. Det dröjde till den 28/12 innan Försvarmakten fick i uppdrag av Regeringskansliet att bemanna flygplatserna med krisstöd [SOU 2005:104, Hansén]. En krisledningscentral fanns på plats på Arlanda den 29/12 med personal från Luftfartsverket, SAS och Västerbottenläns landsting.

För vidare transport av skadade från flygplatserna till de skadades hemsjukhus fanns till en början bara ambulans. När Försvarmakten såg behovet av transportkapacitet inrikes placerade de den 1/1 en helikopter 10 på Landvetter för transport till Skåne och ett Herculesplan på Arlanda för transport till Landvetter [SOU 2005:104, Hansén]. Nu fanns förutom ett femtontal ambulanser även flygkapacitet för längre transporter inrikes. Ett sjukvårdsteam fanns på Herculesplanet för att först uppskatta vilken materiel och utrustning som krävdes för sjuktransporten och sedan följa patienterna till Landvetter. Det genomfördes två sjuktransporter med Herculesplanet och två med helikopter. Försvarmakten hade fler helikoptrar i beredskap men de kom inte att behövas.

9.3.1.4 Andra länders agerande

Snart efter att jordskalvet skakat Asien ringde chefen för italienska räddningsverket till den italienska flygledningscentralen för att höra om något onormalt rapporterats från områdena kring skalvet [SOU 2005:104, kap 3]. Efter att han fått reda på att ett italienskt flygplan inte fått landa på Maldiverna på grund av översvämning konstaterade han att det inträffar en tsunami i området. Italien aktiverade i och med det beskedet sitt krisberedskapsorgan som genast skickade iväg ett flygplan med sjukvårdshjälp och i syfte att återvända som evakueringsflyg. Tre timmar innan Italiens första hjälpflyg skulle landa i Thailand informerades thailändska myndigheter om den planerade åtgärden, vilket godkändes. Vid katastrofkommissionens besök och intervju med tyske ambassadören i Bangkok i april 2005 fick katastrofkommissionen som svar på frågan om Thailand godkänt deras hjälp till tyska medborgare att de inte hade frågat [SOU 2005:104, kap 3]. Varken Italien eller Tysklands agerande motverkade eller försämrade förhållningarna med Thailand med sitt agerande [SOU 2005:104, kap 3]. Både Italien och Tyskland agerade snabbare med att få ner statlig hjälp och evakueringsflyg än vad Sverige gjorde [SOU 2005:104, kap 3]. En liten jämförelse görs i figur 17 för att jämföra de nordiska länderna och Italiens inledande agerande i tidsplanet [SOU 2005:104, kap 3 och Undersökningsrapport A 2/2004, 2005].

Figur 17. Visualisering i MS Project med ungefärliga tider över olika länders agerande

9.3.2 Ansvarsfördelningen vid evakuering

I första hand är reseföretag och försäkringsbolag ansvariga för hemtransport av resenärer vid en katastrof eller kris. Då inte dessa på grund av situationens omfattning, att olyckan skett på internationellt område eller liknande grunder kan vidta erforderliga åtgärder bör staten hjälpa till med den kapacitet som behövs för att säkerställa svenska medborgars säkerhet och bästa [2005/06:KU8, 2006].

9.3.2.1 Reseföretagen

En av reseföretagens främsta uppgifter var att transportera hem resenärerna utan extra kostnad enligt *Lag (1992:1672) om paketresor*. De resurser som reseföretagen främst kunde införskaffa var flygtransport av oskadda eller lätt skadade i vanliga flygstolar, därför kan inte förväntas att reseföretagen skulle ta ansvar för evakuering av skadade som behövde sjukvårdsövervakning. Katastrofens omfattning gjorde att reseföretagens kapacitet inte var tillräcklig. Då det kan förväntas att reseföretagen själva inte kan klara av en situation anses staten ha till uppgift att komplettera med de resurser som det råder akut brist på [SOU 2005:104, Hirdman m.fl.]. Detta gäller i första hand räddningsinsatser och sjukvårdsresurser av olika slag. Reseföretagen beslöt sig för att be om hjälp från UD i fråga om förstärkning för hemtransport av svenska medborgare. UD svarade med att skicka ner flygplan för hemtransport samt omgjorda flygplan för sjuktransport. Även ett Herkules skickades ner för hemtransport av omkomna.

En del av merkostnaderna som drabbade reseföretagen i samband med att de evakuerat och tagit hem svenska resenärer fann Kammarkollegiet det rimligt att staten skulle ersätta [2005/06:KU8, 2006]. Utlandsmyndigheterna skall nämligen i skälig omfattning enligt IFUR, Förordningen med instruktion för utrikesrepresentanter, hjälpa svenska medborgare i utlandet vid behov [SOU 2005:104, kap 2].

Vid evakuerings inledande skede skötte vart och ett av reseföretagen sin evakuering så att egna passagerare prioriterades vid evakueringen med de från företagen inhyrda flygplanen. Det är ett naturligt agerande i och med konkurrensen. Tidigt kom dock reseföretagen att börja samarbeta och att transportera hem skadade oavsett vilket bolag passageraren tillhörde [SOU 2005:104, kap 4]. Reseföretagen registrerar alltid de resenärer som åker med företagen till olika turistorter, vilket gjorde att de visste hur många från bolaget som förväntades befinna sig i området. Enklast är de personer som köpt charter eftersom uppehållet då är känt, däremot kan de som endast köpt flygstolar vara svårare att spåra. Ett centralt problem som uppstod på UD var att det inte fanns någon information om vilka svenska medborgare som befann sig i

området [SOU 2005:104, kap 4]. En stor mängd av informationen kunde dock hittas hos reseföretagen som registrerat resenärer som rest till olika ställen i Thailand. Eftersom RKs växel var överbelastad och det var svårt att komma fram till ansvariga tjänstemän lyckades inte reseföretagen kontakta någon för att skicka över listorna. Ett bättre samarbete mellan UD och reseföretagen hade kunnat göra listorna tillgängliga tidigare och registreringen av svenska medborgare på det drabbade området hade på så sätt underlättats. Om detta samarbete sedan utvidgas till att även täcka in företagen i området där svenska medborgare arbetar kan listorna kompletteras än mer och arbetet med listorna förenklas ytterligare [SOU 2005:104, kap 2].

9.3.2.2 Försäkringsbolagen

Ett grundansvar finns hos försäkringsbolagen för akutvård och hemtransport i akuta situationer [2005/06:KU8, 2006].

Då vågorna svept över land började drabbade genast att ringa till larmcentraler runt om i Europa. Larmcentralerna SOS International a/s, Euro-alarm a/s och Nordic Assistance är tre stora som ägs av försäkringsbolag [SOU 2005:104, kap 3]. SOS International har sin larmcentral i Köpenhamn och ägs av flera nordiska försäkringsföretag. Europeiskas larmcentral, Euro-alarm, finns i Köpenhamn för nordiska resenärer. Nordic Assistance är ett försäkringsföretag med larmcentraler i Stockholm och Köpenhamn. Alla tre företagen har till uppgift att evakuera skadade, med försäkring hos respektive försäkringsbolag eller resebyråer som har avtal med dem, till den skadades hemland. De har tillgång till läkare med olika specialiteter och personal med utbildning i krisstöd. Till skillnad från svenska statens agerande sände försäkringsföretagen i ett tidigt skede varsitt inventeringsteam till Thailand för en lägesinventering [SOU 2005:104, kap 3].

9.3.3 Vilka åtgärder har vidtagits?

I inriktningsbeslutet antaget den 1 juni 2005 [Promemoria 2005-11-15] har en förbättring i samverkan gjorts mellan UD:s konsulära enhet och resebranschen. Stor vikt har lagts för att snabbt och mer korrekt kunna registrera svenskar i utlandet. Genom samarbetet kan UD löpande få information om intressanta resmål för svenskar och om en katastrof skulle uppstå snabbt få fram listor på resenärer från reseföretag. Eftersom kunskapen hos allmänheten om ansvarsfrågan vid en katastrof var liten har en insats för informering av allmänheten om utlandsresor planerats. Det sågs också som viktigt att gå igenom hantering och redovisning av reserekommendationer och sådana utvecklas nu gemensamt mellan UD och ambassaderna.

10 Identifiering

Då en katastrof eller svår olycka inträffat är det utlandsmyndigheternas skyldighet att genast undersöka om någon svensk medborgare eller person bosatt i Sverige omkommit eller skadats [SOU 2005:104, kap 2]. Utlandsmyndigheterna ska om så skett kontakta UD. Om personer omkommit ska de i samråd börja planera för hemskickande eller begravning. Om en person omkommit ska dessutom identitet säkras och om möjligt dödsbevis införskaffas samt att anhöriga och försäkringsbolag ska underrättas. Är olyckan av större omfattning bör polis tillkallas för identifiering och fastställande av dödsorsak [SOU 2005:104, kap 2]. När dödsbevis utställts är det generalkonsulatets ansvar att ansöka hos thailändska myndigheter om att få transportera hem den omkomne. För att påskynda processen med hemskickande sammanträdde den thailändska myndigheten tillsammans med experter från andra nationer dagligen och bedömde då om en korrekt identifiering genomförts [SOU 2005:104, kap 3]. Då identifieringen var godkänd utställde den thailändska regeringen en thailändsk dödsattest och tillstånd om att generalkonsulatet skulle ta emot den omkomne.

10.1 ID-kommissionens arbete i Thailand

När en katastrof inträffar utomlands ska Regeringskansliet i samråd med Rikspolisstyrelsen och Rättsmedicinalverket besluta om en ID-kommission att skicka samt besluta om kommissionens sammansättning. Den 27/12 beslutades att skicka ID-kommissionen som till en början bestod av åtta personer med kriminaltekniker, rättsodontologer och rättsläkare [2005/06:KU8]. På grund av katastrofens storlek beslutas efterhand förstärkning till ID-teamet och som mest fanns 34 medarbetare på plats. I Thailand ombads ID-kommissionen att hjälpa till med identifiering av andra än svenska medborgare i ett internationellt samarbete för att effektivisera det tidskrävande identifieringsarbetet. 28 länder samarbetade med identifieringsarbetet under ledning av Australiens ID-kommission. Identifieringsuppgifterna sammanställdes på TTVI-IMC (Thai Tsunami Victim Identity Information Management Center) och var lätta att hantera eftersom ett gemensamt system, DVI (Disaster Victim Identification), använts [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Alla prover skickades till en början till Beijing Genomics Institute (BGI) i Kina för analys. BGI hade som bistånd erbjudit att analysera proverna gratis [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. DNA-proverna var dessvärre av sämre kvalitet bland annat på grund av att kylförvaring saknats och dåliga rengöringsrutiner, vilket förutom omtagningar även medförde att fler laboratorier runt om i världen fick hjälpa till att analysera proverna, däribland svenska Rättsmedicinalverket, RMV [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Ytterligare problem uppstod då inget gemensamt program fanns för matchning av analyser och den internationella identifieringskommissionen bestämde att ett nytt program skulle införas. Att leta efter lämpligt program och pris medförde onödiga tidsfördröjningar som kunnat undvikas genom en bättre internationell planering.

Identifiering utfördes på fyra bårhusområden i Phuket, Khao Lak och Phang Nga [Lundgren J.]. På område 1B i Wat Bang Muang började svenska ID-gruppen sitt arbete [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Detta område saknade rinnande vatten och möjlighet till att ta fingeravtryck, vilket gjorde att identifieringen blev svårt. Den 3/1 flyttade svenska ID-gruppen till område 1A vid templet Wat Yang Yao i Takua Pa. Inte på något av dessa två områden rengjordes prov före förvaring vilket försvårade DNA matchningen då flera personers DNA blandades [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. I slutet av januari flyttade den svenska ID-gruppen till en ny uppsamlingsplats i Tha Cha Chai kallat område 2. Område 2 hade tillgång till rinnande vatten, vilket förbättrade provernas kvalitet väsentligt då rengöring kunde ske och vid tidpunkten fanns kylförvaring [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Det fjärde området låg vid Chinese Tempel i

Krabi och kallades område 3. I mitten av januari avvecklades område 1B och i mars flyttades alla omkomna som inte var thailändska från område 1A och 3 till område 2.

Problem uppstod på grund av värmen och klimatet som gjorde att DNA började nedbrytas innan prover kunde tas på de omkomna. Redan tagna prover bröts ner eftersom proverna inte kunde kylförvaras [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Samtidigt som kropparna börjar nerbrytas ökar risken för epidemier och thailändska myndigheter började diskutera kremering av kroppar. Efter erfarenheter från Estonias förlisning 1994, då problem uppstod när regeringen bestämde att inte bärga fartyget, bestämde regeringen att snabbt verka för att ingen kremering av svenskar skulle ske och den 29/12 ger thailändska myndigheter besked om att inga västerländska kroppar skulle kremeras utan att först genomgått identifiering [SOU 2005:104, Hansén]. Inga svenskar kremerades slutligen utan tillstånd från anhöriga. För att åtgärda problemet krävdes att kropparna och proverna förvarades kallt, men det visade sig vara svårt att snabbt ordna fram kyl- och frysförvaring för omkomna. Diskussion kring tillgänglig kylförvaring påbörjas den 29/12 på KC och SRV fick den 30/12 i uppdrag av UD att rekquirera kylutrustning [SOU 2005:104, Hansén]. En uppgift som SRV verkställde den 31/12 genom beställning av 10 containrar med torris¹² från en torrisfabrik i Phuket [Räddningsverkets loggbok]. Förvaring av kropparna sker också i kylcontainrar som Försvarsmakten ställt till SRVs förfogande och nedskickas den 2/1 med ett ryskt transportflygplan, AN124, som SRV upphandlat [SOU 2005:104, Hansén]. Förutom 11 kylcontainrar fanns på transportplanet kistor och liksäckar. Andra länder bidrog också med kylcontainrar och samtliga länder agerade gemensamt och delade tillgängliga resurser.

För hemtransport av omkomna användes till en början ett Herculesplan som den 1/1 skickades till Thailand [SOU 2005:104, Hansén]. En före detta överbefälhavare på Försvarsmakten fick ansvaret av regeringen för hemtransporten av omkomna, vilket ändrades efter några dagar så att Rikspolisstyrelsen istället hade hand om ärendet [SOU 2005:104, kap 3]. Senare kommer beslut om att omkomna ska transportera hem med reguljärflyg istället för Herculesplanen eftersom identifiering avslutas vid skilda tidpunkter och samordning var svår att ordna.

10.2 ID-kommissionens och regeringens arbete i Sverige

Så fort en olycka sker hör många av sig till polisen som omedelbart startar en katastrofregistrering av de uppgifter som kommer in. Problem inträffade mellan UD och Rikskriminalpolisen, RKP, då ansvaret för registrering låg på UD och inte RKP (se kap 9, Registrering) [SOU 2005:104, Hansén]. För att snabbare komma igång med insamling av AM¹³-uppgifter är det viktigt att en tillförlitlig registrering kommer till stånd, särskilt beträffande omkomna. I Göteborg, Malmö, Stockholm och Umeå arbetade varsitt identifieringslag med att hämta in AM-uppgifter [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Förutom tandkort, röntgenbilder och medicinsk information kontaktades anhöriga för information om fysiska kännetecken och salivprov för DNA jämförelse [SOU 2005:104, Allen m.fl.]. Då det inte fanns tillgång till DNA-prov från nära anhörig började PKU¹⁴-registret att diskuteras. Detta ledde till att statsministern den 3 januari meddelade att det fanns enighet i att ändra lagen om PKU-registrets användande för att kunna utnyttjas för att identifiera omkomna, främst barn [SOU 2005:104, kap 4]. Ärendet behandlas fort och lagändringen trädde i kraft den 10 januari men blev tidsbegränsad till utgången av juni [SOU 2005:104, kap 4]. Ytterligare en lagändring gjordes med anledning till katastrofen genom att slopa arvs- och

¹² Torr-is är sammanpressad koldioxid snö.

¹³ AM = Ante Mortem betyder före döden

¹⁴ PKU-registret är en databas av blodprover från landets samtliga nyfödda efter mitten av 1970-talet för att kunna spåra ämnesomsättningsjukdomar.

gåvoskatten från 17 december till och med 30 december som komplement till lagen som gäller från 1 januari, 2005 [SOU 2005:60, bilaga 5]. För att lindra anhörigas lidande i och med att många svenskar saknades i katastrofen beslutades att en ny lag, Lagen om dödsförklaring, skulle träda i kraft den 1 april [SOU 2005:60, bilaga 5]. Lagen gör det möjligt att dödsförklara en försvunnen person om det är utrett att den försvunne är död.

11 Diskussion och slutsats

Nackdelen författaren ser med befintliga verktyg är att de är för svåra att använda med hög inlärningströskel. Vid en krissituation finns inte de resurser och tid som krävs för att sätta sig in i ett avancerat datorstöd. Med ett lätthanterligt verktyg blir det möjligt att ha verktyget som ett krisprogram som endast används vid svåra kriser. Fördelen med ett verktyg som används under ordinarie arbete är att personalen redan kan arbeta i verktyget och vet hur det fungerar. Å andra sidan är fördelen med ett verktyg som endast används vid kris en större känsla av allvar vilket skärper situationen. Det är av vikt att alla berörda aktörer kan använda verktyget istället för att en enhet sitter med dessa arbetsuppgifter. Aktörer ska kunna ange behov eller erbjudan av resurser och publicera beslut. Genom en så kallad wiki kan alla berörda lägga in sin information på en databas med en egen signatur. För att användare av verktyget snabbt ska bli införstådda i situationens allvar diskuteras dels en tydlig visning av risknivå dels behovet av riktlinjer och att verktyget tydligt anger riktlinjerna som del- eller slutmål. Efterhand som delmål uppfylls och åtgärder vidtas ska risknivån sjunka till den grad då händelsen endast är individinriktad. Det finns behov för att verktyget är kompatibelt med andra system, till exempel med beslutsprogram, registrerings- och finansprogram. I dagens verktyg är kompatibiliteten begränsad oftast till att endast gälla Microsoft Excel, vilket i ett nytt verktyg är nödvändigt att utöka. Behovet av ett kompatibelt verktyg anser författaren vara nödvändigt för att kunna överföra uppgifter från andra program och för att samverka med andra verktyg. Ett verktyg behöver självt inte inneha alla funktioner utan kan samköras med andra program som behärskar de delar själva basprogrammet inte kan. En kompatibel Internetbaserad tjänst kan användas för att de som inte har datorstödet ska kunna se projektet och därmed öka samarbetet med andra myndigheter och företag i Sverige. Denna tjänst ska även kunna användas för att myndigheter utanför Sverige ska kunna medverka och starta ett projekt. Eftersom allt mer integration finns med omvärlden och alltmer svenskar flyttar utomlands eller vistas utomlands är det särskilt viktigt att svenska myndigheter utomlands ska kunna starta ett projekt därifrån olyckan inträffar. Ytterligare en nackdel med befintliga verktyg är säkerheten. Problem har uppstått med att datorstödet som använts för ändamålet inte uppfyller krav om intrång och tillförlitlighet. Istället har vanliga e-postprogram använts för utbyte av information vilket inte alltid kan klassas som säker källa. Stor vikt bör läggas på att det nya verktyget uppfyller dessa krav. En idé från författarens sida är att sammanfoga RAKEL och GPS-sändare med verktyget för att exakt veta vad som diskuteras och var transporterna befinner sig. Mer kontrollerad kommunikation och utövande, ger ett bättre underlag för beslut. Dock uppstår problem med den personliga integriteten. Frågan är hur mycket man bör och kan kontrollera. Genom mer kontrollerad kommunikation mellan politiker och chefer kan fler fel och misstag åtgärdas samtidigt som allmänheten får mer tilltro och förtroende för ledningen. Dokumentering gör att viktiga data lagras och på så sätt kan data från tidigare händelser spåras och om de visar i riktning mot ett utbrott med dåliga konsekvenser kan detta brytas så att samma misstag inte upprepas. Inom militären är dokumentationen starkt kontrollerad. Militärer redovisar mycket i detalj genom att de ständigt kan bli avlyssnade eller måste rapportera vad de gör och varför. Liknande borde införas hos regeringen för att både öka uppföljningsmöjligheterna till misstag samt trovärdigheten inför folket. Författaren anser att av de befintliga datorstöd finns idag inget fungerande system för de behov som finns. Varken MS Project eller F-REX klarade av att visualisera katastrofen på ett tydligt och bra sätt. MS Project som är ett planeringsverktyg var för komplicerat att använda och utdata var svåröverskådligt. F-REX är till skillnad från MS Project ett analysverktyg och fungerade bättre men med nackdel att det är till för korta förlopp. Forskning bör ske inom området och i

samordning med experter inom "Integration människa och system", för att utveckla ett funktionellt och lätthanterligt verktyg.

12 Referenser

Analysgruppen för granskning av Estoniakatastrofen och dess följder, *Att lära av Estonia, SOU 1999:48*. Göteborg (1999): Elander Graphic System

Betänkande av Utredningen om samordning av informationsförsörjning vid kris, *SOU 2003:11. System för samordnad krisinformation*, Stockholm (2003)

Castenfors, K. & Ödlund, A., *Flodvågskatastrofen i Sydostasien i december 2004. Genomgång och analys av händelse förloppet utifrån två frågor*, Totalförsvarets forskningsinstitut (2005)

Enander A., Larsson G., Wallenius C., *Programutredning: Kris- och katastrofforskning*, Försvarets Forskningsanstalt (1993)

Försvarsberedningens förslag till reformer Ds 2006:1, *En strategi för Sveriges säkerhet*, Stockholm (2005): Elanders Gotab AB

Rapport från Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen, *SOU 2005:60. Efter flodvågen. – det första halvåret*, Stockholm (2005): Edita Norstedts Tryckeri AB

Hagström A., Sundelius B., *Krishantering på göteborgska: En studie av brandkatastrofen den 29-30 oktober 1998*, CRISMART, Stockholm (2001): Elanders Gotab

Konstitutionsutskottets betänkande, *Regeringens krisberedskap och krishantering i samband med flodvågskatastrofen 2004, 2005/06:KU8*. Stockholm (2006): Elanders Gotab

Lundgren, J., *Sök- och räddningsinsatser i Thailand efter flodvågskatastrofen*, Rådet för stöd och samordning efter flodvågskatastrofen

Motion till riksdagen 2004/05:kd651 Msi av Ragnwi Marcelind (kd), *Bättre samverkan mellan olika myndigheter*

MIND manual av Visuell Systemteknik i Linköping AB, Tryck (2001):u.o.
(MIND är samma verktyg som F-REX)

Neider G., *Att insamla och återanvända erfarenheter om upploppsförvarning. Underlag till beslutsstöd vid internationella operationer*, Totalförsvarets forskningsinstitut (2006)

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om den datoriserade rutinen för polismyndigheternas kommunikationscentraler (KC-Polis), *RPSFS 2001:17 FAP 171-2*

Ryman, A., *De tio första dagarna. En beskrivning av händelseförloppet i Thailand och Sverige under flodvågskatastrofens tio första dygn*, Rådet för stöd och samordning, Tryck(2005): Edita Västra Aros

Svensk författningssamling, *SFS 2006:544. Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (utfärdad den 1 juni 2006)*,

Stockholm: Elanders Gotab AB [Därmed upphävs lagen (1994:1720) om civilt försvar och lagen (2002:833) om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting]

Undersökningsrapport A 2/2004, *Naturkatastrofen i Asien/Aasian luonnonkatastrofi* 26.12.2004, Helsingfors (2005): Multiprint

Utrikesdepartementet, *UD:s arbete med förstärkt konsulär krisberedskap – lägesrapport*, Promemoria 2005-11-15

Utrikesdepartementet, *Utrikesförvaltningens hantering av följderna av flodvågskatastrofen i Asien – en preliminär redovisning*, Promemoria 2005-02-15

Expertrapporter från 2005 års katastrofkommission, *SOU 2005:104*. Stockholm (2005): Edita Sverige AB. Källhänvisade delar ur SOU 2005:104:

Sammanfattning

Kap 2. Det offentliga åtagande beträffande svenskar i utlandet

Kap 3. Händelseförloppet

Kap 4. Utvärdering

Kap 5. Sammanfattande diagnos och fördelning av ansvaret

Kap 6. Åtgärder

Hansén D., *Den svenska hanteringen av tsunamikatastrofen: fokus på Regeringskansliet*, Försvarshögskolan, Crismart

Daléus P., *Flodvågskatastrofen: massmedias och myndigheters framställningar av hanteringen. Kontrastering av framställningarna och diskussion om massmedias inverkan på hanteringen*, Försvarshögskolan, Crismart

Lennquist S., Hodgetts T., *Den svenska sjukvårdens ledning och funktion i samband med tsunamikatastrofen i Sydostasien 26 december 2004*

Moseley L., *Rapport om Räddningsverkets insatser vid flodvågskatastrofen i Asien*

Åbrandt R., Lumsden K., *Logistikrelaterade frågor efter tsunamikatastrofen*

Allen M., Gyllensten U., Pettersson U., *Identifieringsarbetet i Thailand efter tsunamikatastrofen i Sydostasien 2004*

Hirdman S., Anneling K., Berner Ö., Karlström Dorph B., Sandgren C., Sohlman S., *Frågor om utrikesförvaltningen och dess roll i krishantering med internationell bakgrund*

Larsson P., *EU och flodvågskatastrofen. En analys av EU:s förmåga att bistå EU-medborgare i nöd vid katastrofer utanför unionens gränser*, Totalförsvarets forskningsinstitut

12.1 Otryckta källor

528 *Identifierat avlidna*, Rikspolisstyrelsen 2006-05-16,
<http://www.polisen.se/inter/nodeid=21431&pageversion=1.html&articleid=182874>
[2006-06-26]

Försvarmaktens webbsida med publikationer
<http://www.mil.se/index.php?lang=S&c=news&t=archived&period=2005>
[2006-08-23]

Katastrofen timme för timme, Erik Magnusson 29 januari 2005 för Sydsvenska dagbladet,
<http://sydsvenskan.se/sverige/article90993.ece>
[2006-06-28]

Krisberedskapsmyndigheten (2006), Risk- och sårbarhetsanalyser. *Vägledning för kommuner och landsting*, [preliminär version], (ingår i KBMs utbildningsserie 2006:2)

Luftfartsverkets och luftfartsstyrelsens utvärdering efter tsunamikatastrofen, Österhed, H.,
<http://www.luftfartsstyrelsen.se/upload/Luftfartsstyrelsen/Luftfartssektorn/Utv%C3%A4rdering%20Tsunami.pdf#search=%22Luftfartsverkets%20och%20luftfartsstyrelsens%20utv%C3%A4rdering%20efter%20tsunamikatastrofen%22>
[2006-08-21]

Regeringens samråd med EU-nämnden, Regeringens hemsida
<http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=6336&DocGUID=%7B6F5A1E76-2642-4590-8DE4-8618FCB9CEC9%7D>
[2006-10-30]

Stress
<http://www.allindra.se>
[2006-10-30]

University of Maryland och Life Lines hemsida
<http://www.cs.umd.edu/hcil/lifelines/>
[2006-09-20]

Wiki
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Wiki>
[2006-10-31]

12.1.1 Loggböcker

Fritidsresors logg 26 – 31/12, krisen i Sydostasien
Räddningsverkets interna beredskap julhelgen 2004 – en utvärdering
Socialstyrelsens loggbok 26/12 – 7/1

12.2 Bilder

Figur 1,16 Phuket-Maps.com

Figur 4 Bild baserad på MIND Manual, 2001

Figur 5 Bilden i fotovyn är från lantadivers.com

Figur 12 Davidsson, G. m. fl., *Handbok för riskanalys*, Tryck (2003): Elanders Tofters 7838

Ej här angivna bilder är illustrerade av författaren eller visualiserade i angivet verktyg

13 Förkortningar

Förkortningar	Förklaring
ASO	Asien- och Oceanienenhet inom UD
BGI	Beijing Genomics Institute
CESIS	Community Emergency Communication System
DVI	Disaster Victim Identification
EKB	Enhet för krisberedskap inom Socialstyrelsen
FA	Förvaltningsavdelning inom UD
FM	Försvarsmakten
FOI	Totalförsvarets forskningsinstitut
GS	Global säkerhet inom UD
IFUR	Förordningen med instruktion för utrikesrepresentanter
KBM	Krisberedskapsmyndigheterna
KC	Konsulära och Civilrättsliga enhet inom UD
LFV	Luftfartsverket
MK	Ministerkansliet inom UD
PIK	Press, information och kultur inom UD
RAKEL	Radiokommunikation för effektiv ledning
RK	Regeringskansliet
RKC	Rikskommunikationscentralen
RKP	Rikskriminalpolisen
RMV	Rättsmedicinverket
RPS	Rikspolisstyrelsen
SRV	Statens räddningsverk
SSSB	Sekretariatet för säkerhet, sekretess och beredskap inom UD
TiB	Tjänsteman i beredskap inom Socialstyrelsen
TTVI-IMC	Thai Tsunami Victim Identity Information Management Center
UNDBER	Försvarsdepartementets funktion för underrättelse och beredskapsfrågor
VGL	Västra Götalandsregionens landsting
VLL	Västerbottenläns landsting
ÖCB	Överstyrelsen för civil beredskap

14 Namnlista

Efternamn	Förnamn	Befattning
Andersson	Christina	UDs vakthavande, SSSB
Andersson	Tommy	EU-samordnare vid UD KC
Asp	Christer	Generalkonsulatet i Phuket
Berg	Marina	Handläggare på UDs enhet för GS (humanitära gruppen)
Berg	Stellan	Ambassaden i Bangkoks tredje man
Björklund	Leni	Försvarsminister
Brittner	Lennart	UNDBER
Brändström	Helge	Kamedo sekreterare
Dahlgren	Hans	UDs kabinetssekreterare, Statsrådsberedningen
Dahlman	Ola	Rådfrågad om tsunamivågor
Danielsson	Lars	Statsministerns statssekreterare
Edin	Magnus	Politisk sakkunnig, Försvarsdepartementet
Edqvist	Stig	Vice ordförande i ID-kommissionen och chef för våldshoteln, Rikskriminalpolisen
Ehring	Anders	Chef för SAS Sweden
Eriksson	Bengt	Klinikchef vid Huddinge sjukhus
Ersman	Nina	Pressombudsman PIK, Utrikesdepartementet
Fischerström	Johan	H.M. Konungens Hovmarskalksämbe
Freivalds	Laila	Utrikesminister
Fridlitzius	Christina	Förstärkning till vakthavande
Grimsson	Ólafur	Islands statsminister
Guteland	Odd	Pressekreterare på MK, Utrikesdepartementet
Hafström	Jonas	Ambassadör på ambassaden i Bangkok
Hamark	Lennart	Präst från Svenska kyrkan
Hederstedt	Johan	Fd ÖB
Helsén	Anna	Statsministerns pressekreterare, presschef, Statsrådsberedningen
Hjelm	Jonas	Statssekreterare på försvarsdepartementet
Holmgren	Gunnar	Förvaltningschef
Holst	Jonas	Socialstyrelsen enhet för krisberedning och läkare
Hydfors	Tommy	Beredskapshavande polischef och chef för RKP's ordningsenhet
Härberg	Jörgen	RKP
Iremark	Ingrid	Chef för PIK, Utrikesdepartementet
Janonius	Jan	UDs sekreterare PIK
Johansson	Morgan	Statsråd
Johansson	Ylva	Vård- och Omsorgsminister, Socialminister, Socialdepartementet

Jämtin	Carin	Biståndsminister, Utrikesdepartementet
Klingström	Annika	Uds vakthavande SSSB (nr 2), Utrikesdepartementet
Kulling	Per	Chef för SoS enhet för krisberedskap
Kärrlander	Marie-Louise	Kansliråd på ASO, Utrikesdepartementet
Laakso	Kaarlo	Ambassaden i Bangkoks andre man
Larsson	Kjell	Chefen för SRVs operativa avdelning
Lundborg	Hans	Chef på UD GS eller departementsråd GS
Lönsmann	Ole	Danske ambassadören i Sverige
Poulsen		
Martinsson	Hans	Enhet för SRVs operativa avdelning
Mattson	Therese	Chef för RKP
Melén	Kerstin	Jourhavande konsulära tjänsteman, Utrikesdepartementet
Modin	Thord	RKP
Molin	Klas	Biträdande chef på ASO, Utrikesdepartementet
Naranon	Witchit	Honorärskonsul
Nilsson	Roland	Kansliråd på KC
Nordlander	Jan	Chef på konsulära enheten, departementsråd, Utrikesdepartementet
Nuder	Per	Finansminister
Nyberg	Jan	Pressråd på svenska ambassaden i Paris
Nyström	Robert	Narkosläkare
Olofsdotter	Karin	Chef för MK, Utrikesdepartementet
Palm	Christina	Kansliråd/Gruppchef på konsulära enheten, Utrikesdepartementet
Persson	Göran	Statsminister, Statsrådsberedningen
Runström	Birgitta	Direktör på kommun- och landstings förbunden
Röhs	Eva	Räddningsverkets vakthavande tjänsteman
Rönnbäck	Ivar	SRV
Salomonsson	Christina	SRVs generaldirektör
Schröder	Gerhard	Tysklands förbundskansler
Sjöberg	Mikael	Statssekreterare på Socialdepartementet
Skoglund	Håkan	Volontär som hjälpte till med logistiken kring flygningarna
Storsten	Anna-Karin	Skatteverket
Strömberg	Johan	Gjorde ambassadens tredjeman varse om katastrofen
Strömme	Thomas	Norska chargé d'affaires i Sverige
Söder	Annika	Carin Jämtins statssekreterare, Utrikesdepartementet
Thöresson	Per	UDs Expeditionschef och ordförande för beredskapsgruppskrets inom UD
Vanhanen	Matti	Statsminister Finland

Walder- Brundin	Eva	Departementsråd ASO, Utrikesdepartementet
Westerlind	Mikael	Chef för SSSB, UD
Wolfbrandt von Otter	Mikael Clara	Försvarsdepartementets sekreterare CIV Politisk sakkunnig
Zanchi	John	Pressekreterare hos Carin Jämtin
Öberg	Nils	Chef för Justitiedepartementets polisenhet
Öhrn	Eva	Chefen för RKs växel
Örneus	Per	Chef för humanitära gruppen på UD GS

15 Lista över platser

Namn	Beskrivning
Bang Muang	Ort
Bangkok	Ort
Bangkok Hospital	Sjukhus i Bangkok
Bangkok Phuket Hospital	Sjukhus i Phuket
Chinese Temple	Tempel i Krabi
Dulwich	Internationell Internatskola i Phuket
Hat Yai	Ort och sjukhus i Hat Yai
Karon Beach	Strand på Phuket ön
Kata Beach	Strand på Phuket ön
Khao Lak	Ort
Koh Lanta	Ögrupp
Krabi	Ort och provins
Krabi Hospital	Sjukhus i Krabi
Mission Hospital	Sjukhus i Phuket
Patong beach	Strand på Phuket ön
Pearl Hotel	Hotell på Phuket ön
Pearl Village Hotel	Hotell på Phuket ön
Phang Nga	Ort och provins
Phang Nga Hospital	Sjukhus i Phang Nga
Phi Phi	Ögrupp
Phuket	Ort och ö
Phuket International Hospital	Sjukhus i Phuket
Provincial Hall / City Hall	Stadshus i Phuket
Songkhla	Ort, provins och sjukhus i orten
Takua Pa	Ort
Takua Pa Hospital	Sjukhus
Thalang Hospital	Sjukhus i Phuket
Vachira Phuket General Hospital	Sjukhus i Phuket
Wat Bang Muang	Tempel i Takua Pa
Wat Yang Yao	Tempel i Takua Pa

Bilaga 1

Händelseförloppet

Denna bilaga och följande tre visar vilka åtgärder som utfördes och när under katastrofen. Händelseförloppet är uppdelat på så sätt att läsaren tydligt ser de största problemen som uppkom, de är uppdelade i avsnitten: registrering, identifiering och resurs. Avsnitten i sig är uppdelade i datum och tidsordning. Hänsyn bör tas till att denna kronologi inte är fullständig samt att avvikelser förekommer mellan olika källor. Eftersom svenskar drabbas värst i Sri Lanka och Thailand, valde författaren att utgå från Thailand där fler svenskar omkom. Fokus på alla avsnitt kommer därför att ligga på Thailand. Tiderna står i svensk tid om inget annat anges. Syftet med dessa bilagor är att få en överblick över vad som hände och åtgärder som vidtogs, men främst att ge indata till simuleringar i programmen MS Project och F-REX. Man kan med simuleringens resultat därmed visualisera händelseförloppet. Källor som använts är följande SOU 2005:104, 2005/06:KU8, Promemoria 2005-02-15, Promemoria 2005-11-15, Ryman A. (2005), Lundgren J., Undersökningsrapport A 2/2004 (2005), Luftfartsstyrelsens hemsida (2006), Försvarmaktens hemsida (2006), Sydsvenskan (2006), Fritidsresors loggbok, Räddningsverkets loggbok och Socialstyrelsens loggbok.

Den 26/12 -2004

01:58:50 Jordbävningen

Klockan 07:58:50 inträffar ett jordskalv strax norr om ön Simeulue ungefär 160 km utanför Sumatras västkust. Styrkan på skalvet kom i efterhand att uppskattas till minst 9,0 på Richterskalan. Klockan 02:10 skakas Bangkok av jordskalvet, förutom Thailand skakas även Bangladesh, Indien, Malaysia, Myamar och Maldiverna.

03:45 Tsunami vågorna

Vågorna som utlöstes av jordskalvet drabbade Thailand omkring klockan 03:45. Tidpunkterna då vågorna når land är olika beroende på vågutbredningshastighet, avstånd och djupet intill land. Klockan 04:20 kommer vågorna först att nå ön Phuket som har många kända turistmål såsom stränderna Karon Beach och Kata Beach samt staden Patong. Strax efter når vågorna Krabi-provinsen, med bland annat Phi Phi öarna, som ligger öster om Phuket. Vågorna rör sig sedan vidare norr om Phuket till staden Khao Lak som nås 15 minuter senare. Eftersom Khao Lak är ett turistområde med många hotell och bungalow längs med stranden, kom Khao Lak att vara ett av de hårdast drabbade områdena.

Bilaga 2

Händelseförloppet med registreringsproblematiken

Den 26/12 -2004

RKP ger förslag om registrering på planen

För att underlätta registreringen av hemkomna och kunna avskriva turister från området ger Rikskriminalpolisen, RKP, i förslag att låta poliser följa med planen från Thailand för att under resan gå runt och anteckna information om resenärerna. Detta förslag avfärdas då registreringen inför varje flight redan var planerad och endast beräknades ta runt 30 minuter. Dessvärre var pressen på personalen stor och en registrering inför avfärd gick därför inte att få i stånd.

Hjälp i växeln från Förvarsdepartementet

Leni Björklund, försvarsminister, ger på söndagseftermiddag Magnus Edin, politisk sakkunnig, i uppdrag att ringa in folk från Förvarsdepartementet till telefonväxeln då hon förstår att UD har problem med växeln.

04:25 Ambassadens tredjeman informeras

Stellan Berg, ambassaden i Thailands tredjeman får klockan 04:25 ett samtal från en man, Johan Strömberg, som är på plats i Phuket. Han berättar för Berg att vattenståndet är ovanligt högt, att bilar flyter omkring, att hotell är skadade och att flera stränder är översvämmade. Efter detta samtal beslutar Berg att kontakta ambassadören eftersom han inser att något allvarligt inträffat.

~04:35 Ambassadören svarar inte

Ambassadören, Jonas Hafström, sitter på ett plan på Bangkokflygplats i väntan på att flyga till Phuket för en veckas semester. Därför får Berg inte tag på Hafström när han ringer. Berg beslutar att lämna ett meddelande till ambassadören.

~04:36 Andreman på ambassaden kontaktas

Berg beslutar att kontakta ambassadens andreman, Kaarlo Laakso. De bestämmer att Laakso ska kontakta UD i Stockholm och därefter ska de träffas på ambassaden.

04:40 UD kontaktas

Laakso ringer klockan 04:40 upp UD. UD:s vakthavande, Christina Andersson, kopplar samtalet vidare till jourhavande konsulära tjänsteman, Kerstin Melén, som har jour från hemmet. Melén får reda på att det skett en jordbävning och att det kommit rapporter från kusten om flodvågor. Laakso meddelar att situationen är allvarlig samt att det kan befinna sig upptill 30 000 svenskar i området, dock finns än inga uppgifter om drabbade svenskar. Med erfarenhet från Estonia inser Melén att många kommer att ringa till UD och att växeln kan komma att bli nerringd.

04:42 Pressjouren får besked

Melén beslutar att genast ringa upp UD:s pressjour, Jan Janonius, för att så fort som möjligt få ut information om naturkatastrofen till media och på webben. Genom snabb information till

allmänheten kunde enligt Melén kanske en tredjedel av samtalen till UD undvikas. Melén berättar för Janonius vad hon fått reda på samt att gällande rutiner inte skulle vara tillräckliga för att hantera denna katastrof.

05:00 Chefen för Konsulära enheten får besked om katastrofen

Klockan 05:00 ringer Melén till sin chef Jan Nordlander på Konsulära enhet för att informera honom om vad som hänt. Melén meddelar att hon tänkte kontakta en seismolog för att kartlägga om fler vågor är på väg in och att hon bedömer att Regeringskansliet växel bör öppnas, Nordlander samtycker om båda men ger också Melén i uppdrag att kontakta Konsulära enhetens gruppchef Christina Palm. Nordlander säger till Melén att han själv avser kontakta UD:s expeditionschef, Per Thöresson, då Thöresson även är ordförande för den beredskapskrets som finns inom UD. Då Melén provar att ringa Palm svarar hon inte.

~05:10 Inga anteckningar på KC om skadade svenskar

Eftersom Melén är medveten om antalet samtal som kommer att strömma in till växeln och vakthavande, samt att det inte finns rutiner eller resurser att registrera den mängd data som befaras, Melén kontakter Andersson och meddelar att inga anteckningar ska föras om saknade svenskar. Skadade ska hänvisas till SOS International och övriga som ringer ska meddelas att svenska myndigheter organiserar sig för att se vad de kan göra men att det är de thailändska myndigheterna står för katastrofarbetet.

05:15 Ambassadören får besked om katastrofen

Klockan 05:15 lämnar Hafström flygplatsen i Bangkok eftersom planet inte lyfte på grund av översvämningar i Phuket. Hafström får då meddelandet från Berg och han bestämmer sig för att ringa till den svenske honörskonsuln, Wichit Naranon, i Phuket för att få sig en bild av skadornas omfattning.

~05:25 Honörskonsuln blir kontaktad

Hafström ringer till Naranon på "Pearl Village" i Phuket och får beskedet att stränder och byggnader är förstörda. De kommer överens om att Hafström ska försöka ta sig till Phuket.

05:30 Vakthavande kan inte ta alla samtal

Strax efter att katastrofen inträffat börjar stora mängder oroliga människor både från Sverige och Thailand att ringa till både vakthavande och KC. Den befintliga svarskapaciteten hos vakthavande bedöms klockan 05:30 snart inte räcka till och Andersson kontakter Melén för att berätta att situationen är ohållbar. Melén beslutar att ringa sina chefer för att förmå dem att ringa in mer personal som kan bemanna telefonerna. Vakthavande har genom de samtal som kommit in fått en klar bild av att det rör sig om en katastrof.

~05:30 ASO kontaktas

Berg kontakter mellan klockan 05:30 och 06:00 Marie-Louise Kärrlander kanslirådet på UD:s Asien- och Oceanienheten, ASO, och berättar att ett kraftigt jordskalv har inträffat utanför Sumatra och att ambassadör Hafström ämnar bege sig till Phuket landvägen eftersom flygplatsen i Phuket är stängd. Berg meddelar även att både KC och presstjänsten är informerade.

05:35 Ambassaden sätts i krisberedskapsläge

Klockan 05:35 ringer Hafström till Berg för att ambassaden ska försätta i krisberedskapsläge och att personal ska kallas in i enlighet med ambassadens beredskapsplan.

05:40 UD meddelas om att 1000 svenskar kan vara drabbade

Klockan 05:40 ringer Laakso till Melén från Bangkok och meddelar att situationen är allvarligt. Det finns uppgifter om att 1000 svenskar kan vara drabbade och att det ryktas att nya vågor är på väg in.

06:00 Pressombudsmannen får besked om katastrofen

Janonius informerar klockan 06:00 pressombudsmannen, Nina Ersman, om katastrofen.

06:05 Ambassadören meddelar KC att han beger sig till Phuket

Klockan 06:05 vidarebefordrar Hafström telefonledes till Melén den informationen han fått av Naranon. Hafström meddelar att han har för avsikt att ta sig till Phuket för att sätta upp ett kriscentrum och att en präst från svenska kyrkan, Lennart Hamark och en lokalanställd konsulär tjänsteman medföljer. Eftersom flygplatsen är avstängd avser de ta sig dit med bil, vilket beräknas ta mellan 8 och 10 timmar från Bangkok. Efter samtalet med Melén försöker Hafström få kontakt med sin holländske kollega men får då meddelandet att han befinner sig i Krabi, Hafström ringer vidare till sin brittiske kollega som beslutat ta sig till området med bil, Hafström drar slutsatsen att en snabb EU samordning inte går att få.

06:10 Chefen för RKs växel kontaktas

Eftersom den befintliga svarskapaciteten snart inte bedöms räcka till kontaktar vakthavande klockan 06:10 chefen för Regeringskansliets växel, Eva Öhrn. Öhrn ringer omedelbart in tre telefonister till växeln.

06:18 UNDBER meddelar departement och myndigheter

Lennart Britter på UNDBER, försvarsdepartementets funktion för underrättelse och beredskapsfrågor, börjar på eget initiativ att sammanställa information om katastrofen för vidarebefordran till berörda departement och myndigheter. Klockan 06:18 skickas första mailet från UNDBER som uppger att upp till 20 000 svenskar kan befinna sig i drabbade områden framför allt i Thailand. Han undrar om ambulansflyget kan bli aktuellt. UNDBER skickar under dagen ut fler meddelande angående katastrofen.

06:30 Seismologisk information

06:00 försöker Melén kontakta en seismolog vid Uppsala universitet utan svar. Melén får besked om att risken för nya vågor är försumbar av Ola Dahlman, tidigare vid FOI, klockan 06:30.

06:30 Krismöte på ambassaden

Klockan 06:30 hålls det första krismötet på ambassaden med Hafström, Laakso, Berg, Hamark och en lokalanställd konsulär tjänsteman. Fler lokalanställda kommer inom kort in på ambassaden likaså en tjänsteman från Sida. Dock är många bortresta och bemanningen blir begränsad. Tjänstemännen börjar med att orientera sig om vad som hänt och med att bemanna växeln. Bland tjänstemännen finns både svensk- och thaispråkiga.

06:30 Gruppchef på Konsulära enheten får besked om katastrofen

Melén får mellan klockan 06:30 och 06:45 tag i Palm och redogör för vad hon vet. Melén meddelar att hon planerar att bege sig till departementet eftersom situationen är ohållbar, men Palm får henne att fortsätta arbeta hemifrån.

07:20 RKs växel öppnas

Klockan 07:20 öppnas växeln. Växeltelefonisterna svarar till en början endast att de inte har någon information eftersom de inte fått några instruktioner, men kan kopplars vidare samtal till Melén, Palm, en konsulär handläggare med bakjour i hemmet, vakthavande och i viss mån även Nordlander. Trycket på telefonisterna ökar efterhand som fler anhöriga och drabbade börjar ringa och vidarekopplingen till chefer och jour i hemmet blir omständlig. Personalkapaciteten på växeln är otillräcklig och det är angeläget att få in mer personal.

07:35 Expeditionschefen får besked om katastrofen

Thöresson får klockan 07:35 ett samtal från Nordlander som informerar honom om jordbävningen och efterföljande flodvågor. Nordlander meddelar att det för tillfället inte finns uppgifter om skadade eller förolyckade svenskar men att ambassadören ska försöka ta sig till södra Thailand för att få en bild av vad som hänt. Thöresson får veta att ambassaden i Thailand försatts i krisberedskapsläge och att RKs växel öppnat och förstärkts. Thöresson ser inte situationen som alarmerande.

~08:00 Telefonförstärkning åt vakthavande

Janonius kommer vid åttatiden in till vakthavande och hjälper till att svara i telefon. Öhrn kommer också in till vakthavande vid åttatiden. Situationen är kaotisk och bristen på operativ ledning uppenbar.

~08:00 Saknad av ledning på KC

Vakthavande får vid åttatiden, då både Öhrn och Janonius är hos vakthavande, ett telefonsamtal från Palm. Vakthavande påpekar vikten att en chef ska komma in och leda den konsulära verksamheten eftersom situationen är ohållbar. Palm får även tala med Janonius och Öhrn som framför liknande ståndpunkter, men Palm verkar inte dela samma åsikt.

08:13 Ambassaden faxar UD

Klockan 08:13 skickar ambassaden det första skriftliga meddelande till UD via fax med bekräftande av den information som tidigare givits per telefon. I faxet meddelas att thailändska myndigheter börjat med katastrofärbete och att ambassaden försatts i krisberedskap. Ambassaden skriver att situationen fortfarande är oklar och kaotisk men det florerar rykten om många skadade och även dödsfall. Klockan 08:28 inkommer faxet till UD men eftersom UD är kraftigt underbemannad dröjer det till mellan 09:30 och 10:00 innan faxet uppmärksammas. Faxet har ingen namngiven minister eller statssekreterare vilket medför att faxet inte vidarebefordras till någon högre instans i departementet.

09:00 Pressjouren bemannas

Klockan 09:00 bemannas pressjouren med sex inkallade redaktörer.

09:00 UD:s pressombudsman inställer sig

Ersman inställer sig på departementet klockan 09:00.

09:30 Biståndsministern informeras

Biståndsminister, Carin Jämtin, meddelas klockan 09:30 av sin politiskt sakkunnige Clara von Otter, att en tsunami inträffat och att FN insatser planeras i Sri Lanka.

~09:30 Anteckningar tas och blanketter delas ut i växeln

I växeln och pressjouren tar telefonisterna anteckningar trots Meléns uppmaning, det leder till att Melén mellan 09:00 och 10:00 också börjar. I växeln delar Öhrn ut blanketter, som var framtagna för en övning 2003, till telefonisterna om de uppgifter de ska ta. Vid en katastrof

utomlands ska UD enligt rutiner upprätta en datorbaserat register över drabbade svenskar i kategorierna: ”befarat omkomna”, ”saknade”, ”skadade” och ”välbehållna”. Kategorier utökades under katastrofen med ”sjukhusvårdade” och ”välbehållna men behöver hjälp”. Registreringen görs i syfte att kunna besvara anhörigas frågor och kunna bistå drabbade både konsulärt och på annat sätt.

09:30 KC tjänstemän bemannar krisplatser vid växeln

Klockan 09:30 träder två anställda i tjänst, en i sitt hem och en på UD. Klockan 12:00 kommer ytterligare två konsulära tjänstemän in på departementet. Tillsammans går de tre ned till RKs växel för att bemanna de särskilda krisplatserna där. Vid 14:00-tiden ansluter ytterligare en KC-tjänsteman och en timme senare när den person som vid 09:30 påbörjat sitt arbetspass hemifrån ansluter lämnar de konsulära tjänstemännen RKs växel för att istället bemanna sina egna lokaler. RKs växel bemannas fram till och med klockan 15:00 endast av de ovannämnda konsulära tjänstemännen, vakthavande och tre telefonister.

09:45 Ytterligare en vakthavande på plats

Ersättande vakthavande, Annika Klingström, kommer in till UD klockan 09:45 en kvart innan hon egentligen börjar och startar sitt arbete. Andersson som ska sluta 11:00 stannar till 15:00 och därmed är vakthavande under den tiden bemannad av två.

09:50 Saknad av ledning på KC

Melén ringer till Nordlander klockan 09:50 för att uppdatera honom och för att meddela att en operativ ledning krävs för att förbättra situationen på UD. Vid tiotiden ringer Palm till Melén för att informera henne om att det finns en beslutsordning på departementet och förmanar Melén att stanna hemma, trots att Melén påtalar att situationen kan vara många gånger värre än Estonia.

~10:00 Chefen för ASO får besked

Vid tiotiden ringer Kärrlander till sin chef Eva Walder-Brundin för att informera om situationen och de kommer överens om att avvakta tills KC kontaktar ASO. KC hör inte av sig till ASO under söndagen.

10:05 Skriftlig språkregel sänds till växeln

Klockan 10:05 skickas en språkregel till växeln om vad telefonisterna ska informera anhöriga om och aktuell information. Språkregeln uppdateras kontinuerligt efterhand mer fakta blir känt.

10:20 Utrikesministern informeras

Klockan 10:20 ringer Karin Olofsdotter, chef för MK, till Laila Freivalds, utrikesminister, för att informera om situationen och om de biståndsinsatser till Sri Lanka som Sverige planerar efter begäran av FN. Olofsdotter har fått informationen från Lindberg.

10:30 Mediehanteringen diskuteras

Vid 10:30 ringer Ersman till utrikesministern pressekreterare Anders Hagqvist och frågar om mediehanteringen. De konstaterar att ärendet redan hanteras av biståndsministern.

11:03 TT meddelar fel, PIK rättar

Klockan 11:03 går ett TT-meddelande ut som felaktigt rapporterar att inga svenskar förolyckats. PIK, pressenheten, begär en rättelse och en sådan kommer klockan 11:56. Meddelande föranleder dock ett ökat telefontryck från allmänheten till UD.

~12:00 PIK förstärker bemanningen på RKs växel

Öhrn ringer till Ersman ett tag efter klockan 09:00 och meddelar att hon vill stänga växeln på grund av det massiva telefontrycket. Ersman avråder henne från det och erbjuder istället att PIK kan hjälpa till att ta emot samtal från allmänheten. PIKs organisation börjar ta form vid lunchtid då fler medarbetare och en webbansvarig finns på plats.

12:30 UD informerar på hemsida

PIK lägger klockan 12:30 ut en text på UD:s hemsida där drabbade uppmanas att ringa hem till anhöriga, att anhöriga som saknar någon på resa i området ska ringa UD eller ambassaden i Bangkok för att meddela detta och att om den drabbade reser med någon researrangör bör arrangören kontaktas.

13:00 Ambassadören tar flyget från Bangkok

Klockan 13:00 öppnas flygplatsen i Bangkok och Hafström, Hamark och den lokalanställda tjänstemannen gör sig redo att flyga till Phuket. På ambassaden organiseras en dygnetruntbemanning trots den begränsade personalstyrkan, eftersom de flesta är bortresta.

14:00 PIK förhör sig om uttalande på hemsida

Vid 14-tiden ringer Ersman upp statsministerns pressekreterare Anna Helsén för att fråga om statsministern, Göran Persson, planerar några uttalande med hänsyn till att UD:s hemsida öppnas. Hon bad om att få återkomma och återkom utan att stämt av med statsministern om att man avvaktade.

14:22 Telegram till UD från Bangkok

Klockan 14:22 kommer ett telegram från ambassaden om att thailändska myndigheter fram till thailändsk kvällstid funnit 168 döda och 2 008 skadade personer, inkluderat svenskar. En lista med namngivna personer som är konfirmerat säkra och vid liv samt saknade finns bifogad faxet, namnen för UD in i det register som upprättats.

~14:30 Lotus Notes börjar användas

Klockan 14:30 kommer Christina Fridlitzius in som förstärkning till vakthavande. Andersson, Klingström och Fridlitzius börjar föra in uppgifter från allmänheten i Lotus Notes och vidarebefordrar dem till KC.

14:50 Ambassadören landar i Phuket

Klockan 14:50 landar Hafström i Phuket och han tar sig direkt till den svenska honörskonsuln på Pearl Village Hotel, dit även drabbade och media tagit sig. Eftersom mörkret lagt sig är det svårt för ambassadören att få en bild över situationen men det framstår fortfarande som allvarlig. Hafström och Hamark bestämmer sig för att ta sig till Phukets sjukhus där många svenskar uppges finnas. Den lokalanställda tjänstemannen stannar på honörskonsulatet som förstärkning åt konsulns två medarbetare för att hjälpa drabbade med konsulära frågor. På grund av den stora tillströmningen av drabbade kommer situationen på honörskonsuln att bli kaotisk vilket medför att UD så småningom beslutar att skicka personal med konsulär erfarenhet dit. Under ambassadörens besök på sjukhuset förstår han att Khao Lak är mycket hårt drabbat och han beslutar att ta sig dit dagen efter med bil. Vägarna till Khao Lak har under dagen varit stängda men allt tyder på att de öppnas inför morgondagen.

15:55 UD utfärdar en reseavrådan

Klockan 15:55 beslutar Nordlander, efter samråd med Palm, om att UD ska utfärda en reseavrådan till Thailand.

~18:00 Chefen för PIK kommer till UD

Mellan 18:00 och 18:30 kommer Ingrid Iremark, chef för PIK, in till departementet. Hon söker kontakt med KC för att informera sig om situationen och märker att organisationen inte verkar fungera. Därutöver är personalfrågan inför natten är inte klarlagt.

~19:00 Kabinettsekreteraren kontaktas

Vid 19:00-tiden kontaktar Iremark kabinettsekreteraren. De kommer överens om att Iremark ska ringa Nordlander och kräva att han ser till att en arbetsledning kommer tillstånd på KC och att nattbemanningsfrågan löses. Efter samtalet med Nordlander ringer Iremark tillbaka till Dahlgren.

19:17 Fax till UD om saknade svenskar

Ett faxmeddelande från ambassaden kommer klockan 19:17 in till UD med information om skadade svenskar på sjukhus i Phuket, att 55 svenskar saknas och att en svensk omkommit.

~19:30 KC kontaktas om nattbemanningsfrågan

Dahlgren kontaktar efter samtalet med Iremark personligen Nordlander, vilken då låter meddela att han ska ta ansvar för bemanningsfrågan. (Efter 19:00-tiden)

~20:00 Ambassaden besöker uppsamlingsplats

Ambassadören beger sig till en uppsamlingsplats vid ett tempel och kan vid 20-tiden konstatera att de femtital svenskar som finns där har vatten, mat, kläder och en viloplats.

~23:30 Expeditionschefen kontaktas

Efter vissa svårigheter får Iremark tag på Thöresson. Thöresson har vid 23-tiden talat med Klas Molin, biträdande chef för ASO, och meddelar därför Iremark att Molin ska komma in till UD för nattbemanning. Thöresson nämner att beredskapskretsen har möte på morgon (27/12) klockan 10:00.

Den 27/12 -2004

Ambassader i området kontaktas

På morgonen sändes ett meddelande till ambassaden i Manila, Peking, Tokyo och Seoul med uppmaning att bidra med personal med konsulär erfarenhet till Bangkok och Phuket.

Förstärkning från Singapore

På förmiddagen är en svensk lokalanställd konsulär assistent från Singapore i Phuket för att förstärka kriscentret.

03:00 Ambassadören beger sig till Khao Lak

Klockan 03:00 beger sig Hafström till Khao Lak.

06:00 Ambassadören anländer till Khao Lak

Klockan 06:00 anländer Hafström till Khao Lak. Transporten fortsätter till ett sjukhus norr om staden och är framme cirka 08:00. Hafström bestämmer sig för att först besöka ett tempel i närheten av sjukhuset som används som uppsamlingsplats för omkomna, och ser att thailändska ID-gruppen har påbörjat identifieringsarbetet. Han återvänder till sjukhuset och

går tillsammans med ett frivilligt svenskt läkarpar igenom sjukhuset och de bedömer att många av patienterna behöver bättre vård.

08:20 Beredskapsgrupp ska upprättas

Thöresson ger den tjänsteförrättande expeditionschefen klockan 08:20 i uppdrag att i samband med eller efter det planerade mötet klockan 10:00 inrätta en beredskapsgrupp för att hantera frågor runt katastrofen.

09:00 Konungen vill ha besked

Klockan 09:00 söker Konungens stabschef och hovmarskalk information hos UD om katastrofen.

09:07 Fax till UD från ambassaden

Ambassaden skickar klockan 09:07 ett fax ställt till KC där han meddelar att situationen fortfarande är svåröverblickad i sydvästra Thailand. Särskilt efter samtal med thailändska utrikesministeriet som nämnde att kontakten förlorats med kriscentret i Phuket. I faxet ställs en direkt fråga om UD planerat evakuering av svenskar med flygplan och om hur problemet med drabbade som saknar pass ska hanteras. Det är nödvändigt att även kontakta och samordna den svenska ID-kommissionen med den thailändska, samt meddelar att kylförvaring av kroppar är begränsad. På grund av hård belastning och kraftigt underbemannad ambassad ber ambassaden UD om en stor förstärkning av personal med konsulär erfarenhet.

~09:30 Statsminister informeras om katastrofens dimensioner

För att informera sig om situationen med anledning av katastrofen ringer Persson cirka 09:30 upp Dahlgren. Dahlgren är på väg till beredskapskretsmötet, men pratar på väg dit med Persson och konstaterar att katastrofen kan vara av Estonia dimensioner.

10:00 Möte beredskapsgruppen på UD

Beredskapsgruppen första möte om katastrofen sker klockan 10:00. Närvarande är Dahlgren, representanter från ASO, KC, PIK, MK, SSSB och RK FA. Klockan 10:30 kommer Freivalds, som inte blivit meddelad om mötet, till kabinettssekreterarens rum då hon blir varse mötet ansluter hon. Olofsdotter kommer till mötet strax efter Freivalds. Under mötet får gruppen en bedömning av situationen direkt från Hafström som befinner sig i Khao Lak. Hafström meddelar att runt 300 svenskar befinner sig på sjukhus i området kring Phuket och att det drabbade området är totalt förstört av vågorna. I och med situationsbeskrivningen direkt från ambassaden blir katastrofens omfattning uppenbar för närvarande vid mötet och parallellt dras med Estoniakatastrofen 1994. Under telefonsamtalet framförs från Hafström att ambassaden är i stort behov av personalförstärkning. Personalförstärkning konstaterades på mötet behövdes i Thailand och att den konsulära svarskapaciteten på UD behövde utökas. Ett anhörignummer skulle inrättas för att minska belastningen på växeln. Diskussion fördes kring insatser från SRV och ID-kommissionen samt att kontakter skulle tas med såväl thailändska myndigheter som RPS för att underlätta hemresan av drabbade utan pass. Krishjälp på flygplatserna vid ankomst skulle ordnas genom att kontakta Svenska Kyrkan och Kommunförbundet. Ett möte med reseföretagen planerades för att fastställa behovet av extra flygkapacitet. Efter mötet kontaktar SSSB Rikspolisstyrelsen, RPS, om passproblemet.

~10:00 Nationellt samverkansforum bildas

SOS Alarms krisledningsstab såg strax före klockan 10 ett behov av en gemensam bild kring händelseförloppet och kontaktar därför Socialstyrelsen, Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri och UD. Genom en telefonkonferens mellan parterna beslutas att ett

samverkansforum ska bildas med SOS Alarm som central kontaktyta. Sammanträdena ska ske via telefonkonferenser. Cirka klockan 10 sker den första telefonkonferensen mellan katastrofledningen i Region Skåne, Stockholms läns landsting och Västra Götalandsregionen samt UD, Kunskapscentrum för Katastrofpsykiatri och SOS Alarm.

10:00 Inga chefer på KCs måndagsrapportering

Klockan 10:00 börjar Melén måndagsrapporteringen som normalt sätt är välbesökta men som idag har lite lyssnare och inga chefer på plats.

~11:00 Gruppchefen inställer sig på KC

Vid 11-tiden kommer Palm till UD.

12:00 Konungen får besked

Förvaltningschef Gunnar Holmgren ringer klockan 12:00 till Konungens stabschef och rapporterar att svenskar drabbats av naturkatastrofen.

~13:00 Chef inställer sig på KC

Någon timme efter Palm anländer även Nordlander.

~13:00 Konungen vill ha mer besked

Hovmarskalken ringer vid 13 – 14-tiden till Lars Danielsson, statsministerns statssekreterare, för att få mer information om katastrofen och för att be statsministern bege sig till Kungliga slottet för att informera Konungen. Danielsson bad om att få återkomma, vilket han gjorde vid 15 – 16-tiden.

13:00 Ett anhörignummer inrättas

Under måndagen görs flera ansträngningar för att förbättra telefonkapaciteten. Klockan 13:00 inrättas ett anhörignummer som UD:s pressenhet via media ger ut till allmänheten. De som på eftermiddagen ringer till telefonnumret kopplas till ett 15-tal tjänstemän på KC och ASO. Men inte heller denna metod är tillräcklig och för att minska trycket på telefonisterna börjar anhöriga att hänvisas till en e-postbrevlåda.

14:00 Möte med berörda ministrar

Medan Persson tar sig till Stockholm från sin semesterort talar han via telefon med Danielsson om att anordna ett möte med berörda ministrar angående katastrofen. Klockan 14:00 äger mötet rum, där Persson, Freivalds, Pär Nuder (finansminister), Dahlgren och Danielsson medverkar. Under mötet sker endast delgivning av information och förberedelser inför Perssons pressmöte klockan 15:00.

15:00 Pressträff

Persson håller tillsammans med Jämtin, Nordlander och några till tjänstemän från UD pressträff klockan 15:00. En fråga som kommer upp är ifall en statlig insats planeras för drabbade svenskar, Persson svarar att regeringen först vill ha en framställan från reseföretagen som anses främst ansvariga för evakuering innan regeringen är beredd att göra en sådan insats. Det är vid tidpunkten känt att andra länder redan organiserat offentlig räddnings- och evakueringsinsatser. Även problemet med att komma fram till UD per telefon togs upp. Ny pressträff bestäms till 17:00 och framöver sker de kontinuerligt.

~15:00 Konungen får information

Danielsson återkommer till Hovmarskalken vid 15 – 16-tiden med meddelande om att statsministern var förhindrad på grund av pressmöte och erbjöd sig själv att lämna information. Efter samråd med Konungen som godkänner att Danielsson informerar återkommer Hovmarskalken till Danielsson. På kvällen ringer Danielsson till Konungen.

16:00 Möte med beredskapskretsen inför pressträff

Klockan 16:00 hålls ett förberedande möte med beredskapskretsen inför pressträffen klockan 17:00. Det står klart vid detta möte att reseföretagen inte kan transportera hem alla svenskar, staten måste sätta in resurser. Situationen inom Regeringskansliet går igenom, beträffande befogenheter och kontakter mellan myndigheter och departement. Det beslutas att en statssekreterargrupp ska bildas för att lösa problemet med samordning och kontakter, gruppen ges inga befogenheter att fatta beslut. Denna grupp kommer att kallas beredskapsgruppen.

16:30 Beredskapsgruppen träffas

Beredskapsgruppen sammanträder klockan 16:30. Under mötet bestäms att skicka personalförstärkning till ambassaden. Diskussion förs om behovet av ett callcenter med KalixTele24.

18:00 KalixTele24 beslutas avlasta växeln

Ett privat callcenter, KalixTele24¹, kontaktas under eftermiddagen efter initiativ från Odd Guteland på Ministerkansliet då trycket på växeln inte nämnvärt avtagit. En överenskommelse fattas mellan UD, Förvaltningsavdelningen och KalixTele24 klockan 18:00 om att callcentret ska vara igång 07:00 den 28/12. Callcentrets uppgift är ta enklare samtal från anhöriga och drabbade där svar eller information kan tas och ges i enlighet med KCs standardblankett, övriga frågor ska tas direkt med UD.

19:24 Fax till UD från ambassadören

Ambassaden faxar klockan 19:24 över namnlistor från sjukhusen i Phuket, cirka 70 sjukhus. Många svenskar befinner sig på sjukhusen och mellan två och tre tusen svenskar saknas.

Den 28/12 -2004

Förstärkning åt ambassaden

Fyra medarbetare avreser till Bangkok och Phuket från Stockholm.

Beslut om att RKP ska leda den polisiära verksamheten

Tommy Hydfor, RKC beredskapshavande polischef, fattar den 26/12 ett tillfälligt beslut, den 28/12 fastslog rikspolischefen beslutet, på att RKP ska leda den polisiära verksamheten för att länspolismyndigheterna ska vara skyldiga att stå till RKPs förfogande. Det gäller främst skyldigheten att överlämna relevanta uppgifter för registrering.

RPS om pass

Klartecken för att pass inte behövs för drabbade svenskar vid inresa till Sverige ges av RPS den 28/12.

Reseföretagen försöker avrapportera

Reseföretagen försöker avrapportera svenskar från UDs listor men det är svårt att få kontakt med UD.

¹ Underleverantör till TeliaSonera

INVIT används för registrering

På morgonen beslutar UDs planeringsstab att använda databasen Invit för registrering. Själva registreringen i den nya databasen påbörjades på morgonen dagen efter.

Konungen vill ha besked

Konungen ber om ytterligare information hos UD men får ingen under dagen.

~14:00 Statsministern i kontakt med ambassadören

Persson ringer vid 14-tiden till Hafström, som återvänt till Phuket. Hafström gör bedömningen att runt 400 – 500 svenskar saknas och omkommit.

15:00 Expeditionschefen inställer sig på UD

Klockan 15.00 kommer Thöresson till UD.

17:00 RKP erbjuder UD hjälp med registrering

På eftermiddagen tar Therese Mattson, chef för RKP, kontakt med UD med anledning av att Nils Öberg, chef för Justitiedepartementets polisenhet, indikerat på att registreringen på UD inte fungerar tillfredställande. Hon meddelar UD att RKP har experter som kan vara behjälpliga med registreringen och ett möte bestäms till klockan 17:00. Under mötet presenterar Jörgen Härberg från RKP en modell för datahantering som bygger på användandet av Excel och databasen iBase. Thöresson svarar att UD redan förberett användande av Lotus Notes. UD tror inte att RKP kan klara av den stora mängd data som finns med föreslagen metod. Därmed anser Thord Modin från RKP, att UD verkar bestämt sig för Lotus Notes och att de har situationen under kontroll.

20:33:46 SMS skickas till drabbade

Guteland föreslog vid diskussionen om att använda sig av ett callcenter också att skicka sms till abonnenter som befinner sig i de drabbade områdena. Anledningen var att lokalisera och få besked om dem som var i säkerhet, skadade eller oskadade. Denna lösning visade sig vara framgångsrikt och ett bra initiativ, som dessutom minskade trycket på Regeringskanslietsväxel. Första meddelandet skickas till drabbade klockan 20:33:46, där det stod: ”UD uppmanar svenskar i de olycksdrabbade områdena att ringa hem (använd gärna SMS) eller till ambassaden, och uppmana andra svenskar att göra det samma.”

20:33:47 SMS skickas till drabbade

I nästa sms uppmanades drabbade att kontakta konsulatet i Phuket. Konsulatet var inte berett på den stora tillströmningen samtal och drabbade blev besvikna på sms-meddelandet. I sms-meddelandet som skickades klockan 20:33:47 stod det: ”Ambassaden i Bangkok tel 02263 7 200, har öppnat ett kontor i Phuket dit svenskar kan vända sig.”

20:33:49 SMS skickas till drabbade

Ett tredje sms med kompletterande uppgifter till det föregående skickas klockan 20:33:49: ”Adressen är: Pearl Village Hotel, Nai Yang Beach and National Park. Kristelefon UD + 46 8 405 41 00”

Den 29/12 -2004

Förstärkning åt ambassaden

14 medarbetare avreser från Stockholm till Bangkok och Phuket, samt två medarbetare från ambassader i närheten. Ytterligare förstärkning skickades de följande dagarna för att den 2/1 uppgå till 80 personer med konsulär erfarenhet som arbetade vid ambassaden.

09:00 Kungen informeras

Klockan 09:00 informeras Konungen av Dahlgren vid besök på Slottet. Information om katastrofen ges framöver kontinuerligt till Konungen.

Den 30/12 -2004

11:00 UD ska efterhand föra över listorna till RKP

Ett möte hålls mellan UD och RKP där ett konsultföretag medverkar. RKP har en organisation med utpekade ansvariga och ett fungerande system för diarieföring och databas. UDs organisation kritiserats av konsulterna. Beslut fattas under mötet att UD efterhand ska föra över allt sitt material till RPS och att RPS kontinuerligt ska återföra detta material till UD efter systematisering. RKP uppfattar inte att listorna ska återlevereras till UD vilket inte heller görs.

14:26:42 SMS skickas till drabbade

Ett fjärde sms skickas till drabbade klockan 14:26:42: "BRIS har öppnat ett telefonnummer, dit barn som är traumatiserade och deras föräldrar har möjlighet att ringa. Tel + 46 771 50 50 50"

Den 31/12 -2004

UD bygger ut kapacitet

Förvaltningsavdelningen bygger successivt ut kapaciteten för extra arbetsplatser i kulvertarna eftersom telefontrycket fortsätter att vara hårt. På de 100 extra arbetsplatserna som under dagen finns arbetar tjänstemän från ett antal departement.

Kvalitetssäkring påbörjas på RK

Det startar under dagen ett omfattande arbete med kvalitetssäkring på Regeringskansliet. Ett 80-tal anställda arbetar med att rätta felstavade namn, radera dubletter och kontakta anmälare av saknade personer för verifiering av uppgifternas aktualitet.

Den 1/1 -2005

RKP samkör listor med skatteverket

Under dagen samkör RKP sina listor över ankommande med Skatteverket. Anna-Karin Storsten på Skatteverket ringer till UD för att även samköra UDs listor men får besked av UD att det inte är aktuellt.

Den 2/1 -2005

Överenskommelse om att RPS tar över ansvaret för listor

Det konstaterades under dagen att RPS måste ta över ansvaret för listorna senast den 4 januari för att kommuner ska ha meddelats om omkomna och saknade innan skolstarten den 10

januari. Listorna skall senast den 7 januari tillhanda de lokala polismyndigheterna för vidarebefordran till kommunerna.

Den 3/1 -2005

UDs databas skickas till skatteverket

UDs databas skickas på förmiddagen till Skatteverket, som får till uppgift att matcha ofullständiga uppgifter med folkbokföringsregistret. Detta görs under natten till den 4 januari och av de ca 2000 ofullständiga uppgifterna kan knappast hälften kompletteras.

SCB granskar listor

UD ber Statistiska Central Byrån, SCB, att granska UDs databas som ett led i listornas kvalitetssäkring.

Den 4/1 -2005

15:30 Överlämnande av listor

Överlämnande av listorna över omkomna och saknade bestämdes till klockan 14:00, men inte förens 15:30 kan RPS överta ansvaret från UD.

Den 7/1 -2005

16:00 Listor skickas till lokala polismyndigheter

Klockan 16:00 skickas listorna ut till de lokala polismyndigheterna för vidarebefordring till kommunerna. En viss osäkerhet i uppgifternas aktualitet finns trots kvalitetssäkring.

Bilaga 3

Händelseförloppet med Identifieringsproblematiken

Den 26/12 -2004

05:52 Första samtalet från Thailand till RKC

Första samtalet till RKC², Rikskommunikationscentralen, från Thailand med information om att stora vågor svept in över land kom klockan 05:52. Polismyndigheter ringer strax efter in till centralen med förfrågningar i ärendet.

06:33 Beredskapshavande polischef blir larmad

Klockan 06:33 kontaktar personalen på RKC beredskapshavande polischef Tommy Hydfors³.

~06:33 ID-kommissionen kontaktas

Omedelbart efter att Hydfors informerats kontaktar han vice ordförande i ID-kommissionen Stig Edqvist⁴. Edqvist får ansvaret för att kalla in personal så att katastrofregistrering startas och att förbereda ID-kommissionen för en insats. Hydfors beslutar att göra en personalförstärkning på RKC samt att händelseförloppet ska följas och dokumenteras.

08:40 RKP kontaktas av UD

UD informerar klockan 08:40 RKP, Rikskriminalpolisen, om att det saknas ett flertal svenskar i området.

08:45 KC tar kontakt med RKP

Klockan 08:45 talas Edqvist och Palm vid via telefon. RKP får klartecken att förbereda ID-kommissionen, vilket Edqvist under förmiddagen vidareförmedlar till Hydfors.

Den 27/12 -2004

05:06 Ambassaden e-postar UD

Ambassaden skickar klockan 05:06 e-post till UD om vem thailändska myndigheter ska kontakta rörande identifiering av omkomna och att det är brådskande. På kvällen lokaltid får ambassaden svar per e-post om att ID-kommissionen inkallats. UD begär ett godkännande från thailändska myndigheter om att kommissionen får verka i landet.

16:00 Beslut om att skicka ID-kommissionen

Regeringskansliet i samråd med RPS, Rikspolisstyrelsen, och RMV, Riksmedicinverket, tar den 27/12 beslut om att skicka ett ID-team till södra Thailand. Klockan 16:00 beställer Nordlander insatsen av ID-kommissionen. I beslutet står att ID-teamet ska bestå av sju namngivna personer.

² Rikskommunikationscentralen har dygnet runt täckning och ansvarar för larmförmedlingen vid Rikskriminalpolisens ordningsenhet.

³ Hydfors är även chef för Rikskriminalpolisens ordningspolis enhet.

⁴ Edqvist är även chef för våldsroteln.

17:21 Ambassaden kontaktar UD

Ambassaden besvarar klockan 17:21 UD:s e-post om godkännande av thailändska myndigheter att ID-kommissionen kan verka i landet. I e-post meddelandet stod att thailändska utrikesministeriet under ett möte som hållits under dagen efterlyste hjälp från rättsmedicinska experter, och att de därmed godkände utländsk hjälp. Vid samma möte gavs godkännande av hjälpinsatser.

Den 28/12 -2004

Problem med att bevara döda kroppar

Diskussion om hur problemet med att bevara döda kroppar skulle lösas fördes på KC redan innan kremeringsproblematiken kom upp. Förslag fanns om att skicka fartyg med kylkapacitet och om att förvara kropparna i kylcontainrar.

05:50 KC i kontakt med ambassaden

Nordlander skickar ett e-post klockan 05:50 med instruktion till ambassaden om att få thailändska myndigheter att inte bränna några kroppar förens en säker identifikation gjorts.

Den 29/12 -2004

00:33 Ambassaden meddelar KC

Den thailändska insatsledningen informerade, efter att ambassaden meddelat svenska inställningen till kremering, att inga kremeringar skulle göras av utländska medborgare innan en gjord identifiering. Ambassaden meddelar denna information klockan 00:33 till Nordlander per e-post. Ambassaden bekräftar denna information den 30/12 till UD per fax. Samma fråga togs senare upp av Freivalds under samtal med den thailändske inrikesministern vid hennes besök i Thailand.

11:45 Fritidsresor erbjuder kyltransport

Fritidsresor har telefonkontakt med Palm klockan 11:45 och informerar om kylförvaringsbehovet av omkomna. Fritidsresor erbjuder hjälp av kyltransport via Hapag-Lloyd Shipping. Samma information bekräftas via e-post klockan 12:01.

14:19 KC svarar om erbjudande av kyltransport

Palm svarar klockan 14:19 om att de håller på att förhandla med Hapag-Lloyd och med ett svenskt företag samt ser möjligheten att hyra in kylbåtar från närområdet.

20:15 Försvarsdepartementet meddelar FM om kistor och liksäckar

Försvarsdepartementet meddelar FM klockan 20:15 att liksäckar och kistor ska tillhandahållas på plats av FN. Inför flygningarna med Herculesplanen och AN124 hade ett antal kistor införskaffats av FM för SRV:s räkning. SRV hade införskaffat några kistor på plats i Thailand.

Den 30/12 -2004

fd ÖB Hederstedt ansvarig för hemtransporten av omkomna

Regeringen ger fd ÖB Johan Hederstedt i uppgift att ansvara för hemtransporten av svenska omkomna.

ID-kommissionen avreser till Thailand

ID-kommissionen avreser under eftermiddagen till Thailand.

08:53 SRV ska rekvirera kylutrustning

Ett fax skickas klockan 08:53 till SRV från Thöresson om att SRV omedelbart ska rekvirera kylutrustning.

Den 31/12 -2004

SRV beställer is

SRV beställer 10 torriscontainrar i Bangkok. Det finns en Torrisfabrik i Phuket.

En samverkansgrupp bildas

En samverkansgrupp bildas av statssekreterargruppen och blir benämnd kontaktmannagruppen. Syftet med gruppen är att underlätta kontakterna mellan departementen och utreda informations- och samverkansbehov som ej gått att lösa mellan departementen. Gruppen leds av UD och består av representanter från Justitie-, Försvars-, Finans- och Socialdepartementet. Första sammanträdet är under dagen och gruppen har ytterligare ett sammanträde den 3 januari.

02:05 ID-kommissionen anländer till Thailand

ID-kommissionen anländer till Bangkok klockan 02:05 och beger sig vidare till Phuket.

08:30 Herculesplanet lämnar Sverige

Klockan 08:30 beräknas det första Herculesplanet lämna Sverige från F7. Ombord har SRV fem lastpallar med sjukvårdsmaterial samt kistor för hemtransport av omkomna från Thailand.

09:00 Omhändertagandegruppen träffas

Omhändertagandegruppen träffas för första gången klockan 09:00 och sammanträder totalt två gånger (31/12 och 1/1). Gruppen som verkar inom Justitiedepartementet och består av representanter för Justitiedepartementet, Försvarsdepartementet, Finansdepartementet, UD, Socialdepartementet och Stockholms stift bildades på statssekreterargruppens initiativ den 30/12 med syftet att ta upp frågor och frågeställningar om omhändertagande av avlidna. Den 31/12 får gruppen även i uppdrag att ta ställning till frågor om försvunna som aldrig återfinns. Under första mötet diskuteras många frågor runt hemtransport och identifiering. Gruppen kommer fram till att en präst från Svenska kyrkan ska närvara vid hemtransporten, att landning och avlastning av omkomna ska ske på avskild och avgränsad plats samt att kontakt åter bör tas med thailändska inrikesministern om att inte kremera utländska kroppar.

13:00 FM ska inhandla kistor

Försvarsdepartementet meddelar FM klockan 13:00 om att upphandla 1500 kistor.

Den 1/1 -2005

fd ÖB Hederstedt åker till Thailand

Hederstedt åker sent på natten till Thailand för att organisera hemtransporten av omkomna.

ID-kommissionen börjar sitt arbete i Thailand

ID-kommissionen påbörjar sitt arbete på område 1B i Bang Muang.

14:00 Omhändertagandegruppen träffas

Klockan 14:00 träffas gruppen samt företrädare från UD, FM, SRV och RPS för att ge en lägesbeskrivning. Gruppen konstaterar att omkomna vid hemkomst måste genomgå en identitetskontroll för att kunna utfärda dödsfallsintyg. Förslag läggs fram till regeringen om att RPS ska samordna frågan om hemtransport, eftersom hemtransportens alla moment ska vara tydliga gentemot anhöriga.

22:30 Herculesplan anländer till Thailand

Det första Herculesplanet landar på Phuket International Airport cirka klockan 22:30, det andra en halvtimme senare. Herculesplanen lastas av och står sedan beredda i Bangkok för ytterligare uppdrag i Thailand. Det ena planet ska ta hem identifierade omkomna svenskar och därför ingår två präster i dess besättning.

Den 2/1 -2005

Beslut att skicka ID-team från Sri Lanka till Thailand

Omdirigering av ID-teamet i Sri Lanka till Thailand sker efter beslut av Regeringskansliet i samråd med ambassaden i Colombo, RPS och RMV. Anledningen är att antalet saknade svenskar i Thailand vida överstiger det antalet som befaras saknade i Sri Lanka. Teamet ska förstärka den styrka som redan är på plats i Thailand.

Beslut att skicka förstärkning till ID-kommissionen

RK i samråd med RPS beslutar att sända ut förstärkning med sju personer till ID-kommissionen i Thailand.

03:00 ABB och FM flyttar kylcontainrar

Den av SRV upphandlade Antonov 124 från Ryssland lyfte från Arlanda klockan 03:00. FM flög ner med AN124 ner 11 kylcontainrar⁵ som de själva ställt till förfogande och landade i Phuket den 3/1. Lokalt i Thailand mobiliserades kylcontainrarna av ABB.

Den 3/1 -2005

ID-kommissionen flyttar

Det svenska ID-teamet flyttar till område 1A vid templet Wat Yang Yao i Takua Pa.

Beslut att skicka förstärkning till ID-kommissionen

RK i samråd med RPS beslutar att sända ut förstärkning med sex personer till ID-kommissionen i Thailand.

Beslut om att RPS ska samordna hemsändandet av avlidna

Regeringen beslutar under dagens regeringsammanträde att uppdra åt RPS att samordna hemtransporten och överlämnandet av omkomna till anhöriga. Problem uppstår mellan Hederstedt och RPS eftersom Hederstedt inte blivit informerad om beslutet. Problemet reds ut den 5/1.

06:00 AN124 landar i Thailand

⁵ Varje kylcontainer rymmer 110 kroppar.

AN124 landar på flygplatsen i Phuket klockan 06:00. Här avlastas kylcontainrarna för vidaretransport till samlingsplatserna för omkomna. Med på planet fanns även liksäckar, kistor och ett extra dieselaggregat för att säkra elförsörjningen till kylcontainrarna.

16:38 Hercules lyfter från Phuket med sex omkomna

Hercules lyfter klockan 16:38 från Phuket med sex omkomna. En ceremoni hölls på flygplatsen klockan 16:00 där anhöriga till de omkomna deltog. Planet stannade i Dubai för besättningsbyte.

Den 4/1 -2005

Honorärkonsulatet får status generalkonsulat

Regeringen beslutar under dagens regeringsammanträde att upprätta ett generalkonsulat i Phuket. Honorärkonsulatet får därmed en tidsbegränsad status som lönat generalkonsulat fram till den 26 juni. Ytterligare regeringsammanträden med anledning av katastrofen hölls den 8/1 och 10/1.

Beslut att skicka förstärkning till ID-kommissionen

RK i samråd med RMV beslutar att sända ut förstärkning med fyra personer till ID-kommissionen i Thailand. Ytterligare förstärkning sker den 12/1 då expertgruppen på 32 personer kompletteras med två rättsmedicinska assistenter, samtidigt beslutas att expertgruppen som arbetar med identifieringsarbetet i Thailand får bestå av totalt högst 34 personer.

Den 5/1 -2005

Hederstedt får två kontaktpersoner i polisens stab

Problem med samordning mellan Hederstedt och RPS reds ut den 5 januari, då Hederstedt får två kontaktpersoner i polisens stab från Nationella insatsstyrkan att samordna saker med.

Ärna flygfält kommer fortsättningsvis att användas

RPS fattar beslut om mottagning och extra identitetskontroll av omkomna fortsättningsvis ska ske på Ärna flygfält utanför Uppsala. Anledningen är att polisen ska kunna ge alla anhöriga till omkomna samma bemötande vid hemkomst samt kunna upprätta en uthållig organisation eftersom det fortfarande är oklart hur många som omkommit eller kommer att transporteras hem. Av många anhöriga var mottagningen av de omkomna på Ärna militärflygplats uppskattad, dock ej av de anhöriga som inte underrättats att möjlighet fanns att ta emot den omkomna i hemstaden.

02:54 Herculesplan anländer till Arlanda med sex omkomna

Herculesplanet landar på Arlanda klockan 02:54 med sex omkomna ombord. Hemvärnssoldater från Livgardesgruppen lyfter ut kistorna från planet samtidigt som en tyst ceremoni hålls.

Den 7/1 -2005 med inriktning Thailand

Herculesplan lämnar Thailand

Det andra Herculesplanet återvänder till Sverige med två omkomna ombord.

FM ska ta hand om hemtransporten av omkomna

RPS beslutar att uppdra åt FM att ta hand om hemtransporten av omkomna. FM ska därmed upphandla och träffa avtal med transportföretag. FM ifrågasatte beslutet om FMs lämplighet att upphandla transporter, samtidigt som en självklar beredskap och vilja fanns i att bistå om det ansågs lämpligt, men att uppdragsgivare och mottagare enligt stödförordningen ska specificeras.

Bilaga 4

Händelseförloppet med resursproblematiken

Den 26/12 -2004 med inriktning Thailand

~06:00 FM kontaktar UD

Cirka klockan 6 när allmänheten och drabbade börjar ringa FMs sambandscentral, kontaktar FMs vakthavande UD för att få ett telefonnummer dit allmänheten kan vända sig.

07:28 SRV får information om flodvågor

Klockan 07:28 får SRVs vakthavande tjänsteman, Eva Röhs, information om flodvågor i Sydostasien av SOS Alarm. Denna information vidareförmedlas till Kjell Larsson, chef för SRVs operativa avdelning. Ungefär klockan 08:00 blir SRVs generaldirektör Christina Salomonson informerad. Vid detta stadium är endast insatser i Sri Lanka aktuella.

~08:30 UD GS tar kontakt med SRV

Omkring 08:30 kontaktar Per Örneus, chefen för humanitära gruppen vid UD GS, Larsson för att fråga om någon insats av SRV var planerad för att bistå svenska medborgare i Thailand.

09:30 SRV diskuterar om hjälp ska skickas till Thailand

Klockan 09:30 får Salomonson ett telefonsamtal från en privat kontakt som förmedlar en lägesbild från södra Thailand. Salomonson ringer därefter Larsson för att informera om hjälpbehoven i Thailand. De kommer gemensamt fram till att UD måste ge ett beslut och ta hand om finansiering för att SRV ska kunna genomföra insatsen eftersom Thailand inte begärt hjälp.

~10:00 UD GS meddelar SRV att vara beredda på en insats i Thailand

Örneus ringer till Hans Lundborg, chef för UD GS, och berättar om hjälpbehoven för svenskar i Thailand och möjligheten av en insats av SRV vilket Lundborg anser angeläget. Även Annika Söder, Carin Jämtins statssekreterare, stöder denna idé och vid 10-tiden får Larsson också en positiv inställning från Jämtin. Örneus ringer åter till Larsson och förmedlar de kontakter och inställningar han fått samt uppmanar SRV att vara beredd på en insats. Örneus måste dock ha en formell beställning. Under eftermiddagen försöker Örneus förgäves kontakta Palm och Nordlander, när inte det går kontaktar han John Zanchi, pressekreterare hos Carin Jämtin, för att Zanchi ska kontakta Dahlgren i frågan.

11:00 SRV diskuterar behovet med Försvarsdepartementet

Salomonson ringer klockan 11:00 till statssekreteraren på Försvarsdepartementet, Jonas Hjelm, för att diskutera hjälpbehoven i Thailand och en insats från SRV. Hjelm ber att få återkomma och ringer Danielsson och Dahlgren. Båda informerar Hjelm att det är UD som är ansvarig för insatsfrågan så Hjelm meddelar Dahlgren att SRV är behjälpliga vid behov. Hjelm återkommer till Salomonson efter 10 minuter med beskedet att en insats för tillfället inte är aktuellt. Försvarsdepartementet och SRV har flera kontakter under dagen.

~15:00 Kabinettsekreteraren i samtal med KC

Vid 15-tiden ringer Dahlgren upp Nordlander och diskuterar frågan om en insats från SRV samt om den otillräckliga kapaciteten på RKs växel. Nordlander berättar att det fortfarande inte bekräftats någon omkommen eller saknad svensk i Thailand. Zanchi meddelar efter detta samtal Örneus om att Nordlander inte godkänt en insats. Örneus försöker trots beskedet prata med Larsson om en insats men Larsson håller fast vid att en formell beställning krävs.

~15:00 KC får information om att SRV är behjälpliga

Marina Berg, handläggare på humanitära gruppen på UD GS, ringer vid tretiden till Palm för att informera om att SRV kan vara till hjälp vid behov för en insats i Thailand. M. Berg känner till att SRV snabbt kan mobilisera räddningsteam med olika kompetens och tar därför på sig uppgiften att informera Palm. Palm meddelar att inget behov finns eftersom ingen förfrågan kommit från ambassaden.

19:30 Chefen för EKB på Socialstyrelsen kontaktas

Tjänstemannen i beredskap, TiB, vid Socialstyrelsens enhet för krisberedskap, EKB, får klockan 18:30 information om katastrofen av Kamedosekreteraren Helge Brännström. Klockan 19:30 kontaktas chefen för EKB, Per Kulling av TiB och de bedömer att de tre stora landstingen bör kontaktas.

~20:00 Socialstyrelsen tar kontakt med KC

Palm kontaktas av Kulling klockan 20 och de samtalar främst om mottagandet av hemkomna resenärer. Kulling meddelar att Socialstyrelsen kan förmedla kontakter för sjukvård och psykologiskt omhändertagande i Sverige. Socialstyrelsen kan även erbjuda att ta kontakt med LfV för att försöka få tag i sjuktransport och bistå med sjukvårdspersonal ombord, skicka kristeam till området och att kartlägga behoven för transport av skadade. Efter samtalet med Palm kontaktar Kulling SOS Alarm AB och begär att tjänstemännen i beredskap för Region Skåne, Stockholm läns landsting och Västra Götalandsregionen ska ringa upp honom. Inom en timme ringer samtliga upp Kulling och får reda på att ett stort antal skadade svenskar förväntas komma från de drabbade områdena. Lanstingen meddelas att en beredskap bör byggas upp både på sjukhusen och på flygplatserna.

Den 27/12 -2004 med inriktning Thailand

SFSA erbjuder sin hjälp

Tre gånger under dagen hör SFSA av sig till UD för att erbjuda Flying Hospitals flygande sjukhus samt fraktflygplan med kylkapacitet, som SFSA kan förmedla kontakt med. Informationen förs aldrig vidare inom UD och således ges inget besked till SFSA.

Fritidsresor tar kontakt med UD

Fritidsresors högsta ledning, däribland koncernchefen, håller en telefonkonferens med Palm på UD om ett akut behov av hjälpinsatser.

Beslut att skicka ett bedömningsteam från SRV

Beslut om att sända ett bedömningsteam från SRV till Thailand tas tidigt under dagen.

Socialdepartementet informeras om vidtagna åtgärder

Socialstyrelsen informerar Socialdepartementets expeditions- och rättschef om att Socialstyrelsen planerar för mottagandet av skadade från det drabbade området.

EU-samordnare föreslår EUs gemensamma katastrofberedskap

EU-samordnaren vid KC, Tommy Andersson, ringer till Roland Nilsson, kansliråd på KC, och meddelar att en aktivering av EUs gemensamma katastrofberedskap vore av stor betydelse. Tommy Andersson menade på att medlemsländerna i och med aktiveringen gemensamt kunde arbeta för att snabbt få fram flygtransporter. Nilsson meddelar att Nordlander och Palm har hand om ärendet och att han inte tror att det är aktuellt med en sådan åtgärd, men om behovet uppkommer ska de återkomma.

UD tar kontakt med LfV

Under eftermiddagen tar Nordlander kontakt med LfV eftersom behov av sjuktransport finns. Det svenska ambulansflyget, SNAM, som vid tidpunkten var under uppbyggnad diskuteras men den 28/12 fås besked om att det inte skulle få flygtillstånd.

~03:15 ASO kontakt med Fritidsresor

Molin på ASO ringer efter klockan 03:15 upp Fritidsresors Sverigechef för att planera ett möte. Molin får som svar att reseföretagen redan planera ett möte och att de kan höras av efter det. Fritidsresors Sverigechef återkommer tidigt på morgonen med besked om Khao Lak drabbats hårt. Molin får under natten besked från ambassaden om behov av personalförstärkning. Beskedet skickas även till KC via e-post och underförmiddagen via fax.

06:00 Ambassadens hemsida vädjar om frivilligas hjälp

Klockan 06:00 läggs en vädjan om hjälp från frivilliga att ta hand om och stödja drabbade i katastrofen upp på ambassadens hemsida. Särskilt söks personer med erfarenhet av krishantering, sjukvård och själavård. Initiativet kom från Jan Nyberg, pressråd på den svenska ambassaden i Paris, som var på semester i Thailand men inställde sig på ambassaden i Bangkok och börjar arbeta med hemsidan. Vädjan fick många frivilliga att kontakta ambassaden och erbjuda sin hjälp.

09:00 Reseföretagen ber UD om hjälp med evakuering

Klockan 09:00 ber reseföretagen UD om hjälp för att evakuera nödställda svenskar, enligt egen utsaga samt media.

09:03 Fax från ambassaden till UD

Ambassaden faxar UD klockan 09:03 och meddelar att det finns svårigheter i att få kontakt med det drabbade området. Det finns uppgifter om att drabbade evakueras till Bangkok av thailändska myndigheter och att många svenska barn blivit föräldralösa i katastrofen. Ambassaden förmedlar att det finns ett stort behov av kristeam och förfrågar UD om de planerar någon evakuering av svenskar från Thailand.

~10:00 Telefonkonferens om mottagande

Klockan 10, 15:00 och 21:30 hölls telefonkonferenser mellan organisationer, myndigheter⁶ och Socialstyrelsen (innehade ordförandeskapet) där huvudtemat var en bra medicinsk mottagning i Sverige av skadade med vårdbehov. Även möjligheten att skicka sjukvårdspersonal till Thailand diskuterades. Följande dagar hölls telefonkonferenser som mest inriktades på de sjuktransporter som UD anordnat med SAS. Västerbottens läns landsting åtog på sig det formella vårdansvaret vid flygningarna. Region Skåne, Stockholm

⁶ Katastrofledningen från Region Skåne, Stockholms läns landsting och Västra Götalandsregionen, UD, Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri och SOS Alarm AB (administrativt ansvarig). Ytterligare organisationer och myndigheter anslöt sig efterhand, bland annat: KBM, SRV, Svenska Kommunförbundet, LfV, RPS, FM, Landstingsförbundet och olika landsting.

läns landsting och Västra Götalandsregionen gavs ansvaret att sända sjukvårdsteam till Thailand.

10:00 Drabbade kan lämna Thailand utan pass

Klockan 10:00 beslutar thailändska myndigheter att drabbade får lämna landet utan passhandlingar. Även RPS beslutar under dagen att drabbade från Bangkok och Phuket ska tas emot på de större svenska flygplatserna utan att de har pass.

~14:00 Fritidsresor erbjuder UD platser till Thailand

Erbjudande om att utnyttja tomma platser på Fritidsresors flygplan till Thailand den 28/12 på kvällen kommer till UD vid 14-tiden.

14:23 Thailand tar emot utländsk hjälp

Ett fax från ambassaden kommer till UD klockan 14:23 som meddelar att det thailändska utrikesministeriet välkomnar utländsk hjälp, men att den ska koordineras med thailändska myndigheter.

~15:00 FM råder UD att upphandla transporter

Försvarsmakten råder UD vid 15-tiden att upphandla strategiska transporter.

~16:00 SRVs bedömningsteam skickas inte

Vid 16-tiden talas Jämtin och Björklund vid per telefon och de är båda överens om att dra tillbaka beslutet om att skicka ett observatörsteam. Istället planeras ett räddningsteam.

16:30 Fritidsresor förnyar sina krav på hjälp

Fritidsresor förnyar klockan 16:30 genom ett telefonmöte med Palm sina krav på extra transportkapacitet, ett kriscentrum i Khao Lak och resurser att söka efter saknade och identifiering av omkomna efter statsministerns uttalande på pressträffen klockan 15:00.

~16:30 KC i kontakt med SAS

Efter Palms kontakt med Fritidsresor klockan 16:30 tar hon kontakt med SAS angående flygkapacitet. SAS har ingen möjlighet att ställa flygplan till UD:s förfogande förens den 1/1.

19:22 Fritidsresor skickar e-post till UD om hjälp

Klockan 19:22 bekräftar Fritidsresor sina krav per e-post till Nordlander.

22:30 SRV i kontakt med Försvarsdepartementet

Dahlgren kontakter Hjelm och meddelar att UD godkännt en insats av SRV i Thailand. Hjelm ringer därefter upp chefen för CIV för att dels informera om att UD förmodligen ringer med besked om vilka behov som finns i Thailand, dels för att CIV ska ta reda på om ett regeringsbeslut är nödvändigt för en insats av SRV i Thailand.

23:40 Allt klart från UD, SRV skickas till Thailand

Klockan 18:00 ges besked till SRV om att UD ska stå för kostnaderna. CIV talade med Salomonson klockan 23:40 och meddelade vilken kompetens och vilka resurser som krävdes för insatsen. Beslutet att skicka SRV togs efter många diskussioner inom Försvarsdepartementet, UD GS och ministrar. Främsta frågan var vem som skulle vara ansvarig för beslut och finansiering.

Den 28/12 -2004

Flight Management erbjuder UD flygkapacitet

Flygförmedlaren Flight Management kontaktar Westerlind på eftermiddagen för att erbjuda en Boeing 757 från flygbolaget Air Slovakia med flera avgångar. Inget svar ges från UD under ett dygn och därmed avvecklar Flight Management erbjudande med flygbolaget.

FlyNordic kontaktas av flygmäklare

Genom en flygförmedlare erbjuds UD flera flygningar med FlyNordics MD80 flygplan med möjlighet att fälla säten till bårplatser. UD meddelar att inget behov finns. FlyNordic erbjuder en timme senare UD även ett MD82 plan. Det avtal som finns mellan Oy Logimix Ltd.⁷ och FMLOG via Kronflyg utnyttjades ej.

UD beställer sjukvårdstransport från andra flygbolag

UD beställer sjukvårdstransport från andra flygbolag än SAS, bland annat Viking Airlines och SAS Braathens.

SAS bistår med några plan

Danielsson ringer efter Dahlgrens besked om att SAS inte kan erbjuda flygkraft förrän den 1/1 till chefen för SAS Sweden, Anders Ehring. Danielsson och Ehring kommer fram till att SAS kan ordna fram några mindre flygplan som behöver mellanlanda några gånger mellan Sverige och Thailand för att evakuera drabbade. SAS meddelar Palm på morgonen att fyra Airbus 330/340 kan användas, två den 30/12 och två den 31/12, och att lediga stolar finns på ordinarie flygningar från Thailand.

Tyskland erbjuder sin hjälp

Persson får på eftermiddagen erbjudande om sjuktransporter och del i tyskt fältsjukhus av Tysklands förbundskansler Gerhard Schröder. Även Norge erbjuder hjälp.

Upphandling av flygkapacitet

Westerlind får efter tisdagens möten med SAS och resebranschen i uppdrag att upphandla flygkapacitet. Ett flertal möten äger rum den danske ambassadören och norska charge d'affaires medverkar. Det finns ett politiskt tryck att snabbt få iväg regeringsskickade sjuktransport till de drabbade områdena. Samtal fördes med bland annat Airbroken Center⁸, Flight Management, Thai Airways och Saudi Airlines.

03:40 FM kontaktas för krishantering på flygplatserna

Regeringskansliet kontaktar FM klockan 03:40 för krisstöd till drabbade som anländer till flygplatserna från katastrofområdet.

05:40 FM personal får order om krishantering på flygplatserna

Klockan 05:40 har FM grupperat personal från närliggande förband till Arlanda, Landvetter och Sturup för krisstöd till drabbade och avlastningssamtal till personal inom Svenska Kyrkan och LFV.

09:28 LFV får i uppdrag att utreda sjuktransport

UD kontaktar klockan 09:28 LFV för att be dem se över möjligheten att göra om och iordningställa flygplan från SAS för hemtransport av bårpatienter från Thailand.

⁷ FlyNordic är dotterbolag till Finnair som är en av huvudägarna till Oy Logimix

⁸ Airbroken Center förmedlar flygplan från bland annat Air Scotland/Greece Airways

10:00 Beredskapsgrupp diskuterar Hercules

Diskussion kring användning av FMs Herculesplan för hemtransport av drabbade diskuteras på beredskapsgruppsmöte klockan 10:00. Slutsatsen blir att planen inte är lämpliga då varken toalett eller bekvämligheter finns. Resan skulle dessutom kräva fyra mellanlandningar.

12:00 FM i kontakt med Förvarsdepartementet

FM ber Förvarsdepartementet klockan 12:00 om att få sätta Herculesplanen i beredskap varvid Förvarsdepartementet ber om att få återkomma. FM fattar dock beslut om beredskapshöjning av två plan innan Förvarsdepartementet återkommer.

12:00 SRV beslutar att SRV ska åka

Salomonson fattar klockan 12:00 det formella beslutet om en insats av SRV i Thailand.

12:00 SRV kontaktar FM

SRV kontaktar klockan 12:00 FM och ber om stöd med sambandsmateriel.

14:00 Möte UD och reseföretagen

UD och reseföretagen håller klockan 14:00 ett möte angående flygkapacitet. Nordlander ställer sig positiv vid frågan om reseföretagen ska fortsätta införskaffa lämplig transportkapacitet och det beslutas att reseföretagen ska återkomma med krav vad gäller kostnadsfrågan. Med på möte finns representanter för Fritidsresor/Britannia, My Travel och Apollo samt Nordlander, Palm, Westerlind (chef för SSSB) och delvis Dahlgren. Ett uppföljningsmöte sker den 30/12 klockan 11:00 där behov av ambulansflyg tas upp.

14:00 Möte beredskapsgrupp på UD

Beredskapsgruppen har möte klockan 14:00 där bland annat hemtransport samt konsulärt bistånd diskuteras. Olofsdotter ger förslag om evakuering av drabbade med ryska Aeroflot som förfogar över många flygplan, men förslaget avslås. Vid diskussion om konsulärt bistånd beslutas att ingen avgift ska tas av både politiska och praktiska skäl. Ambassaden hade i ett tidigt skede meddelat svårigheter med konsulärt bistånd eftersom det dels skulle tas en avgift, dels skulle en blankett fyllas i. Varken avgifts- eller blankettkravet fungerade varvid utställda pengar i praktiken övergick från bistånd till bidrag.

15:30 FM ska redovisa beredskapsläge

Förvarsdepartementet ger klockan 15:30 FM i uppdrag att redovisa beredskapsläget för Herculesplanen samt tillgång på licksäckar och flygtransportkapacitet för hemtransport av omkomna. FM återkommer med svar den 29/12 klockan 08:30.

16:00 Möte UD och SAS

Möte mellan UD och SAS äger rum klockan 16:00 med närvaro av danska ambassadören, Ole Lönsmann Poulsen och norska chargé d'affaires, Thomas Strømme, eftersom man är intresserad av en gemensam lösning. Närvarande från UD är Nordlander, Palm och Westerlind. Efter förfrågan från de skandinaviska myndigheterna lovar SAS att undersöka möjligheten till en luftbro med Boeing 737 mellan Thailand och de skandinaviska länderna. Även möjligheten att använda MD80 plan till sjuktransport diskuteras. SAS avråder från att använda MD80 planen eftersom de inte är lämpliga för det långa avstånd som det rör sig om, UD bestämmer trots avrådan att planen ska användas.

17:35 VLL tar vårdansvaret i flyg med SAS

Socialstyrelsen kontakter LFV klockan 17:35 med meddelande att Västerbotten läns landsting tar vårdansvaret för flygningarna. Klockan 18:10 informeras Nordlander av LFV om att vårdansvaret är klart.

18:50 Första styrkan från SRV avreser

Första styrkan från SRV avreser från Arlanda till Phuket klockan 18:50. På planet som tillhör Novair och anordnas av Fritidsresor finns SRV första insatsstyrka med överdirektören på KBM som insatsledare. Med detta plan åker Socialstyrelsens första sjukvårdsstyrka, en läkare och två narkosköterskor. Även Freivalds och SRVs generaldirektör medföljer. Problem uppstår inför flygning då smärtstillande och andra mediciner till en början inte får lastas ombord på planet, varken Arlandas säkerhets- eller flygplanschef finns på plats men problemet löstes ändå.

~22:00 Drabbade undantas från återbetalning

Ambassaderna i Bangkok, Colombo, Dhaka, Kuala Lumpur och New Delhi får ett meddelande vid 22-tiden från CABINET med information om att drabbade i katastrofen undantas återbetalning av ekonomiskt bistånd i samband med hemresa.

Den 29/12 -2004

BCJ står till UD:s förfogande

På eget initiativ ställer företagen Volvo/Ericsson/Skandia sitt flygplan till UD:s förfogande genom sitt flygföretag BlueChipJet, BCJ. Det är ett mindre ambulansflygplan där en sjuksköterska och läkare ordnats från SOS Flygambulans för att flyga med de skadade.

Air Scotland/ Greece Airways hämtar passagerare

UD hyr i avvaktan på SAS in en Boeing 737 från Air Scotland/ Greece Airways som under dagen hämtar drabbade i Phuket.

Inrättning av mottagarcentrum på Sturup

Morgan Johansson, statsråd, beger sig efter under dagen till Sturups flygplats där ett mottagningscenter inrättats. Problem finns på flygplatsen med att listor över drabbade som förväntas komma från Thailand inte stämmer.

Problem med att få resenärer till flygplanen

Problem uppstår för ambassadpersonalen att få resenärer till evakueringsflygplanen.

Problem med kommun- och landstingstillhörighet

Birgitta Runström, direktör på kommun- och landstingsförbunden, upplever samma problem som Morgan Johansson om att ingen information finns om vilka drabbade som förväntas komma till flygplatserna och därmed finns ingen information om vilken kommun- och landstingstillhörighet de drabbade har. Saknaden av information medför att det är svårt för landstingen att förbereda sig om hur stor belastningen kommer att vara på respektive sjukhus, trots det anser Runström att kommun och landsting verkar ha en god beredskap.

Socialstyrelsen får koordineringsansvaret för sjukvården

Socialstyrelsen får koordineringsansvaret för sjukvården av UD. Under dagen skickas ett investeringsteam som består av en läkare från Socialstyrelsen, Jonas Holst, och en sjuksköterska. Holst ska även samordna samtliga svenska sjukvårdsgrupper i Phuket.

07:00 Insatsstyrkan anländer till Thailand

Klockan 07:00 landar den första insatsstyrkan i Thailand.

11:00 UD får klartecken från SAS om sjuktransport

LFV ringer klockan 11:00 till Nordlander och meddelar att SAS under förmiddagen gett klartecken om att genomföra sjuktransporter med två MD82 flygplan. LFV tillsammans med blivande SNAM, Svenska Nationella Ambulansflyget, organisationen tar hand om ledningen av insatsen.

11:30 MD82 SAS plan ska ställas i ordning

En begäran om att ställa i ordning SAS två MD82 kommer klockan 11:30.

12:00 SAS hämtar skandinaver

Luftbron med SAS startas klockan 12:00 då tre Boeing 737 – 800 lyfter från Stockholm och Oslo mot Bangkok. Flygningen tar 20 timmar och kräver tre mellanlandningar⁹.

~12:00 Insatsstyrkan anländer till Phuket

SRVs första insatsstyrkan anländer till Phuket vid 12-tiden. Vid lägesbeskrivning meddelas insatsstyrkan att samtliga resenärer avses evakueras så snart som möjligt.

12:36 FM kontaktar SRV

FM kontaktar klockan 12:36 SRV via telefon och anmäler att de är beredda att stödja SRV. Samverkansofficer ställs till förfogande under dagen.

13:00 Möte med SAS

UD och SAS bestämmer klockan 13:00 på ett möte på UD att de tre Boeing 737 – 800 ska gå två vändor till Bangkok. Samtidigt uppmanas SAS att ha beredskap för fler turer.

16:00 Krisledningscentral på Arlanda

Krisledningscentral med personal från LFV, SAS och VLL etableras på Arlanda klockan 16:00.

Den 30/12 -2004

SRV beslutar att skicka en till styrka

Beslut tas på förmiddagen om att skicka stödstyrka 2 till Thailand.

BCJ lyfter från Sturup till Thailand

BCJ lyfter från Sturup mot Phuket men vid mellanlandning i Dubai bedömer läkarna ombord att de behövs bättre i Bangkok och flygplanet omdirigerades till Bangkok.

Islandsstatsminister talar med statsministern

Den isländska statsministern erbjuder Person flygkapacitet från Iceland Air vilket Persson omedelbart vidarebefordrar till UD. Problem hos UD fördröjde handlingarna vilket gjorde att ambulansplanen från Iceland Air inte kunde hämta skadade fören den 4/1.

FlyNordic erbjuder UD Finnairs hjälp

⁹ Mellanlandning sker i Delhi, Dubai och Istanbul.

Finnair erbjuder genom FlyNordic en Boeing 757 långdistans med bårplatser till UD. UD ger inget svar på erbjudandet.

Britannia skickar bårhjälp till Sverige

Britannia tar cirka 21:00 kontakt med Kjell Asplund på Socialstyrelsen angående bårtransporterbehovet. Trots att Britannia får meddelande att ett sådant behov inte föreligger skickas 10 bårar till Arlanda från Storbritannien om behovet skulle uppstå innan Britannia ska flyga ner till Phuket. Båarna kan monteras utan att en flygvärdighetsprövning är nödvändig, men kom aldrig att monteras innan avfärd då Socialstyrelsen höll fast vid att behov inte fanns.

FM ställer sjuktransport inrikes i beredskap

Försvarmakten ställer två helikopter 10 i Landvetter och ett Herculesplan i Arlanda den 1/1 efter att under dagen ha uppmärksammat problemet med att skadade nödvändigtvis inte hamnar på flygplats nära där lämplig vård kan erbjudas.

Air Luxor avgår från Phuket

En förfrågan från Apollo avseende en flygning från Phuket med Air Luxor inkommer till UD. Flygningen genomförs under dagen.

Socialstyrelsens sjukvårdsgrupper anländer

När Socialstyrelsens sjukvårdsteam under kvällen anländer till Phuket sker ett överlämnande av sammanställda uppgifter på vilka sjukhus som svenskar befinner sig på. Ett par frivilliga svenska läkare har efter uppmaning från insatsstyrkan sammanställt listan. Sjukvårdsteamet har till huvudsaklig uppgift att evakuera skadade svenskar.

Socialstyrelsen, UD och SRV skickar förstärkning

Under kvällen reser personal från Socialstyrelsen, SRV och UD till Thailand. Socialstyrelsen skickar en sjukvårdsgrupp till Bangkoks flygplats och fyra sjukvårdsgrupper till Phuket. SRV skickar totalt åtta personer med olika inriktningar.

Två Herculesplan startklara

Två Herculesplan står klara på F7 för transport av utrustning till Thailand. Transportplanen avvaktar begäran från regeringen om vilken utrustning som SRV anser lämplig och användbar.

Viking Airlines MD80 avgår

UDs hyrda flygplan från Viking Airlines avreser under dagen med ett läkarteam. Läkarteamet leds av Bengt Eriksson, klinikchef vid Huddinge sjukhus, efter godkännande från Westerlind och egen kontakt med flygbolaget. Eriksson hade först erbjudit Nordlander att skicka 10 sjukvårdsgrupper men fick besked om att behov inte förelåg.

13:17 MD82-plan från SAS avgår

Klockan 13:17 och 13:19 avgår de två MD82-planen, som LFV organiserat, från Arlanda till Phuket respektive Bangkok.

14:30 UD beslutar att utrusta A 340 med bårar

På möte klockan 14:30 mellan UD och SAS beslutas att SAS flygplan A340 som ska flyga den 31/12 till Bangkok ska utrustas med 20 stycken bårar. SAS beslutar att även utrusta ordinarie flygningar från Bangkok med två bårar per avgång.

~20:00 LFBV erbjuder UD hjälp med koordination

LFBV tar omkring klockan 20 kontakt med Nordlander och erbjuder sig att koordinera sjuktransporterna till Sverige. LFBV meddelar att förutom behov av koordination i Sverige krävs koordination av insatser i Thailand mellan LFBV och UD samt att UD ska informeras om vilka sjuktransport de beställt från andra organisationer än LFBV.

21:14 LFBV får visst koordinationsansvar för sjuktransport

Nordlander meddelar klockan 21:14 LFBV per e-post om att UD vill att LFBV arrangerar och samordnar sjuktransport från Norge så att svenska skadade som landar där får hemtransport.

22:15 Tre sjukvårdsgrupper till Phuket

Tre sjukvårdsgrupper avreser klockan 22:15 till Phuket. Två av grupperna är organiserade av Västra Götalandsregionen medan det tredje organiseras av Region Skåne. Sjukvårdsmateriel skickas med planet då behovet av sjukvårdsmateriel är uppenbar i Thailand.

22:32 LFBV får koordinationsansvar för sjuktransport

Under ett möte under kvällen mellan Nordlander, kabinetssekreterare och expeditionschefen beslutas att LFBV ska koordinera lufttrafiken i samband med räddningsoperationerna från Asien samt koordinera flygtrafiken mellan skandinaviska länder i samma fråga. Detta meddelas LFBV klockan 22:32 per e-post samtidigt som erbjudande om kartläggning från LFBV meddelas ej godtagen då det ordnats på annat sätt.

23:45 SRVs styrka 2 avreser

Stödstyrka 2 med åtta personer avreser till Thailand från Gardemoen klockan 23:45.

Den 31/12 -2004

Ambassadören får ersättare i Phuket

Chefen för ASO och Hafström kommer överens om att Christer Asp ska avlösa Hafström i Phuket. Asp anländer den 1/1 på kvällen och avlösningen sker vid ett stabsmöte på morgonen den 2/1.

Landstinget Östergötland mobiliserar traumateam

Kontakt tas under morgonen med Holst om behovet av traumateam kvarstår. Trots att utredning om behov pågår mobiliserar fem traumateam för avresa på morgonen den 1/1.

Alla hemkomna registreras av polisen

Vid hemkomst registrerar polisen alla drabbade för att uppdatera listor hos bland annat UD. Under dagen sker även registrering av drabbade på Västerås, Luleå och Skavsta flygplats.

UD beställer ambulansflyg

UD beställer två ambulansflygningar med norska Global Medical Support till den 31. Flygningarna inleddes den 31 december. Tio skadade hemfördes med detta arrangemang.

08:30 Herculesplanet lämnar Sverige via Stockholm

Två Herculesplan startar klockan 08:30 men ett går via Stockholm för lastning av tio ton sjukvårdsmateriel på uppdrag av SRV, Stockholms läns landsting och Socialstyrelsen. På det Herculesplan som åker direkt från F7 finns bland annat fem lastpallar med sjukvårdsmaterial.

10:00 UD beställer fler flygningar från SAS

Klockan 10:00 beställer UD tredje vändan om tre flygningar från SAS.

12:45 SRVs styrka 2 anländer

Stödstyrka 2 anländer klockan 12:45 till Thailand.

16:00 UD beställer fler flygningar från SAS

Klockan 16:00 beslutas mellan UD och SAS att en fjärde vända om 3 flygningar ska göras.

17:00 BCJ lyfter från Bangkok

Klockan 17:00 lyfter BCJ från Bangkok. Det tog tid att få fram lämpliga patienter för hemtransport med ambulansplan.

Den 1/1 -2005

Super Puma transporterar inrikes från Landvetter

För inrikessjuktransport till Skåne finns Försvarsmaktens helikopter 10 med besättning och sjukvårdspersonal på plats i Landvetter. För övriga skadade finns ett femtontal ambulanser för transport till närliggande sjukhus.

Socialstyrelsen i kontakt med finska Röda Korset

Socialstyrelsen har telefonkontakt med finska Röda Korset om hemtransport och samordning i Phuket.

03:45 Herculesplan för transport inrikes landar på Arlanda

Ett Herculesplan, den tredje som FM stödjer med i katastrofen, landar klockan 03:45 på Arlanda för inrikessjuktransport från Arlanda till Landvetter. Sjukvårdspersonal kommer att medfölja vid transport av skadade.

~04:00 SAS två MD82 flygplan landar på Arlanda

UDs två organiserade MD82 flygplan återkommer vid 4-tiden på morgonen till Arlanda.

22:30 Herculesplan anländer till Thailand

Försvarsmaktens två Herculesplanen anländer till Phuket klockan 22:30 samt 23:00. Avlastning sker och herefter avvaktar Herculesplanen på vidare instruktion. Ett av transportplanen ska stödja det humanitära arbetet i området fram till den 7/1 genom att stå till räddningsorganisationers förfogande.

Den 2/1 -2005

SRV beslutar att skicka en till styrka

Beslut tas förmiddagen om att skicka stödstyrka 3 till Thailand.

BCJ återvänder från Hat Yai

BCJ flyger från Hat Yai i södra Thailand och återkommer till Arlanda under dagen.

Sista skadade runt Phuket samlas upp

En helikopter samlar in de sista skadade svenskarna på småsjukhusen runt om i Phuket.

Socialstyrelsen skickar psykiatriskt vårdteam

Socialstyrelsen skickar nio personer i ett första psykiatriskt vårdteam till Phuket.

.

Status på sjukhusen

Inför Ylva Johanssons presskonferens klockan 17:00 den 3/1 gör Socialstyrelsen under kvällen en inventering som visar att 159 drabbade i katastrofen är inlagda på sjukhus i Sverige.

Den 3/1 -2005

Ambassadören tar över ledningen på ambassaden

Hafström övertar vid lunchtid ledningen för ambassaden.

Norsk Luftambulans evakuerar svenskar

Norsk Luftambulans evakuerar under dagen svenska patienter från Thailand.

Den 4/1 -2005

BCJ åker till Dubai

En avslutande flygning med BCJ går till Dubai för att hämta skadade där som blivit sämre under tidigare flygningar och lagts in på sjukhus i Dubai.

Inga skadade svenskar i Phuket

Alla skadade svenskar har evakuerats från Phuket. I Bangkok finns fortfarande 6 skadade svenskar som ej är i transportabelt skick.

03:00 SRVs styrka 3 avreser

Ett 40-tal personer från bland annat SRV, Rädda barnen, Svenska kyrkan, Försvarmakten och begravningsentreprenörer avreser till Thailand klockan 03:00 och anländer till Phuket under kvällen. SRVs styrka som ska avlösa delar av tidigare insatsstyrkor består av insatsledning, koordinatörer, informatörer, en ekonom, en sjuksköterska, sambandstekniker, begravningsentreprenörer och obduktionstekniker, totalt 20 personer.

11:20 UD beställer flygning av SAS

En femte och sista vända av en Boeing 737 beställs från SAS klockan 11:20 med avgång till Bangkok den 8/1.

Den 7/1 -2005

Fem skadade kvar

Det finns fem skadade kvar i Bangkok av vilka tre är transportabla, en ligger i respirator och en behöver stabiliseras innan hemtransport. UD har tillsammans med försäkringsbolagen ansvar för hemtransporten av dessa samt en av dessas anhörig. Hemtransporten kommer att ske under helgen.

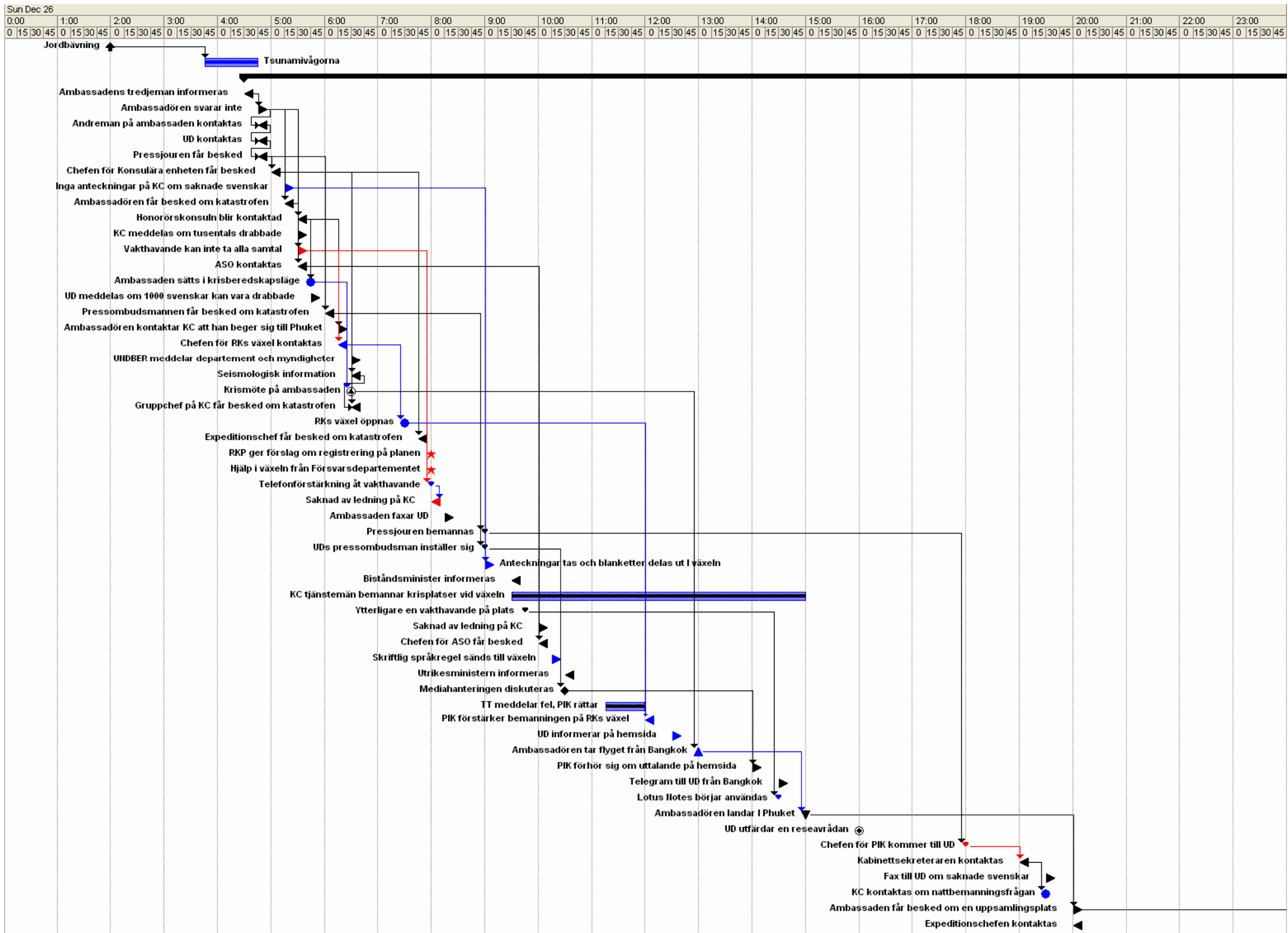
Den 8/1 -2005

Det andra Herculesplanet landar på Arlanda

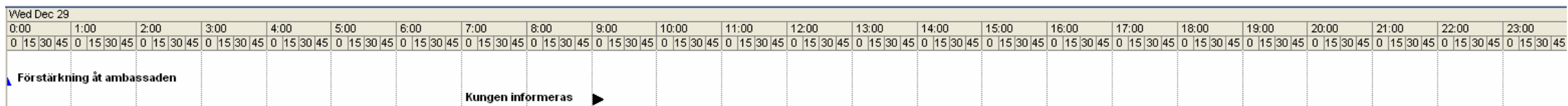
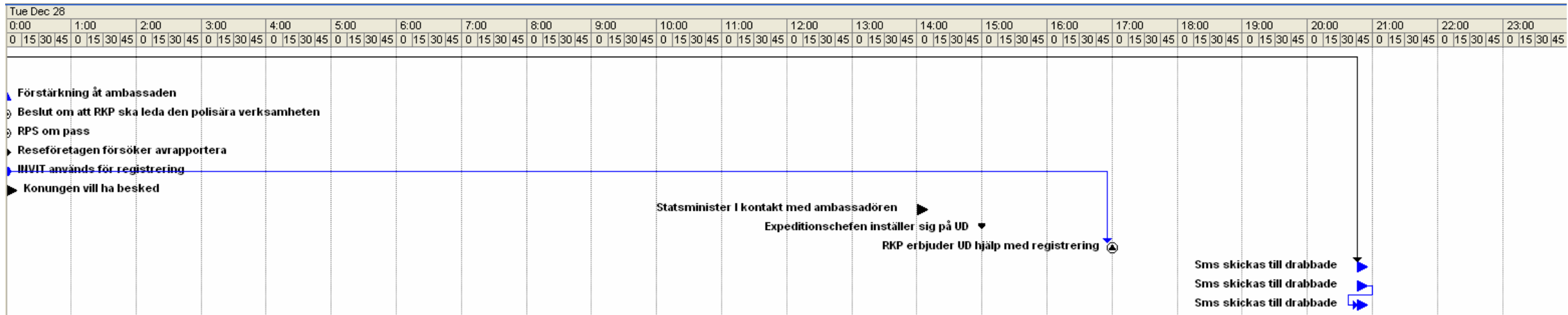
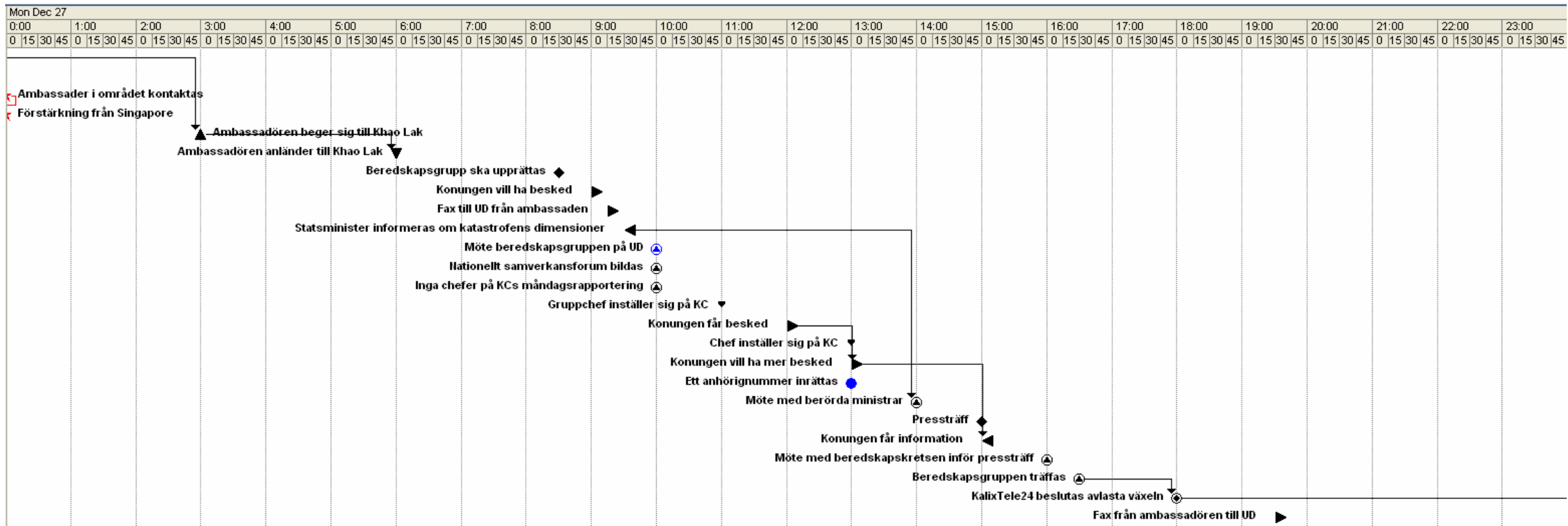
Det andra Herkulesplanet landar under kvällen på Arlanda.

|

Bilaga 5 MS Project simulering av Registreringsproblematiken

Temporal analysis och aktivitetsmodellering av tsunamikatastrofen 2004

Temporal analysis och aktivitetsmodellering av tsunamikatastrofen 2004

Thu Dec 30																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
UD ska efterhand förä över listorna till RKP												Sms skickas till drabbade ▶											

Fri Dec 31																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
▶ UD bygger ut kapaciteten ▶ Kvalitetssäkring påbörjas på RK																							

Sat Jan 01																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
▶ RKP samkör listor med Skatteverket																							

Sun Jan 02																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
▶ Överenskommelse om att RKP tar över ansvaret för listor																							

Mon Jan 03																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
▶ UDs databas skickas till Skatteverket ▶ SCB granskar listor																							

Tue Jan 04																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
															Överlämnande av listor ◆								

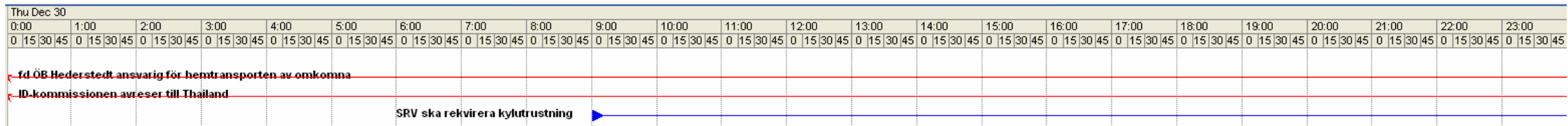
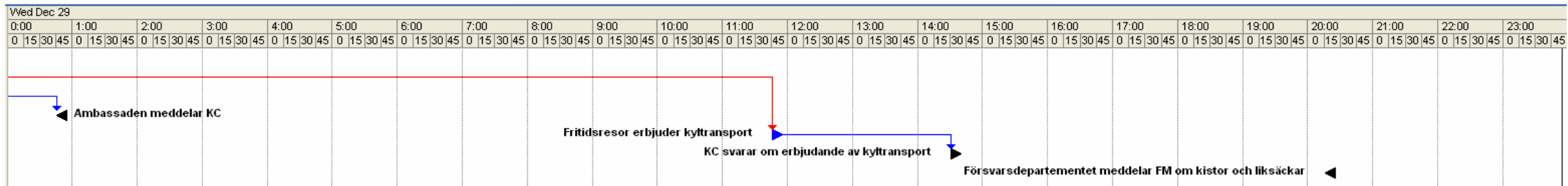
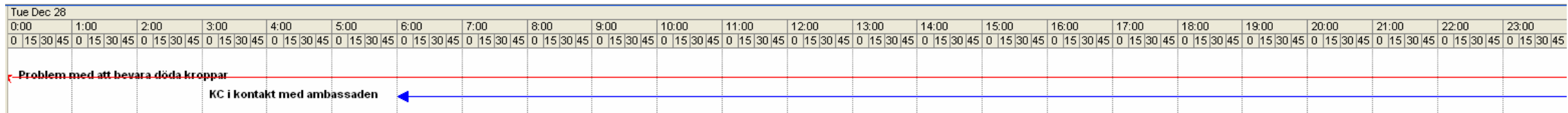
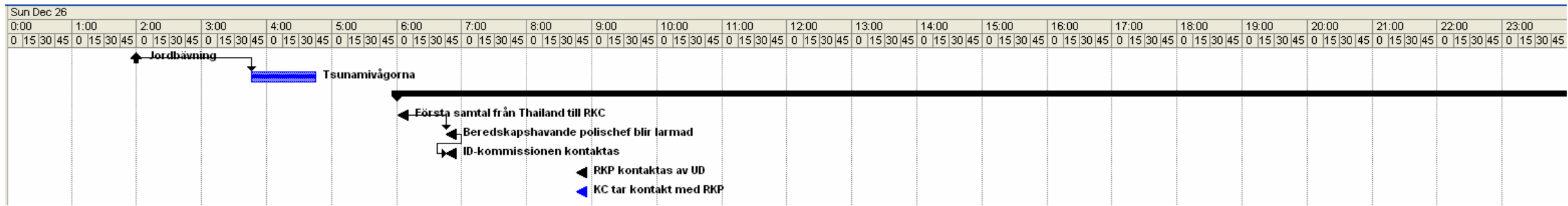
Fri Jan 07																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
															Listor skickas till lokala polismyndigheter ◆								

- ◀ Får information
- ◀ Informeras med åtgärd
- ◀ Blir informerad om problem
- ▶ Meddelar
- ▶ Meddelar med åtgärd
- ▶ Meddelar problem
- ▼ Inställer sig
- ▼ Inställer sig med åtgärd
- ▼ Inställer sig och ser problem
- ▲ Avreser
- ▲ Avreser med åtgärd
- ▼ Anländer
- Åtgärd
- ⊕ Möte
- ⊙ Beslut
- ◆ Övrig händelse

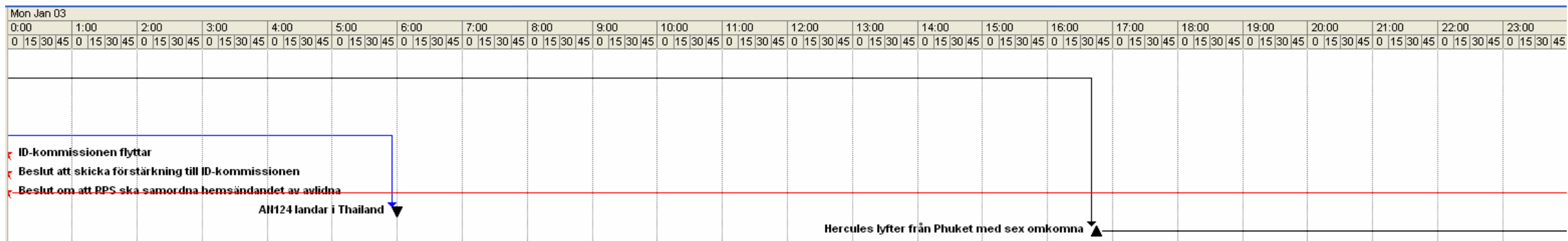
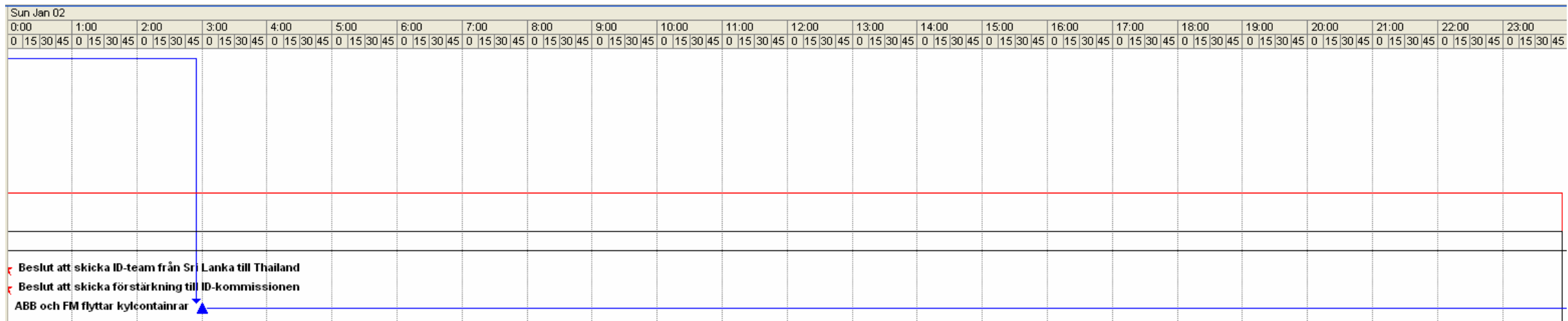
Bilaga 6

MS Project simulering av identifieringsproblematiken

Temporal analysis och aktivitetsmodellering av tsunamikatastrofen 2004

Temporal analysis och aktivitetsmodellering av tsunamikatastrofen 2004

Temporal analys och aktivitetsmodellering av tsunamikatastrofen 2004

Tue Jan 04																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
⚡ Honorärskonsulatet får status generalkonsulat ⚡ Beslut att skicka förstärkning till ID-kommissionen																							

Wed Jan 05																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
⚡ Hederstedt får två kontaktpersoner i polisens stab ⚡ Ärna flygfält kommer fortsättningsvis att användas ▼ Herculesplan anländer till Arlanda med sex omkomna																							

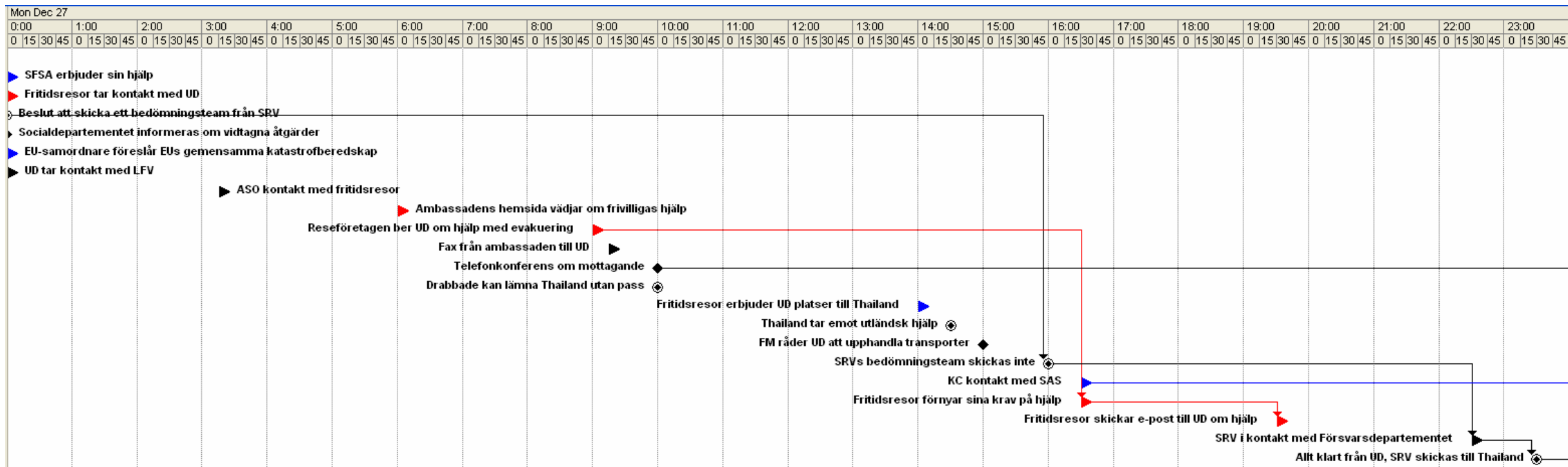
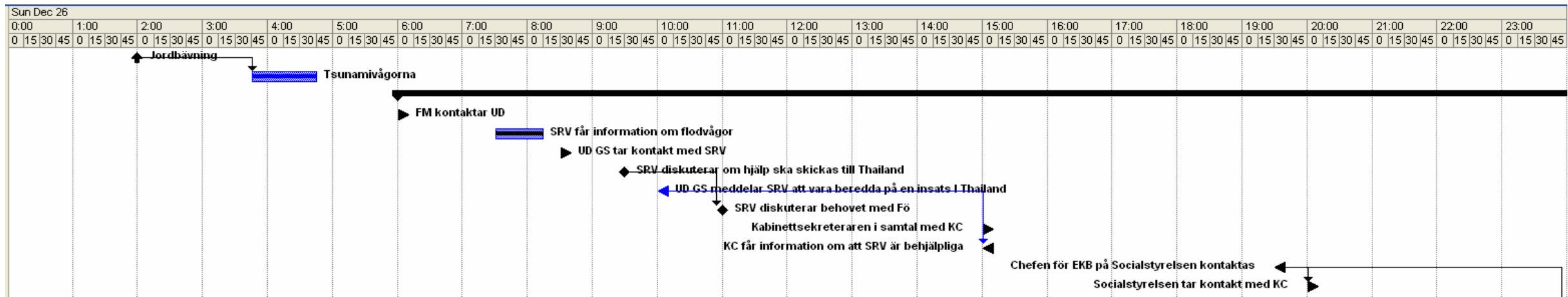
Fri Jan 07																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
⚡ Herculesplan lämnar Thailand ⚡ FM ska ta hand om hemtransporten av omkomna																							

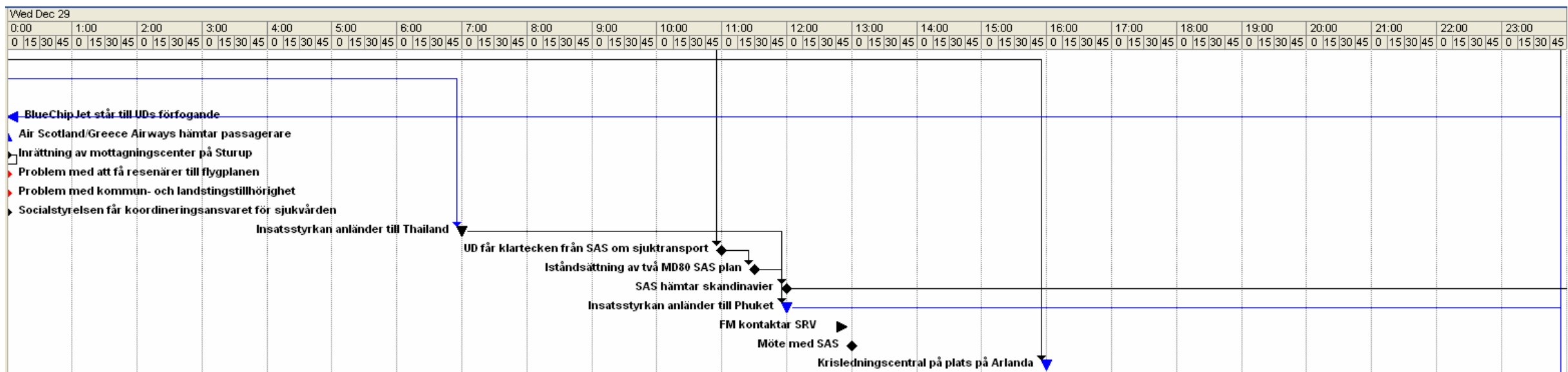
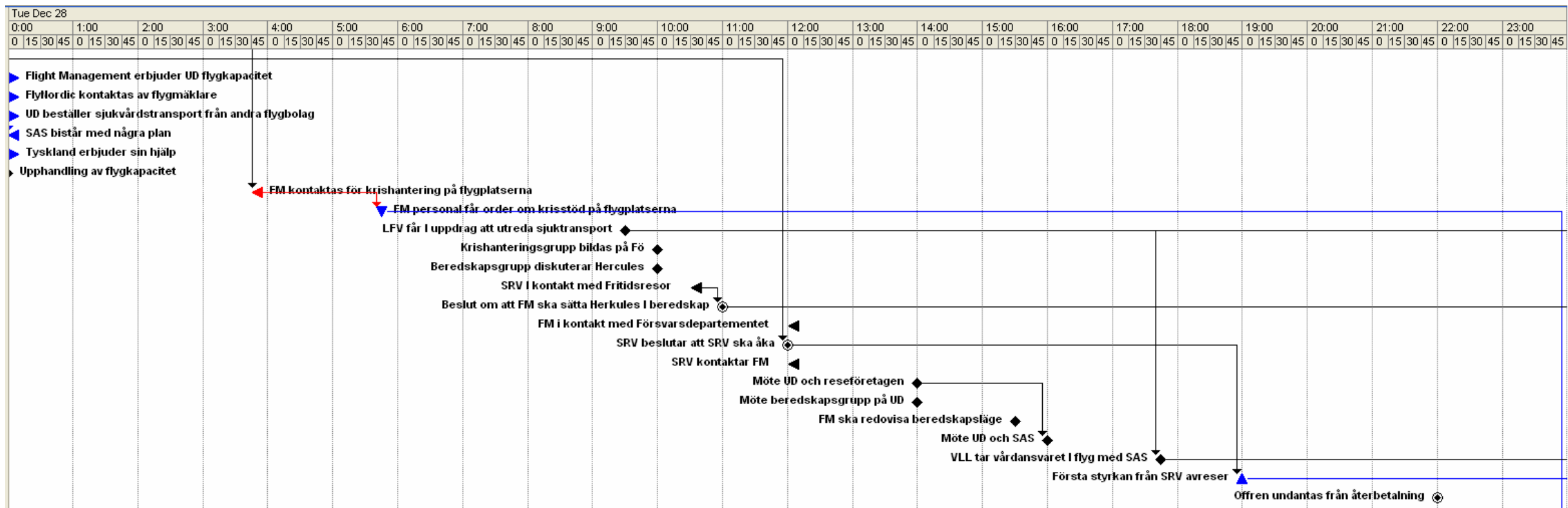
- ◀ Får information ◀ Informeras med åtgärd ◀ Blir informerad om problem ▶ Meddelar ▶ Meddelar med åtgärd ▶ Meddelar problem ▼ Inställer sig ▼ Inställer sig med åtgärd ▼ Inställer sig och ser problem
- ▲ Avreser ▲ Avreser med åtgärd ▼ Anländer ● Åtgärd Ⓜ Möte Ⓞ Beslut ◆ Övrig händelse

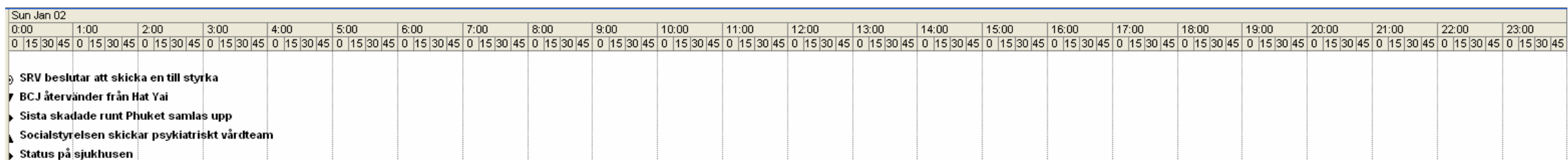
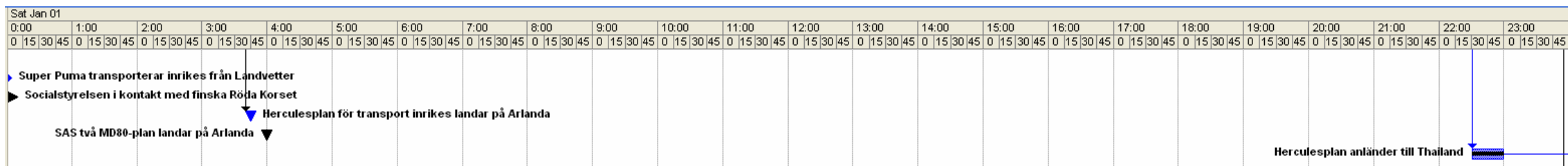
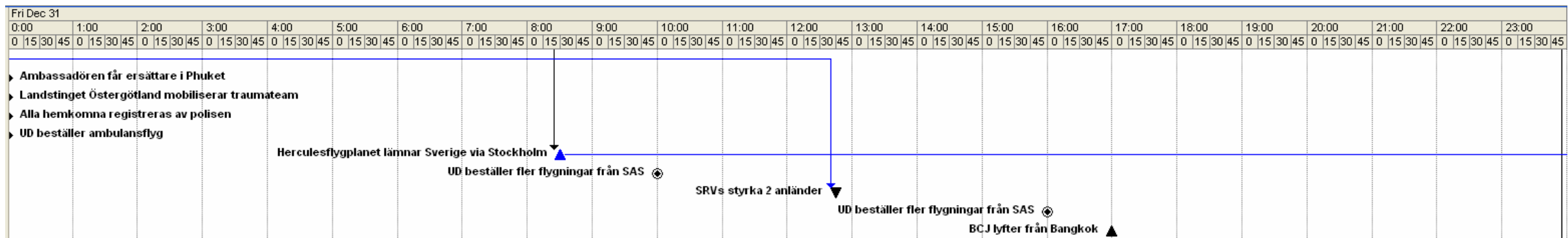
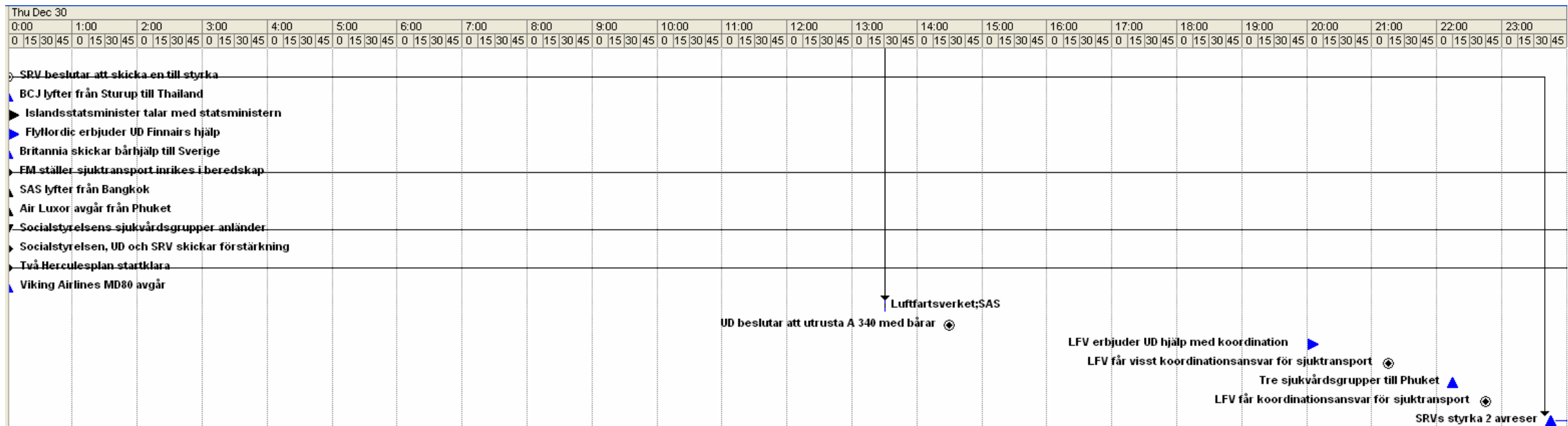
Bilaga 7

MS Project simulering av resursproblematiken

Temporal analysis och aktivitetsmodellering av tsunamikatastrofen 2004

Tue Jan 04																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
<p>BCJ åker till Dubai</p> <p>Inga skadade svenskar i Phuket</p> <p>SRVs styrka 3 avreser</p> <p>UD beställer en flygning av SAS</p>																							

Wed Jan 05																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
<p>BCJ tillbaka på Arlanda</p>																							

Fri Jan 07																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
<p>Fem skadade kvar</p>																							

Sat Jan 08																							
0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00
0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45	0	15	30	45
<p>Det andra Herkulesplanet landar på Arlanda</p>																							

- ◀ Får information
- ◀ Informeras med åtgärd
- ◀ Blir informerad om problem
- ▶ Meddelar
- ▶ Meddelar med åtgärd
- ▶ Meddelar problem
- ▼ Inställer sig
- ▼ Inställer sig med åtgärd
- ▼ Inställer sig och ser problem
- ▲ Avreser
- ▲ Avreser med åtgärd
- ▼ Anländer
- Åtgärd
- ⊕ Möte
- ⊙ Beslut
- ◆ Övrig händelse

